

ΑΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Πτυχιακή εργασία

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΚΑΡΡΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΑΜ:10639

Εισηγήτρια Καθηγήτρια : κ. ΠΑΠΠΑ Παρασκευή

ΠΡΕΒΕΖΑ 2014

Ευχαριστίες

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα κ. ΠΑΠΠΑ Παρασιευή καθηγήτρια στη σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του ΑΤΕΙ Ηπείρου, για τις πολύτιμες συμβουλές της, την άψογη συνεργασία και την εμπιστοσύνη που έδειξε στο πρόσωπό μου. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του ΑΤΕΙ Ηπείρου για τις νέες γνώσεις που μου μετέφεραν αλλά και τους νέους ορίζοντες που μου άνοιξαν, κατά την διάρκεια των τεσσάρων χρόνων φοίτησης μου, και να τους ενθαρρύνω για την συνέχιση της επίπονης και σημαντικής προσπάθειας τους στην μεταλαμπάδευση της γνώσης.

Πρόλογος

Η Ευρώπη αποκαλούμενη και γηραιά ήπειρος, αποτελεί μία από τις επτά ηπείρους του σημερινού κόσμου. Την ήπειρο αυτή κατοικούν πολλοί λαοί-κράτοι οι οποίοι έμειναν στην ιστορία, με τους πολέμους και τις κυριαρχικές-επεντατικές τάσεις τους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων κρατών είναι η Γερμανία στα χρόνια του Χίτλερ, η Ιταλία στους ρωμαϊκούς χρόνους, η Ελλάδα του Μ. Αλεξάνδρου, χώρες όπως η Ισπανία, Γαλλία και Αγγλία στα χρόνια του Κολόμβου και του Μαγγελάνου. Όλες αυτές η μεγάλες δυνάμεις αποτελούν κομμάτι της Ευρώπης.

Τα τελευταία χρόνια οι χώρες που βρίσκονται στην γηραιά ήπειρο, αποφάσισαν να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να δημιουργήσουν μια ένωση χωρών, αποτελούμενη από κράτη βρισκόμενα στην Ευρώπη, ούτως ώστε να ανταποκριθούν στις ανάγκες της εποχής, με στόχο την ενίσχυση των κρατών –μελών της, τόσο σε οικονομικό όσο και σε επίπεδο ασφάλειας.

Αποτέλεσμα της ένωσης αυτής αποτελεί η επονομαζόμενη σήμερα Ευρωπαϊκή ένωση, πολιτικές της οποίας θα μελετήσουμε στην παρούσα εργασία. Σκοπός της εργασίας είναι να γνωρίσει ο αναγνώστης όλες εκείνες τις πολιτικές και τις συνθήκες με βάση τις οποίες προστατεύεται η ασφάλεια των πολιτών των κρατών μελών, καθώς και να εντρυφήσει σε θέματα μετανάστευσης κυρίως εξωτερικής, προερχόμενη από τρίτες χώρες και τους τρόπους αντιμετώπισης της.

Στο πρώτο κεφάλαιο ζητούμενα είναι η εννοιολογική αποσαφήνιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η θεσμική διάθρωση αλλά και η ιστορική εξέλιξη της. Στο δεύτερο κεφάλαιο καταγράφονται οι Ευρωπαϊκές συνθήκες και εξετάζονται ως μέσο εξέλιξης. Το τρίτο κεφάλαιο αποτελεί μια διεξοδική ανάλυση της κυριότερης ίσως Συνθήκης στην ιστορία της ΕΕ, της συνθήκης Σένγκεν. Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται ο χώρος δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας για τους πολίτες της ΕΕ και

γίνεται αναφορά στο τελευταίο πρόγραμμα της ΕΕ για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών, στο πρόγραμμα της Στοκχόλμης. Στο πέμπτο κεφάλαιο περιγράφονται εκείνοι οι οργανισμοί και οι υπηρεσίες που δημιουργήθηκαν για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας στην ΕΕ. Το έκτο κεφάλαιο αποτελεί εισαγωγή στην μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ ενώ το έβδομο κεφάλαιο επικεντρώνεται στο μεταναστευτικό ζήτημα στην Ελλάδα ως πύλη εισόδου μη νόμιμων μεταναστών για την ΕΕ αλλά και στους τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1^ο

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

1.1	Η Ευρωπαϊκή ένωση ως έννοια.....	10
1.2	Ιστορική αναδρομή.....	11

Κεφάλαιο 2^ο

ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

2.1	Οι Ευρωπαϊκές συνθήκες.....	15
2.1.1	Η Συνθήκη της Λισαβόνας.....	15
2.1.2	Η Συνθήκη της Νίκαιας.....	16
2.1.3	Η Συνθήκη του Άμστερνταμ.....	16
2.1.4	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση - Συνθήκη του Μάαστριχτ.....	17
2.1.5	Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.....	17
2.1.6	Συνθήκη Συγχωνεύσεως - Συνθήκη των Βρυξελλών.....	17
2.1.7	Συνθήκες της Ρώμης - Συνθήκες ΕΟΚ και EURATOM.....	18
2.1.8	Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα...18	
2.2	Οι Συνθήκες σαν εργαλεία προόδου.....	18

Κεφάλαιο 3^ο

ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΕΝΓΚΕΝ

3.1	Συμφωνία του Σένγκεν... ..	21
3.2	Λειτουργία της ζώνης Σένγκεν.....	22
3.3	Πολίτες χωρών ζώνης Σένγκεν.....	23
3.4	Πολίτες τρίτων χωρών.....	23
3.5	Δημόσια ασφάλεια και κειτημένο του Σένγκεν.....	23
3.5.1	Διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων στα σύνορα.....	24
3.5.2	Θέματα ασύλου.....	25
3.5.3	Καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών.....	26

3.5.4	Θέματα όπλων και πυρομαχιών.....	28
3.5.5	Αστυνομική-Δικαστική-Τελωνειακή συνεργασία.....	29
3.6	Το σύστημα πληροφόρησης Σένγκεν.....	31
3.6.1	Δομή και λειτουργία του S.I.S.....	32
3.6.2	Καταχωρήσεις στοιχείων στο S.I.S.....	34
3.6.3	Πότε και για ποιους λόγους επιτρέπεται η καταχώρηση προσώπων στο S.I.S.....	35
3.6.4	Καταχωρήσεις αντικειμένων στο S.I.S.....	36
3.6.5	Έλεγχος δεδομένων που πρόκειται να καταχωρηθούν στο S.I.S.....	37
3.6.6	Εθνικό γραφείο S.I.R.E.N.E.....	38
3.7	Το σύστημα πληροφόρησης Σένγκεν δεύτερης γενεάς (S.I.S II).....	39
3.8	Οι σχέσεις με τις τρίτες χώρες: κοινές αρχές.....	40

Κεφάλαιο 4°

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΧΩΡΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ- ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ-ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

4.1	Δικαιοσύνη-Ελευθερία-Ασφάλεια.....	42
4.1.1	Δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της ένωσης και μελών της οικογένειάς τους.....	42
4.1.2	Δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής μέχρι τρεις μήνες.....	43
4.1.3	Δικαίωμα διαμονής για χρονικό διάστημα άνω των τριών μηνών.....	43
4.1.4	Δικαίωμα μόνιμης διαμονής.....	44
4.1.5	Διατάξεις κοινές για το δικαίωμα διαμονής και το δικαίωμα μόνιμης διαμονής.....	45
4.1.6	Περιορισμός του δικαιώματος εισόδου και διαμονής για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας, δημόσιας υγείας.....	45
4.2	Πρόγραμμα Στοκχόλμης.....	46
4.2.1	Μια Ευρώπη των δικαιωμάτων.....	46
4.2.2	Μια Ευρώπη της δικαιοσύνης.....	47

4.2.3	Μια Ευρώπη που προστατεύει.....	47
4.2.4	Πρόσβαση στην Ευρώπη.....	48
4.2.5	Μια Ευρώπη αλληλεγγύης.....	48
4.2.6	Η Ευρώπη σε μια παγκοσμιοποιημένη υφήλιο.....	49

Κεφάλαιο 5°

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

5.1	Στρατηγική για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας	51
5.1.1	Πρόληψη.....	51
5.1.2	Προστασία.....	51
5.1.3	Καταδίωξη.....	52
5.1.4	Αντίδραση.....	52
5.2	Euro just.....	53
5.2.1	Σύνθεση-Αρμοδιότητες-Καθήκοντα της Euro just.....	53
5.2.2	Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.....	54
5.2.3	Σχέσεις με τους εταίρους.....	55
5.3	Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Ευρωπόλ)	57
5.4	Ειδικό πρόγραμμα: Πρόληψη και καταπολέμηση του εγκλήματος.....	59
5.5	Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.....	60
5.5.1	Γενικές αρχές.....	61
5.5.2	Διαδικασίες.....	62
5.5.3	Λόγοι άρνησης της εκτέλεσης και της παράδοσης.....	62
5.6	Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL).....	63
5.7	Ευρωπαϊκό στρατιωτικό σώμα(Eurocorps).....	64
5.8	Ευρωπαϊκός οργανισμός άμυνας.....	64
5.9	Φρόντεξ(FRONTEX).....	65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

6.1	Εννοιολογικός προσδιορισμός της μετανάστευσης.....	67
6.2	Κανονιστικό πλαίσιο (Συμβούλια).....	69
6.3	Παράνομοι μετανάστες στην ΕΕ-Στατιστικές ροές-Περάσματα.....	71
6.4	Δουβλίνο II.....	72
6.4.1	Έκδοση αδειών διαμονής ή θεωρήσεων.....	72
6.4.2	Παράνομη είσοδος ή διαμονή σε κράτος μέλος.....	73
6.4.3	Νόμιμη είσοδος σε κράτος μέλος	73
6.4.3	Αίτηση στο χώρο διεθνούς διέλευσης αερολιμένα.....	73
6.4.4	Εξαιρέσεις.....	73
6.4.5	Αναδοχή του αιτούντος άσυλο.....	73
6.4.6	Πλαίσιο.....	74
6.5	Σύστημα Eurodac.....	74
6.6	Σχέδιο ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής.....	75
6.6.1	Διέλευση των συνόρων.....	75
6.6.2	Μετακίνηση και ζωή εντός του χώρου Σένγκεν.....	76
6.6.3	Κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου.....	77
6.6.4	Σχέσεις με τρίτες χώρες.....	77

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΥΡΙΑ ΠΥΛΗ ΕΙΣΟΔΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ

7.1	Κύρια πύλη εισόδου παράνομων μεταναστών η Ελλάδα.....	79
7.2	Νομοθεσία στην Ελλάδα.....	80
7.3	Πολιτική ασύλου	82
7.4	Τείχος- Φράχτης Τάφρος στον Έβρο	82
7.5	Κέντρα κράτησης μεταναστών	83
7.5.1	Χρονική περίοδος πριν το 2012.....	83

7.5.2	Χρονική περίοδος μετά το 2012.....	84
7.5.3	Κέντρο κράτησης μεταναστών Ξάνθης	85
7.6	Αιγαιο.....	85
7.6.1	Κυκλώματα διακίνησης.....	85
7.6.2	Σημεία εισόδου-διαδρομές.....	86
7.6.3	Επιχείρηση Ασπίδα.....	87
7.7	Ενίσχυση της δύναμης Frontex στην Ελλάδα.....	88
7.7.1	Επιχείρηση Ποσειδών.....	89
7.8	Απελάσεις – Επαναπατρισμοί-Οικειοθελή Αναχώρηση.....	90
7.9	Στατιστικά στοιχεία για τις μεταναστευτικές ροές στην Ελλάδα.....	91
7.9.1	Μείωση του συνολικού αριθμού μη νόμιμων μεταναστών.....	91
7.9.2	Υψηκοότητα συλληφθέντων μη νόμιμων μεταναστών.....	92
7.9.3	Διαδρομές εισόδου μη νόμιμων μεταναστών.....	95
	-Συμπεράσματα.....	98
	-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ(Ηλεκτρονικές και έντυπες πηγές).....	99

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ-ΠΙΝΑΚΩΝ

Διάγραμμα 1°	''Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες και διακινητές κατά τα έτη 2006- 8μηνο 2014''.....	92
Διάγραμμα 2°	''Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες ανα υψηλοότητα έτους 2012''	93
Διάγραμμα 3°	''Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες ανα υψηλοότητα έτους 2013''	94
Διάγραμμα 4°	''Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες ανα υψηλοότητα 9μηνο 2014''	94
Διάγραμμα 5°	''Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες ανα μεθόριο σύγκριση 2012-2013''	95
Διάγραμμα 6°	''Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες ανα μεθόριο σύγκριση 8μηνο 2013- 8μηνο 2014''.....	96
Διάγραμμα 7°	''Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες προερχόμενοι από τουρκία κατά το χρονικό διάστημα 9μηνο 2013 - 9μηνο 2014''.....	96
Πίνακας 1^{ος}	''Σύγκριση αριθμού συλληφθέντων μεταναστών ανά υψηλοότητα''	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

1.1 Η Ευρωπαϊκή ένωση ως έννοια

Η **Ευρωπαϊκή Ένωση** (ΕΕ)¹ είναι οικονομική και πολιτική ένωση είκοσι οκτώ ευρωπαϊκών κρατών. **Ιδρύθηκε** την 1η Νοεμβρίου 1993 με τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (υπογραφή 7.2.1992), γνωστότερης ως Συνθήκης του Μάαστριχτ, βασιζόμενης στις τότε Ευρωπαϊκές Κοινότητες (Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας). Από τότε νέες διευρύνσεις έχουν αυξήσει τον αριθμό των κρατών μελών της και μεταγενέστερες τροποποιητικές συνθήκες έχουν επεκτείνει τις αρμοδιότητές της. **Θεωρείται** ως η ισχυρότερη ένωση κρατών μέχρι σήμερα στην παγκόσμια ιστορία, με επιδιώξεις οικονομικού, πολιτικού, κοινωνικού και πολιτιστικού περιεχομένου. Η ΕΕ αποτελεί το τρέχον στάδιο μιας ανοιχτής διαδικασίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Με τη θέση σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009 της Συνθήκης της Λισαβόνας (υπογραφή 13.12.2007), η Ευρωπαϊκή Ένωση αντικατέστησε την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (πρώην ΕΟΚ) διαδεχόμενη αυτήν. Είναι μια από τις μεγαλύτερες οικονομικές και πολιτικές οντότητες στον κόσμο, με περισσότερους από **500 εκατομμύρια κατοίκους** ή **7,3%** του παγκόσμιου πληθυσμού και συνδυασμένο ονομαστικό ΑΕΠ 12,2 τρισεκατομμύρια ευρώ το 2010. Έχει δημιουργήσει μια εσωτερική αγορά με ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, διαθέτει κοινή αγροτική και αλιευτική πολιτική και κοινή εμπορική πολιτική προς τις τρίτες χώρες, όπως επίσης και περιφερειακή πολιτική για την υποστήριξη των φτωχότερων περιφερειών της. **Επιδιώκει να αποτελέσει ένα Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης**, για τον οποίο τα κράτη μέλη της συνεργάζονται στενά επί πολιτικών σχετικών με ελέγχους στα σύνορα (εσωτερικά και εξωτερικά), το άσυλο, τη μετανάστευση, τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία. Στο πλαίσιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης εισήγαγε **ενιαίο νόμισμα, το ευρώ**, που έχει υιοθετηθεί από δεκαεπτά κράτη μέλη μέχρι σήμερα. Επίσης προωθεί μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, προς το παρόν σε διακυβερνητικό επίπεδο.

¹Βλέπε σχετικά «Ευρωπαϊκή ένωση» προσπελάστηκε 09/10/2014 http://el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_ένωση

Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ περιλαμβάνουν το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**, το **Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, το **Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, την **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα** και το **Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο**.

Οι πολίτες των κρατών μελών της ΕΕ είναι παράλληλα και πολίτες της Ένωσης: μπορούν, μεταξύ άλλων, να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών και να εκλέγουν και να εκλέγονται μια φορά κάθε πέντε έτη στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως και στις δημοτικές εκλογές του τόπου κατοικίας τους. Παράλληλα ο έλεγχος διαβατηρίων στα περισσότερα εσωτερικά σύνορα καταργήθηκαν με τη Συμφωνία του Σένγκεν (Schengen).

Η ΕΕ τιμήθηκε με Νόμπελ Ειρήνης το 2012.

1.2 Ιστορική αναδρομή ²

Η Ευρωπαϊκή ένωση αποτελείται σήμερα από 28 χώρες κράτη-μέλη. Η ένωση των χωρών αυτών δεν έγινε ξαφνικά από την μια μέρα στην άλλη, αλλά αποτελεί το επιστέγασμα κόπων πολλών χρόνων. Ξεκινώντας λοιπόν από το 1945 φτάνουμε έως και σήμερα. Παρακάτω βλέπουμε αναλυτικά τις χρονικές περιόδους δημιουργίας της ΕΕ.

-Πρώτη περίοδος 1945-1958

Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο το πολιτικό κλίμα ήταν πιο ώριμο από ποτέ για μια ενδεχόμενη ενοποίηση της Ευρώπης. Η ενότητα θεωρήθηκε από πολλούς ως η μοναδική διαφυγή από ακραίες μορφές εθνικισμού, που είχαν καταστρέψει την ήπειρο. **Το έναυσμα** έδωσε ο Ουίνστον Τσόρτσιλ με το λόγο που εκφώνησε στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης το 1946, στον οποίο προτείνει να αναπτυχθεί η ευρωπαϊκή οικογένεια ειρηνικά, με ασφάλεια και ελευθερία. Στις 9 Μαΐου 1950 ο Γάλλος υπουργός Εξωτερικών Ρομπέρ Σούμαν (Robert Schuman) υπέβαλε μια πρόταση για κοινή διαχείριση από τη Γαλλία και τη Δυτική Γερμανία των βιομηχανιών του άνθρακα και του χάλυβα. **Η πρόταση, γνωστή ως "Διακήρυξη Σούμαν"**, περιέγραφε το σχέδιο ως "το πρώτο συγκεκριμένο βήμα προς μια Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία". Η πρόταση οδήγησε στο σχηματισμό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (**ΕΚΑΧ**) από τη **Δυτική Γερμανία**, το **Βέλγιο**, τη **Γαλλία**, την **Ιταλία**, το **Λουξεμβούργο** και τις **Κάτω Χώρες**. Στους δημιουργούς και υποστηρικτές συγκαταλέγονται οι Ζαν Μοννέ (Jean Monnet), Ρομπέρ Σούμαν, Πωλ Χένρυ Σπάκ (Paul Henri Spaak) και Αλτσίντε ντε Γιάσπερι (Alcide De Gasperi). Η

²Βλέπε σχετικά «Ιστορία» προσπελάστηκε 09/10/2014 <http://el.wikipedia.org/wiki/Ιστορία>

Κοινότητα ιδρύθηκε με τη Συνθήκη των Παρισίων (υπογραφή 18.4.1951) στις 23 Ιουλίου 1952 και θεωρείται η αρχή της δημιουργίας της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεύτερη περίοδος 1958-1973

Την 1η Ιανουαρίου 1958 με τις **Συνθήκες της Ρώμης** (υπογραφή 25.3.1957) δημιουργήθηκαν **δύο νέες Κοινότητες**: η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (**ΕΟΚ**), που καθιέρωσε για πρώτη φορά πλήρη τελωνειακή ένωση, και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (**ΕΥΡΑΤΟΜ**) για συνεργασία σε θέματα χρήσης πυρηνικής ενέργειας. Με μία ιδιαίτερη Σύμβαση, που υπογράφηκε και τέθηκε σε ισχύ μαζί με τις άλλες δύο Συνθήκες, οι τρεις Κοινότητες αποκτούσαν για πρώτη φορά **τρία κοινά όργανα**: τη **Συνέλευση** (μετέπειτα Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), το **Δικαστήριο** και την **Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή**. Σε κάθε περίπτωση και οι τρεις διατηρούσαν την αυτονομία τους από νομικής απόψεως ως διακριτοί διεθνείς οργανισμοί. Οι νέες Κοινότητες σχημάτισαν δύο διαφορετικές Επιτροπές, σε αντίθεση με την παλαιότερη "Ανωτάτη Αρχή" της ΕΚΑΧ. Η Επιτροπή της ΕΟΚ είχε επικεφαλής το Walter Hallstein και η Επιτροπή της ΕΚΑΕ το Louis Armand και στη συνέχεια τον Etienne Hirsch.

Την 1η Ιουλίου 1967 με τη **Συνθήκη Συγχώνευσης** (υπογραφή 8.4.1965) οι τρεις Κοινότητες απέκτησαν μία ενιαία θεσμική δομή ολοκληρωμένη, συγχωνεύοντας τα Συμβούλια Υπουργών τους και τις Επιτροπές και Ανωτάτη Αρχή τους σε ένα ενιαίο Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και μία ενιαία Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αντίστοιχα. Παρόλα αυτά παρέμειναν νομικά ανεξάρτητες, αν και στο εξής έγιναν γνωστές ως **Ευρωπαϊκές Κοινότητες**.

Τρίτη περίοδος 1973-1993

Την 1η Ιανουαρίου 1973 οι Κοινότητες διευρύνθηκαν για να συμπεριλάβουν τη **Δανία**, την **Ιρλανδία** και το **Ηνωμένο Βασίλειο**. Το 1979 πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες άμεσες εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Τη δεκαετία του '80 προσχώρησαν η **Ελλάδα** (1.1.1981), η **Ισπανία** και η **Πορτογαλία** (1.1.1986). Το 1985 συνήφθη μεταξύ πέντε ευρωπαϊκών κρατών (Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες) η **Συμφωνία του Σένγκεν**, που επέτρεψε τη σταδιακή κατάργηση των συστηματικών συνοριακών ελέγχων μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών. Το 1986 υιοθετήθηκαν η ευρωπαϊκή σημαία και η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, η οποία προωθούσε την ενιαία αγορά. Κατά την επανένωση της Γερμανίας το 1990, η **Ανατολική Γερμανία** εισήλθε στην ΕΕ ως τμήμα της διευρυμένης Γερμανίας. Καθώς πλέον η διεύρυνση προς την Ανατολική Ευρώπη ήταν

προ των πυλών, αποφασίστηκαν από κοινού τα κριτήρια της Κοπεγχάγης για την προσχώρηση νέων κρατών μελών στην ΕΕ.

Τέταρτη περίοδος 1993 έως σήμερα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση **ιδρύθηκε επίσημα** με τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης του Μάαστριχτ την 1η Νοεμβρίου 1993. Την 1η Ιανουαρίου 1995 η **Αυστρία**, η **Φινλανδία** και η **Σουηδία** προσχώρησαν στην πρόσφατα ιδρυθείσα Ένωση. Η επόμενη τροποποιητική συνθήκη υπογράφηκε στο Άμστερνταμ το 1997 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 1999. Την ίδια χρονιά το ευρώ αντικατέστησε σε λογιστική μορφή τα εθνικά νομίσματα σε έντεκα κράτη μέλη, τη λεγόμενη ευρωζώνη. **Το 2001 προσχώρησε σε αυτήν και η Ελλάδα.** Την επόμενη χρονιά το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα κυκλοφόρησε και σε φυσική μορφή.

Εν όψει και της επικείμενης μεγαλύτερης διεύρυνσης στην ιστορία της ΕΕ, τα κράτη μέλη της υπέγραψαν νέα τροποποιητική συνθήκη, **τη Συνθήκη της Νίκαιας** (26.2.2001), που τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2003 και δημιουργούσε τις προϋποθέσεις για την εύρυθμη λειτουργία των θεσμικών οργάνων της Ένωσης των 25. Την 1η Μαΐου 2004 δέκα νέες χώρες, οκτώ εκ των οποίων της Ανατολικής Ευρώπης, προσχώρησαν στην ΕΕ :

Τσεχία, Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβενία και Σλοβακία.

Στις 29 Οκτωβρίου 2004 υπογράφηκε στη Ρώμη η Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, που φιλοδοξούσε να αντικαταστήσει όλο το θεσμικό οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με μία απλούστερη και συνεικτιότερη δομή, δίνοντας στη νέα Ευρωπαϊκή Ένωση διευρυμένες αρμοδιότητες. Η συνθήκη δεν τέθηκε ποτέ σε ισχύ, ύστερα από την απόρριψη της επικύρωσής της το 2005 από το γαλλικό και ολλανδικό λαό σε δημοψηφίσματα. Μετά την εγκατάλειψη του "Συντάγματος της Ευρώπης", συμφωνήθηκε αφενός να διασωθούν και αφετέρου να τροποποιηθούν ορισμένα τμήματά του έτσι, ώστε μια νέα συνθήκη να τροποποιήσει τις ιδρυτικές συνθήκες, όπως παραδοσιακά μέχρι τότε συνηθιζόταν, χωρίς να τις αντικαταστήσει. Έτσι υπογράφηκε **η Συνθήκη της Λισαβόνας** (13.12.2007), που τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009. Παράλληλα, την 1η Ιανουαρίου 2007, η **Βουλγαρία** και η **Ρουμανία** έγιναν το 26ο και το 27ο κράτη μέλη της ΕΕ, ολοκληρώνοντας έτσι την πορεία διεύρυνσης προς ανατολάς, που ξεκίνησε το 1994 με την πρώτη αίτηση της Ουγγαρίας προς ένταξη.

Το 2007 το ευρώ υιοθετήθηκε από τη Σλοβενία, το 2008 από την Κύπρο και τη Μάλτα, ενώ το 2009 από τη Σλοβακία. Το 2011 η Εσθονία έγινε το 17ο κράτος

μέλος της ΕΕ που εισήλθε στην ευρωζώνη. Το 2012 η ΕΕ βραβεύτηκε με Νόμπελ Ειρήνης και την 1 Ιουλίου 2013 η **Κροατία** έγινε το 28ο κράτος μέλος της ΕΕ.

Πίνακας των 28 χωρών της ευρωπαϊκής ένωσης ³

Έτος	Ιστορία της Διεύρυνσης	Σύνολο
1952/1958	 Βέλγιο Γερμανία ¹ Γαλλία Ιταλία Λουξεμβούργο Ολλανδία	6
1973 ²	 Δανία ³ Ιρλανδία Ηνωμένο Βασίλειο	9
1981	 Ελλάδα	10
1986	 Ισπανία Πορτογαλία	12
1995 ²	 Αυστρία Φινλανδία Σουηδία	15
2004	 Τσεχία Εσθονία Κύπρος Λετονία Λιθουανία Ουγγαρία ⁺ Μάλτα Πολωνία Σλοβενία Σλοβακία	25
2007	 Βουλγαρία Ρουμανία	27
2013	 Κροατία	28

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- http://el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_ένωση «Ευρωπαϊκή ένωση» προσπελάστηκε στις 09/10/2014
- <http://el.wikipedia.org/wiki/Ιστορία> «Ιστορία» προσπελάστηκε 09/10/2014
- http://el.wikipedia.org/wiki/Κράτη_μέλη «Κράτη μέλη» προσπελάστηκε 09/10/2014

³ Βλέπε σχετικά «Κράτη μέλη» προσπελάστηκε 09/10/2014 http://el.wikipedia.org/wiki/Κράτη_μέλη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 Οι Ευρωπαϊκές συνθήκες⁴

Θεμέλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το κράτος δικαίου. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι ενέργειες της ΕΕ βασίζονται στις Συνθήκες, τις οποίες όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης ενέκριναν ειούσια και δημοκρατικά. Για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν μπορεί να προτείνει νομοθετικές ρυθμίσεις σε έναν τομέα πολιτικής που δεν αναφέρεται στις Συνθήκες.

Οι Συνθήκες είναι δεσμευτικές συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Ορίζουν τους στόχους της ΕΕ, τους κανόνες που διέπουν τα θεσμικά της όργανα, τον τρόπο λήψης των αποφάσεων και τη σχέση της ΕΕ με τα κράτη μέλη της.

Ενίοτε, οι Συνθήκες τροποποιούνται, ώστε η ΕΕ να γίνεται πιο αποτελεσματική και διαφανής, να προετοιμάζεται καλύτερα για τα νέα κράτη μέλη και να εισάγει νέες μορφές συνεργασίας, όπως η καθιέρωση του κοινού νομίσματος. Με βάση τις Συνθήκες, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να εκδίδουν νομοθετικές πράξεις, τις οποίες στη συνέχεια εφαρμόζουν τα κράτη μέλη.⁵

Οι κυριότερες Συνθήκες είναι:

2.1.1 Η Συνθήκη της Λισαβόνας

Η Συνθήκη της Λισαβόνας **υπεγράφη** στις 13 Δεκεμβρίου 2007 και **τέθηκε σε ισχύ** την 1η Δεκεμβρίου 2009.

Σκοπός της είναι να γίνει η ΕΕ πιο δημοκρατική, πιο αποτελεσματική και πιο ικανή να αντιμετωπίζει "με μία φωνή" παγκόσμια προβλήματα, όπως η κλιματική αλλαγή.

Κυριότερες αλλαγές: πιο ισχυρό Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αλλαγή των διαδικασιών ψηφοφορίας στο Συμβούλιο, πρωτοβουλία των πολιτών, μόνιμος Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, νέος Υπάτος Εκπρόσωπος για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής, νέο διπλωματικό σώμα της ΕΕ.⁶

⁴ «ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ» ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ εκδόσεις "Α. ΣΑΚΚΟΥΛΑ" 2008

⁵ Βλέπε σχετικά «Συνθήκες της Ευρωπαϊκής ένωσης» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/index_el.htm

⁶ Βλέπε σχετικά «Συνθήκη της Λισαβόνας» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:12007L/TXT>

Η Συνθήκη της Λισαβόνας **αποσαφηνίζει** ποιες εξουσίες:

- ανήκουν στην ΕΕ
- ανήκουν στα κράτη μέλη της ΕΕ
- είναι κοινές για την ΕΕ και τα κράτη μέλη της.

2.1.2 Η Συνθήκη της Νίκαιας

Η συνθήκη της Νίκαιας **υπεγράφη** στις 26 Φεβρουαρίου 2001 και **τέθηκε σε ισχύ** την 1η Φεβρουαρίου 2003.

Σκοπός της είναι η μεταρρύθμιση των θεσμικών οργάνων, ώστε να μπορέσει η ΕΕ να λειτουργεί αποτελεσματικά μετά την αύξηση των κρατών μελών της σε 25.

Κυριότερες αλλαγές είναι οι μέθοδοι τροποποίησης της σύνθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και επανακαθορισμός του συστήματος ψηφοφορίας στο Συμβούλιο.⁷

2.1.3 Η Συνθήκη του Άμστερνταμ

Η συνθήκη του Άμστερνταμ⁸ **υπεγράφη** στις 2 Οκτωβρίου 1997 και **τέθηκε σε ισχύ** την 1η Μαΐου 1999.

Σκοπός της είναι η μεταρρύθμιση των θεσμικών οργάνων της ΕΕ εν όψει της προσχώρησης νέων κρατών μελών στην Ένωση.

Κυριότερες αλλαγές είναι η τροποποίηση, νέα αρίθμηση και ενοποίηση των Συνθηκών ΕΕ και ΕΟΚ. Μεγαλύτερη διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων (εκτενέστερη χρήση της διαδικασίας της συναπόφασης).

⁷ Βλέπε σχετικά «Συνθήκη της Νίκαιας» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:12001C/TXT>

⁸ Βλέπε σχετικά «Η συνθήκη του Άμστερνταμ» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/treaty_of_amsterdam_el.pdf

2.1.4 Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση - Συνθήκη του Μάαστριχτ

Η συνθήκη του Μάαστριχτ⁹ υπεγράφη στις 7 Φεβρουαρίου 1992 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1993.

Σκοπός της είναι η προετοιμασία της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης και εισαγωγή ορισμένων στοιχείων μιας πολιτικής ένωσης (ιθαγένεια, κοινή πολιτική εξωτερικών και εσωτερικών υποθέσεων).

Κυριότερες αλλαγές: ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θέσπιση της διαδικασίας συναπόφασης που ενισχύει τον ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη λήψη των αποφάσεων. Νέες μορφές συνεργασίας μεταξύ των κυβερνήσεων της ΕΕ, π.χ. στους τομείς της άμυνας, της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.

2.1.5 Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη

Υπεγράφη στις 17 Φεβρουαρίου 1986 (Λουξεμβούργο) / 28 Φεβρουαρίου 1986 (Χάγη) και τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιουλίου 1987.¹⁰

Σκοπός της είναι η μεταρρύθμιση των θεσμικών οργάνων εν όψει της προσχώρησης της Πορτογαλίας και της Ισπανίας και επίτευξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων εν όψει της ενιαίας αγοράς.

Κυριότερες αλλαγές: επέκταση της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο (πράγμα που σημαίνει ότι είναι πιο δύσκολο για μία χώρα να θέσει βέτο σε προτεινόμενη νομοθετική πράξη), θέσπιση διαδικασιών συνεργασίας και σύμφωνης γνώμης που ενισχύουν τον ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2.1.6 Συνθήκη Συγχωνεύσεως - Συνθήκη των Βρυξελλών

Η συνθήκη της συγχωνεύσεως υπεγράφη στις 8 Απριλίου 1965 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1967.

Σκοπός της είναι να εξορθολογιστεί η λειτουργία των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

⁹ Βλέπε σχετικά «Συνθήκη του Μάαστριχτ» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/treaty_on_european_union_el.pdf

¹⁰ Βλέπε σχετικά «Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/communities_single_european_act_el.pdf

Κυριότερες αλλαγές: δημιουργία μιας ενιαίας Επιτροπής και ενός ενιαίου Συμβουλίου και για τις τρεις -την εποχή εκείνη- Ευρωπαϊκές Κοινότητες (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ). Καταργήθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ.

2.1.7 Συνθήκες της Ρώμης - Συνθήκες ΕΟΚ και EURATOM

Οι συνθήκες της Ρώμης **υπεγράφησαν** στις 25 Μαρτίου 1957 και **τέθηκαν σε ισχύ** την 1η Ιανουαρίου 1958.

Σκοπός τους είναι η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Euratom)¹¹.

Κυριότερες αλλαγές: επέκταση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, ώστε να συμπεριλαμβάνει και γενική οικονομική συνεργασία.

2.1.8 Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα

Η συνθήκη Ε.Κ.Α.Χ **υπεγράφη** στις 18 Απριλίου 1951, **τέθηκε σε ισχύ** στις 23 Ιουλίου 1952 και **έπαυσε να ισχύει** στις 23 Ιουλίου 2002.

Σκοπός της είναι η δημιουργία αλληλεξαρτήσεων στον κλάδο του άνθρακα και του χάλυβα, έτσι ώστε να μην μπορεί μία χώρα να κινητοποιεί τις ένοπλες δυνάμεις της χωρίς να το γνωρίζουν οι υπόλοιπες χώρες. Με αυτόν τον τρόπο καλλιεργήθηκε κλίμα εμπιστοσύνης και εκτονώθηκαν οι εντάσεις μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η Συνθήκη ΕΚΑΧ **έπαυσε να ισχύει** το 2002.

2.2 Οι Συνθήκες σαν εργαλεία προόδου^{12 13}

Οι διαδοχικές Συνθήκες σπρώχνουν ολοένα προς τα εμπρός τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, τόσο σε βάθος όσο και στο εύρος (τον αριθμό των κρατών μελών). Αυτή η διαδικασία **άρχισε** το 1951 με τη **Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα**, που αφορούσε μόνο μια τελωνειακή ένωση των δύο

¹¹ Βλέπε σχετικά «Συνθήκη ΕΥΡΟΤΟΜ» προσπελάστηκε στις 10/10/2014 <http://europa.eu/eu-law/consolidated-version-of-the-treaty-establishing-the-european-atomic-energy-community-el.pdf>

¹² Βλέπε σχετικά « οι συνθήκες σαν εργαλεία προόδου» προσπελάστηκε στις 10/10/2014 http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/6/?lang=gr&all=1&s=1&e=10

¹³ -ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΔΙΚΑΙΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ) ΝΙΚΟΣ.Σ.ΜΟΥΣΣΗΣ εκδόσεις "ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ" 2013.

αυτών τομέων έξι χωρών. Η **τελωνειακή ένωση επεκτάθηκε** το 1957 σε όλους τους οικονομικούς τομείς αυτών των χωρών με τη **Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ)**. Η **Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη** του 1987 στόχευσε στην ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς και την καθιέρωση μιας πολιτικής συνεργασίας μεταξύ των τότε δώδεκα κρατών μελών. Η **Συνθήκη του Μάαστριχτ**, που υπογράφηκε τον Δεκέμβριο του 1991, έφερε τη διαδικασία της ολοκλήρωσης **ένα βήμα εμπρός** με την έναρξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Η **Συνθήκη του Άμστερνταμ**, που υπογράφηκε το 1997, **επέκτεινε** τη διαδικασία ολοκλήρωσης στα περισσότερα θέματα των εσωτερικών και των δικαστικών υποθέσεων δεκαπέντε κρατών μελών. Η **Συνθήκη της Νίκαιας**, υπογραφείσα τον Φεβρουάριο του 2001, προετοίμασε τη **διεύρυνση** της Ένωσης σε δώδεκα νέες χώρες. Η **Συνθήκη της Λισαβόνας**, που υπογράφηκε τον Δεκέμβριο του 2007, **τερμάτισε την κρίση** που προκάλεσε η θνησιγενής Συνταγματική Συνθήκη, του Οκτωβρίου 2004, και ενίσχυσε τα όργανα της Ένωσης έτσι ώστε να λειτουργούν αποτελεσματικά με 27 (τώρα 28) κράτη μέλη.

Η συχνότητα και η δυναμικότητα των αναθεωρήσεων των ευρωπαϊκών Συνθηκών δείχνουν ότι οι συγγραφείς τους, δηλαδή οι κυβερνήσεις των κρατών μελών, δεν τις θεωρούν σαν κάτι το ιερό και απαραβίαστο, πράγμα που θα οδηγούσε στη στασιμότητα και την παραλυσία, αλλά **τις χρησιμοποιούν σαν τελειοποίησιμα εργαλεία** της διαδικασίας της πολυεθνικής ολοκλήρωσης. Δεδομένου ότι τα προβλήματα των Ευρωπαϊκών κρατών μεταβάλλονται συνεχώς υπό την πίεση εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων, οι κοινές πολιτικές πρέπει να εξελίσσονται συνεχώς για να μπορούν να τα αντιμετωπίσουν με επιτυχία. Γι' αυτό αναθεωρούνται συχνά και οι Συνθήκες που αποτελούν την πρωτογενή πηγή του ευρωπαϊκού δικαίου, δηλαδή τη νομική βάση των κοινών πολιτικών. Η συχνή αναθεώρηση των Συνθηκών είναι μια ειδήλωση του «συνδρόμου **συνεχούς εξέλιξης**». Όμως, η ύπαρξη δύο διαφορετικών Συνθηκών, μια για την Ευρωπαϊκή Ένωση και μια για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (επονομασθείσα «για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης»), οι συχνές αναθεωρήσεις τους, η μεταβαλλόμενη αρίθμηση των άρθρων τους και η τεχνοκρατική γλώσσα των κειμένων τους δυσχεραίνουν την κατανόηση από τους πολίτες και αυτών και του νοήματος της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Πράγματι, **η Συνθήκη της Λισαβόνας είναι μόνον ένας κρίκος** - και ασφαλώς όχι ο τελευταίος - στην αλυσίδα των Συνθηκών που προάγουν την οικονομική και πολιτική ολοκλήρωσή της Ευρώπης. Η διαδικασία ολοκλήρωσης είναι εξελικτική και οι Συνθήκες είναι τα μέσα προόδου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- «ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ» ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ εκδόσεις “Α. ΣΑΚΚΟΥΛΑ” 2008
- «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΔΙΚΑΙΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ)» ΝΙΚΟΣ Σ. ΜΟΥΣΣΗΣ εκδόσεις “ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ” 2013.
- «Συνθήκες της Ευρωπαϊκής ένωσης» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/index_el.htm
- «Συνθήκη της Λισαβόνας» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:12007L/TXT>
- «Συνθήκη της Νίκαιας» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:12001C/TXT>
- «Η συνθήκη του Άμστερνταμ» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/treaty_of_amsterdam_el.pdf
- «Συνθήκη του Μάαστριχ» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/treaty_on_european_union_el.pdf
- «Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/communities_single_european_act_el.pdf
- «Συνθήκη ΕΥΡΟΤΟΜ» προσπελάστηκε στις 10/10/2014 http://europa.eu/eu-law/consolidated_version_of_the_treaty_establishing_the_european_atomic_energy_community_el.pdf
- «Οι συνθήκες σαν εργαλεία προόδου» προσπελάστηκε στις 10/10/2014 http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/6/?lang=gr&all=1&s=1&e=10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΕΝΓΚΕΝ

3.1 Συμφωνία του Σένγκεν

Συμφωνία του Σένγκεν¹⁴ καλείται η συμφωνία που υπεγράφη στις 14 Ιουνίου 1985 στην κωμόπολη Σένγκεν του Λουξεμβούργου ανάμεσα σε πέντε κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΚ):

(Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο και Ολλανδία)

και είχε ως στόχο την προοδευτική κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, την καθιέρωση της ελεύθερης κυκλοφορίας για όλα τα πρόσωπα, υπηκόους των κρατών που υπέγραψαν τη Συμφωνία, καθώς και την αστυνομική και δικαστική συνεργασία. Περαιτέρω, στις 19 Ιουνίου 1990 υπεγράφη εκ νέου στο Σένγκεν η Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν, που συμπλήρωνε και εξειδίκευε την αρχική Συμφωνία. Η εν λόγω συνεργασία κινούνταν σε καθαρά διακυβερνητικό επίπεδο και εκτός του θεσμικού πλαισίου των ΕΚ, μέχρι τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης του Άμστερνταμ.

Άλλα κράτη μέλη των ΕΚ και της ΕΕ που μεταγενέστερα υπέγραψαν Πρωτόκολλα και Συμφωνίες προσχώρησης στα δύο ανωτέρω διεθνή κείμενα ήταν η Ιταλία το 1990, η Ισπανία και η Πορτογαλία το 1991, η Ελλάδα το 1992, η Αυστρία το 1995 και η Δανία, η Φινλανδία και η Σουηδία το 1996. Ταυτόχρονα με τις τελευταίες, η Ισλανδία και η Νορβηγία—δύο κράτη τα οποία, αν και δεν ήταν μέλη των ΕΚ, εντούτοις συμμετείχαν προ πολλού (1957) στη Βόρεια Ένωση Διαβατηρίων (γνωστή και ως Σκανδιναβική Ένωση Διαβατηρίων) με τους λοιπούς σκανδιναβούς γείτονές τους— υπέγραψαν ειδική Συμφωνία με τα υπόλοιπα δεκατρία κράτη μέλη της ΕΕ που συμμετείχαν στο κειμημένο του Σένγκεν προκειμένου να συνδεθούν και αυτά με τη Ζώνη Σένγκεν.

Στην Ελλάδα η Συνθήκη του Σένγκεν, η Σύμβαση Εφαρμογής της Συνθήκης του Σένγκεν και τα Πρωτόκολλα και οι Συμφωνίες προσχώρησης των νέων κρατών (μεταξύ 1990 και 1996) κυρώθηκαν από τη Βουλή των Ελλήνων με το Νόμο 2514/1997.

Η Συμφωνία του Σένγκεν τέθηκε σε ισχύ στις 26 Μαρτίου 1995, δημιουργώντας έτσι τη Ζώνη Σένγκεν, που ενσωματώθηκε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ την 1η Μαΐου 1999, με εξαίρεση την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Έκτοτε το

¹⁴Βλέπε σχετικά «Συμφωνία Σένγκεν» προσπελάστηκε στις 10/10/2014 http://el.wikipedia.org/wiki/Συμφωνία_Σένγκεν

κεκτημένο του Σένγκεν (*Schengen acquis*) εφαρμόζεται και αναπτύσσεται περαιτέρω εντός του θεσμικού και νομικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ισλανδία και η Νορβηγία υπέγραψαν το 1999 ειδική Συμφωνία με το Συμβούλιο της ΕΕ για τη σύνδεσή τους με το κεκτημένο του Σένγκεν.

Κατά την υπογραφή της Συνθήκης Προσχώρησής τους στην ΕΕ το 2003, η Τσεχία, η Εσθονία, η Κύπρος, η Λετονία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Σλοβενία και η Σλοβακία προσχώρησαν παράλληλα και στο κεκτημένο του Σένγκεν. Το ίδιο συνέβη και κατά την υπογραφή της Συνθήκης Προσχώρησης της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας το 2005. Το 2004 υπεγράφη Συμφωνία με την Ελβετία και το 2008 Πρωτόκολλο με το Λιχτενστάιν για τη σύνδεση και αυτών των κρατών με το κεκτημένο του Σένγκεν, χωρίς τα ίδια να αποτελούν μέλη της ΕΕ. Τέλος, με τη Συνθήκη Προσχώρησής της στην ΕΕ το 2011 η Κροατία ανέλαβε την υποχρέωση να εφαρμόσει και αυτή πλήρως το κεκτημένο του Σένγκεν.

Συνοπτικά τα κράτη μέλη¹⁵ στο χώρο Σένγκεν είναι :

Αυστρία, Βέλγιο, Ισλανδία, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Δανία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Σουηδία, Φιλανδία, Δημοκρατία της Τσεχίας, Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβενία, Σλοβακία, Ιρλανδία, Ηνωμένο βασίλειο, Ελβετία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Λιχτενστάιν, Κροατία (συνολικά 32 χώρες).

3.2 Λειτουργία της ζώνης Σένγκεν¹⁶.

Το κύριο χαρακτηριστικό είναι η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και η ενίσχυση των ελέγχων στα κοινά εξωτερικά σύνορα. Άλλα χαρακτηριστικά της Συμφωνίας Σένγκεν είναι:

- Κοινοί κανόνες περί ασύλου
- Το δικαίωμα της αστυνομίας να καταδιώξει άτομα και έξω από τα σύνορα της χώρας

¹⁵Βλέπε σχετικά «Κράτη μέλη της ζώνης Σένγκεν» προσπελάστηκε στις 10/10/2014
http://el.wikipedia.org/wiki/Κράτη_μέλη_της_ζώνης_Σένγκεν

¹⁶Βλέπε σχετικά «Λειτουργία της ζώνης Σένγκεν» προσπελάστηκε στις 10/10/2014
http://el.wikipedia.org/wiki/Λειτουργία_της_ζώνης_Σένγκεν

- Διαχωρισμός στα αεροδρόμια σε «πτήσεις εντός Σένγκεν» και «πτήσεις εκτός Σένγκεν»
- Κοινή λίστα χωρών των οποίων οι πολίτες χρειάζονται βίζα
- Δημιουργία του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν, το οποίο επιτρέπει σε αστυνομικά τμήματα να μοιράζονται κοινό τμήμα αρχείων καταζητούμενων και ανεπιθύμητων ανθρώπων καθώς και κλεμμένων αντικειμένων
- Κοινές προσπάθειες καταπολέμησης της διακίνησης ναρκωτικών.

3.3 Πολίτες χωρών Ζώνης Σένγκεν

Οι πολίτες χωρών της Ζώνης Σένγκεν έχουν το δικαίωμα να ταξιδεύουν σε οποιαδήποτε χώρα της Ζώνης χωρίς την επίδειξη ταυτότητας ή διαβατηρίου, αν και συμβουλεύονται να έχουν ένα από τα δύο μαζί τους, αφού μπορεί να τους ζητηθεί να αποδείξουν την ταυτότητά τους, πχ, κατά την επιβίβαση σε αεροσκάφος ή σε έλεγχο της αστυνομίας. Ωστόσο θα χρειαστεί να επιδείξουν την ταυτότητά τους κατά την είσοδό τους στις χώρες της ΕΕ που δεν ανήκουν στη Ζώνη Σένγκεν.

3.4 Πολίτες τρίτων χωρών

Ένας πολίτης μιας χώρας εκτός Ζώνης Σένγκεν μπορεί να ταξιδέψει σε ένα κράτος μέλος για μια διάρκεια τριών μηνών (90 ημερών), με την προϋπόθεση ότι πληροί τους όρους Σένγκεν, δηλαδή να έχει στην κατοχή του έγκυρο διαβατήριο, θεώρηση εισόδου σύντομης διαμονής, να μπορεί να αποδείξει το σκοπό του ταξιδιού του, να έχει επαρκείς πόρους συντήρησης για την περίοδο παραμονής και για την επιστροφή και να μην είναι καταχωρημένος στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν για την άρνηση εισόδου (δεν πρέπει να θεωρείται επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή εθνική ασφάλεια όλων των κρατών Σένγκεν).

3.5 Δημόσια ασφάλεια και κεκτημένο του Σένγκεν

Το κεκτημένο του Σένγκεν περιλαμβάνει μέτρα με τα οποία καταργείται ο έλεγχος στα εσωτερικά σύνορα των χωρών και ενισχύεται η ασφάλεια των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σημαντικότερο από τα μέτρα αυτά είναι η απαίτηση τα κράτη μέλη που έχουν εξωτερικά σύνορα της ΕΕ να είναι υπεύθυνα για να εξασφαλίζουν την πραγματοποίηση σωστών ελέγχων και την αποτελεσματική επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ. Συνεπώς, οι επιθεωρήσεις και **οι έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ πρέπει είναι αρκετά αυστηροί** για την παρεμπόδιση της λαθρομετανάστευσης, του λαθρεμπορίου ναρκωτικών και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων.

Σε περίπτωση σοβαρού κινδύνου για τη δημόσια πολιτική ή τη δημόσια ασφάλεια εξουσιοδοτείται κάθε κράτος μέλος να αποκαταστήσει προσωρινά τους ελέγχους στα σύνορά του εντός της Ζώνης Σένγκεν.

3.5.1 Διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα.

Η διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα των Κ-Μ, αποτελεί θεμελιώδη προαπαιτούμενο όρο για την θέση της Σ.Ε.Σ¹⁷ σε εφαρμογή.

Η θέληση των Κ-Μ¹⁸ για **κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά** τους σύνορα, συνοδεύεται από αντίστοιχη θέληση για **ενίσχυση των ελέγχων που διενεργούνται στα εξωτερικά σύνορα**, με σκοπό την διασφάλισή των, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, εις τρόπον ώστε οι υπήκοοι των Χωρών SCHENGEN να απολαμβάνουν το ίδιο αίσθημα ασφαλείας που απολάμβαναν όταν οι έλεγχοι περιορίζονταν στα στενά γεωγραφικά όρια κάθε Κ-Μ.

Το γεγονός ότι οι έλεγχοι μετατοπίζονται στα εξωτερικά σύνορα της επικράτειας των Κ-Μ, καθιστά σαφές ότι οι έλεγχοι αυτοί δεν πραγματοποιούνται πλέον προς όφελος μόνο του Κ-Μ, στα εξωτερικά σύνορα του οποίου αυτοί ασκούνται, **αλλά προς όφελος του συνόλου των Χωρών SCHENGEN**, των οποίων τα συμφέροντα πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη από τους επιφορτισμένους προς τούτο Υπαλλήλους τους.

Η βαρύτητα και η σπουδαιότητα των εν λόγω ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα, επέβαλε την ανάγκη καθορισμού ενιαίων και εναρμονισμένων **κανόνων** διενεργείας των.

Στο πλαίσιο αυτό έχει μέχρι σήμερα εγκριθεί από την Εκτελεστική Επιτροπή (Υπουργοί) SCHENGEN το κατάλληλο κανονιστικό πλαίσιο, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Σύμβασης, το οποίο περιλαμβάνει:

α. Την κατάρτιση κοινού καταλόγου Τρίτων Χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση κατοχής θεώρησης για είσοδο στην επικράτεια των Κ-Μ.

β. Την εκπόνηση Κοινής Προξενικής Εγκυκλίου προς χρήση των αρμοδίων Προξενικών Αρχών των Κ-Μ για την κατ' ενιαίο τρόπο χορήγηση θεωρήσεων εισόδου.

¹⁷ Σ.Ε.Σ = Σύμβαση εφαρμογής Σένγκεν.

¹⁸ Κ-Μ = Κράτη-Μέλη.

γ. Την εκπόνηση Κοινού Εγχειριδίου με σκοπό την κατ' ομοιόμορφο τρόπο και με τα ίδια μέσα διενέργεια του ελέγχου στα εξωτερικά σύνορα των Κ-Μ από τους εντεταλμένους προς τούτο Υπαλλήλους των.

δ. Την ανταλλαγή Υπαλλήλων - Συνδέσμων, κατόπιν διμερών Συμφωνιών, στον τομέα καταπολέμησης της λαθρομετανάστευσης και της διασυνοριακής εγκληματικότητας.

ε. Την κατ' ενιαίο τρόπο διαρρύθμιση των αεροδρομίων και των Λιμένων των Κ-Μ, εις τρόπον ώστε να γίνει εφικτή η προσαρμογή τους στις ανάγκες του ελέγχου που προβλέπει η Σ. Ε. Σ.

στ. Την βελτίωση του επιπέδου αποτελεσματικότητας των ελέγχων και της επιτήρησης των ενδιαμέσων διαστημάτων μεταξύ των συνοριακών σημείων διέλευσης των εξωτερικών συνόρων των χωρών SCHENGEN.

ζ. Την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμοδίων συνοριακών Αρχών των Κ-Μ, με σκοπό την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και της διασυνοριακής εγκληματικότητας.

Ύστερα από τα ανωτέρω, επισημαίνεται η απεριόριστα θετική επίπτωση που έχει η εφαρμογή της Σ.Ε.Σ από την Χώρα μας, δεδομένου ότι τα σύνορά μας στο σύνολό τους, λόγω της γεωγραφικής μας θέσης, αποτελούν και εξωτερικά σύνορα του ενιαίου χώρου της επικράτειας των ΚΜ SCHENGEN.

3.5.2 Θέματα Ασύλου

Στο κεφάλαιο νι (άρθρα 28-38 της Σ.Ε.Σ)¹⁹ περιλαμβάνονται διατάξεις σχετικά με τον καθορισμό του Κράτους, που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης παροχής ασύλου, η οποία υποβάλλεται σε ένα Κ-Μ SCHENGEN.

Πρόκειται περί διατάξεων, οι οποίες δεν θίγουν το ουσιαστικό περί ασύλου δίκαιο που είναι η Σύμβαση της Γενεύης του 1951 και το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967.

Επισημαίνεται ότι τα Κ-Μ SCHENGEN στο πλαίσιο της εναρμόνισης με τις Κοινοτικές Πράξεις, με Πρωτόκολλο που υπέγραψαν στη Βόννη την 26-4-94 δεσμεύτηκαν ότι από την στιγμή που η Σύμβαση του Δουβλίνου της 19-6-1990 "περί καθορισμού του υπεύθυνου για την εξέταση αιτήσεων παροχής ασύλου Κράτους, η οποία υποβάλλεται σε ένα από τα Κ-Μ της Ε.Ε. τεθεί σε εφαρμογή, θα παύσει η ισχύς

¹⁹Βλέπε σχετικά «κείμενο Συνθήκης Σένγκεν άρθρα 1 έως 38» προσπελάστηκε στις 10/10/2014 http://www.livepedia.gr/index.php/Αρθρα_1_έως_38

των περί ασύλου διατάξεων της Σ. Ε. Σ.

Έτσι από 1-9-1997 ημερομηνία έναρξης εφαρμογής της Σύμβασης του Δουβλίνου, παύουν οι ισχύουσες περί ασύλου διατάξεις της Σ.Ε.Σ.

3.5.3 Καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών

1. Το θέμα των ναρκωτικών πραγματεύεται η Σύμβαση SCHENGEN στο κεφάλαιο VI, στα άρθρα 70 έως 76.²⁰

Με το άρθρο 70 ορίζεται η σύσταση μόνιμης ομάδας εργασίας για την εξέταση του προβλήματος των ναρκωτικών και την πρόταση συγκεκριμένων μέτρων αντιμετώπισής τους στον ενιαίο χώρο SCHENGEN.

Συγχρόνως στην Ομάδα εργασίας ναρκωτικών δόθηκαν, με βάση τα οριζόμενα από τα άρθρα 71-76, συγκεκριμένες εντολές από τους αρμόδιους Υπουργούς και πάνω σ' αυτές τις εντολές η ομάδα κινήθηκε και επεξεργάστηκε συγκεκριμένα μέτρα, τα οποία συμφωνήθηκαν να αναληφθούν από τις Χώρες Μέλη της Συμφωνίας για κοινή και αποτελεσματικότερη καταπολέμηση των ναρκωτικών.

2. Οι εντολές αυτές αφορούσαν την επεξεργασία μέτρων στους ακόλουθους τομείς

α. Στην ενίσχυση των ελέγχων κυκλοφορίας των προσώπων και των εμπορευμάτων, όπως και των μέσων μεταφοράς στα εξωτερικά σύνορα σύμφωνα με το άρθρο 71 παρ. 3 της Σύμβασης.

β. Στην έκδοση εσωτερικών διατάξεων ώστε να επιτρέπεται σε κάθε συμβαλλόμενο μέρος η εφαρμογή της διαδικασίας των «ελεγχόμενων παραδόσεων» κατά την παράνομη διακίνηση των ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών.

γ. Στο πιθανό ρόλο των υπαλλήλων συνδέσμων.

δ. Στην πρακτική βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας στο θέμα των ναρκωτικών

ε. Στην ενίσχυση των ελέγχων, ώστε να παρεμποδισθεί η εξαγωγή ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών από την επικράτεια των Κρατών - Μελών, σύμφωνα με την κοινή διακήρυξη που αφορά το άρθρο 71 παρ. 2. και φαίνεται στην τελική πράξη.

²⁰Βλέπε σχετικά «κείμενο Συνθήκης Σένγκεν άρθρα 39 έως 119» προσπελάστηκε στις 10/10/2014 http://www.livepedia.gr/index.php/Αρθρα_39_έως_119

στ. Στην ρύθμιση της μεταφοράς ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών στα πλαίσια ιατρικής θεραπείας με βάση απαραίτητως ένα ιατρικό πιστοποιητικό.

3. Για την ενίσχυση των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα ελήφθησαν απ' όλες τις χώρες της Σ. Ε. Σ, σειρά μέτρων που συνίστανται στην **αύξηση της αστυνομικής και τελωνειακής δύναμης στα σύνορα, στη σύσταση νέων υπηρεσιών δίωξης ναρκωτικών, στον εφοδιασμό με σύγχρονο υλικοτεχνικό εξοπλισμό κλπ.**

-Για το θέμα των «ελεγχόμενων παραδόσεων» υπάρχει ήδη νομική πρόβλεψη σε όλες τις Χώρες - Μέλη και καταρτίστηκε ένα εγχειρίδιο που περιλαμβάνει για το σκοπό αυτό τα σημεία επαφής κάθε χώρας, αριθμούς τηλεφώνων και τηλεμοιοτυπιών αυτών, καθώς και άλλες αναγκαίες πληροφορίες γύρω από το νομικό καθεστώς των ελεγχόμενων παραδόσεων των Χωρών Μελών.

Το εγχειρίδιο αυτό υπόκειται σε έλεγχο για την ορθότητα των εμπεριεχομένων στοιχείων δύο φορές το έτος και επιφέρονται οι ανάλογες τροποποιήσεις, όταν σημειώνεται αλλαγή δεδομένων.

-Το θέμα της ανταλλαγής υπαλλήλων συνδέσμων για θέματα ναρκωτικών μεταξύ των Χωρών - Μελών και του ρόλου αυτού, συμφωνήθηκε να ρυθμίζονται αυτά μέσα από διμερείς συμφωνίες, μεταξύ της αποστέλλουσας χώρας και της χώρας υποδοχής.

-Ως προς την πρακτική βελτίωση της **δικαστικής συνεργασίας σε θέματα ναρκωτικών** συμφωνήθηκε να τύχουν εφαρμογής οι σχετικές προς τούτο διατάξεις της Σύμβασης της Βιέννης (Ο. Η. Ε) του 1988 και οι διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης «περί αμοιβαίας συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις». Προς τούτο καταρτίστηκε ένα εγχειρίδιο - οδηγός διευκόλυνσης της διεθνούς δικαστικής συνδρομής, που περιέχει τα απαραίτητα ενημερωτικά στοιχεία πάνω στις θεμελιώδεις αρχές του δικονομικού συστήματος, στα περι εικδόσεων καθώς και τα σημεία επαφής με αριθμούς τηλεφώνων, τηλεμοιοτυπιών και τέλεξ των Χωρών Μελών για χρήση και διευκόλυνση των χρονοβόρων γραφειοκρατικών μηχανισμών.

-Αναφορικά με την ενίσχυση των ελέγχων στο εσωτερικό με σκοπό την αποτροπή εξαγωγής ναρκωτικών από την επικράτεια των Χωρών - Μελών αποφασίσθηκε να τύχουν εφαρμογής οι τρεις διεθνείς συμβάσεις για τα ναρκωτικά του Ο. Η. Ε του 1961, 1971 και 1988, τις οποίες επικύρωσαν όλες οι Χώρες - Μέλη και συγχρόνως να ληφθούν σειρά μέτρων για την αποτροπή του «τουρισμού των ναρκωτικών» (ναρκοτουρισμού). Με τον όρο ναρκοτουρισμός νοείται η μετακίνηση χρηστών ναρκωτικών ή τοξικομανών στο χώρο SCHENGEN για προμήθεια ναρκωτικών από συγκεκριμένες περιοχές ή χώρες, λόγω χαμηλότερης τιμής, μεγαλύτερης προσφοράς και ευκολίας προμήθειας και ενδεχομένως ελαστικότερης νομοθεσίας, όπως στην Ολλανδία στα διάφορα «καφενεία» (coffe shops).

Ο ναρκοτουρισμός βασικά πλήττει τις όμορες χώρες SCHENGEN γύρω από την Ολλανδία και ουδόλως έως ελάχιστα τη χώρα μας και πάλι όμως χωρίς

τη συνεπακόλουθη εγγληματικότητα.

-Για το θέμα του ιατρικού πιστοποιητικού πρέπει να διευκρινισθούν τα ακόλουθα:

Επειδή υπάρχουν πάσχοντα άτομα, τα οποία ακολουθούν μια θεραπευτική αγωγή με χρήση φαρμάκων βάση των οποίων αποτελούν ναρκωτικές ουσίες και εκδηλώνουν επιθυμία να ταξιδέψουν στις χώρες SCHENGEN, παρέχεται σ' αυτούς η δυνατότητα να πραγματοποιήσουν αυτό το ταξίδι έχοντας μαζί τους τα φάρμακα της θεραπευτικής τους αγωγής με ένα **ιατρικό πιστοποιητικό απαραίτητως.**

Οι εργασίες που συντελέστηκαν για το σκοπό αυτό καθόρισαν τη μορφή και το περιεχόμενο του ιατρικού πιστοποιητικού, τη γλώσσα στην οποία θα πρέπει να είναι γραμμένες οι ενδείξεις, τη διάρκεια ισχύος αυτού, τον τρόπο ελέγχου της γνησιότητάς του και τις αρχές που το εκδίδουν ή το θεωρούν.

Επίσης για διευκόλυνση του ελέγχου της γνησιότητας των ιατρικών πιστοποιητικών οι Χώρες - Μέλη θα ανταλλάξουν μεταξύ τους αντίγραφα υποδείγματα των ιατρικών πιστοποιητικών τους.

Από αστυνομικής πλευράς σημασία έχει ο έλεγχος γνησιότητας του ιατρικού πιστοποιητικού και εάν τα αναγραφόμενα ναρκωτικά φάρμακα ταυτίζονται ονομαστικά και ποσοτικά με τα φερόμενα από τον ενδιαφερόμενο. Ο έλεγχος της γνησιότητας του πιστοποιητικού πραγματοποιείται ταχύτατα με άμεση διαβίβαση (τηλεφωνικά ή τηλεομοιοτυπικά) των απαραίτητων στοιχείων του ιατρικού πιστοποιητικού στο Εθνικό Γραφείο SIRENE, το οποίο στη συνέχεια ερωτά το αντίστοιχο Γραφείο SIRENE της χώρας της οποίας είναι υπήκοος ο ενδιαφερόμενος.

Έτσι η επιβεβαίωση της γνησιότητας μπορεί να γίνει σε ελάχιστο χρόνο ολίγων λεπτών.

3.5.4 Θέματα όπλων και πυρομαχικών

Στα άρθρα 77 - 91 της Σ. Ε. Σ περιλαμβάνονται διατάξεις που αποσκοπούν στην ενιαία πολιτική των Κ-Μ όσον αφορά τον τομέα των όπλων και πυρομαχικών.

Τα Κ-Μ αποφάσισαν το έτος 1992, ύστερα από την έγκριση της 91/477 Κοινοτικής Οδηγίας της 18-6-1991 "περί ελέγχου, απόκτησης και κατοχής όπλων" να μη εφαρμόσουν ης διατάξεις της Σ.Ε.Σ, αλλά ης όμοιες της εν λόγω Οδηγίας, δεδομένου ότι οι ρυθμίσεις της τελευταίας κρίθηκαν ως πιο ολοκληρωμένες από εκείνες της Σ.Ε.Σ.

Κατόπιν αυτού τα Κ-Μ στο πλαίσιο του SCHENGEN ανταλλάσσουν εμπειρίες που προκύπτουν από την εφαρμογή της ως άνω Κοινοτικής Οδηγίας, ενώ

παράλληλα ασχολούνται και με την επεξεργασία δευτερευούσης σημασίας κοινών μέτρων αντιμετώπισης ορισμένων παραμέτρων του θέματος, που δεν καλύπτονται πλήρως από την Κοινοτική Οδηγία.

Τέλος, σημειώνεται ότι η 91/477 από 18-6-1991 Κοινοτική Οδηγία για τα όπλα, ενσωματώθηκε στην εθνική μας νομοθεσία με το Ν.2168/93, που τέθηκε σε ισχύ την 3-11-1993.

-Τα άρθρα 40 και 41 εισάγουν δύο (2) νέους θεσμούς. **Την διασυνοριακή παρακολούθηση και την διασυνοριακή καταδίωξη**, σε περιπτώσεις διάπραξης.

3.5.5 Αστυνομική-Δικαστική-Τελωνειακή συνεργασία

Στα αντισταθμιστικά μέτρα που προβλέπονται στη Σ.Ε.Σ περιλαμβάνονται τα μέτρα περί αμοιβαίας συνεργασίας των Συμβαλλομένων Μερών σε Αστυνομικό, Δικαστικό και Τελωνειακό επίπεδο με σκοπό την καταπολέμηση της εγκληματικότητας.

Αυτό προϋποθέτει, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της Σύμβασης SCHENGEN, τη συνεργασία μεταξύ των Αρχών Ασφαλείας που είναι αρμόδιες για την επιτήρηση και τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων και τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας των Κ-Μ και των Δικαστικών Αρχών, οι οποίες επιβάλλουν την τήρηση του Νόμου και διασφαλίζουν τα δικαιώματα των πολιτών σε περίπτωση προσφυγής τους στη Δικαιοσύνη.

α. Αστυνομική συνεργασία

Οι ρυθμιστικές διατάξεις της Σ.Ε.Σ (άρθρα 39-47) προσδιορίζουν την Αστυνομική συνεργασία, είτε στο επίπεδο της ανταλλαγής πληροφοριών, είτε στο επίπεδο της επιχειρησιακής συνεργασίας, με σκοπό την καταπολέμηση της εγκληματικότητας.

Ειδικότερα οι ως άνω διατάξεις προβλέπουν συνοπτικά τα ακόλουθα:

-Με το άρθρο 39 τα Κ-Μ αναλαμβάνουν την υποχρέωση όπως οι Αστυνομικές Υπηρεσίες τους παρέχουν αμοιβαία συνδρομή τηρώντας την Εθνική νομοθεσία και εντός των ορίων αρμοδιότητάς τους, για την πρόληψη και έρευνα

Τα άρθρα 40 και 41 εισάγουν δύο (2) νέους θεσμούς. **Την διασυνοριακή παρακολούθηση και την διασυνοριακή καταδίωξη**, σε περιπτώσεις διάπραξης σοβαρών αυτοφώρων αδικημάτων στο έδαφος ενός των Κ-Μ από τις αρμόδιες Αρχές άλλου Κράτους - Μέλους. **Η παρακολούθηση** θα πρέπει να γίνεται κάτω από σαφώς καθορισμένες προϋποθέσεις τηρουμένου του εθνικού δικαίου του Κ-Μ όπου αυτή

διενεργείται. **Η καταδίωξη** αναφέρεται σε κοινά χερσαία σύνορα και δεν αφορά την Χώρα μας, όπως τούτο προκύπτει και από κοινή δήλωση που έγινε κατά την υπογραφή του πρωτοκόλλου προσχωρήσεως της στη Συμφωνία του SCHENGEN.

-Οι διατάξεις των άρθρων 42 και 43 διασφαλίζουν τα Κ-Μ από την δράση αρμοδίων αρχών ενός Κ-Μ στο έδαφος άλλου Κ-Μ.

-Το άρθρο 45 αναφέρεται στις υποχρεώσεις των διευθυντών ξενοδοχείων και επαγγελματιών ιδιοκτητών, ενώ το άρθρο 46 στις προϋποθέσεις αμοιβαίας ενημερώσεως των Κ-Μ σε ειδικές περιπτώσεις με σκοπό την πρόληψη και καταστολή αξιοποιούνων πράξεων.

στο ως άνω

Η Αστυνομική συνεργασία που προβλέπεται ρυθμιστικό πλαίσιο της Σ.Ε.Σ, αφορά συγκεκριμένα:

(1) Την ανταλλαγή πληροφοριών, η οποία μέσω της αμοιβαίας συνδρομής των δυνάμεων ασφαλείας, αποσκοπεί στην πρόληψη και την έρευνα των αξιοποιούνων πράξεων, τηρουμένης της εθνικής νομοθεσίας. Η ανταλλαγή πληροφοριών υλοποιείται μέσω των αρμοδίων Κεντρικών Υπηρεσιών των Κ-Μ και συνήθως μέσω των εθνικών Γραφείων SIRENE.

(2) Την ανταλλαγή Υπαλλήλων - Συνδέσμων. Ειδικότερα, προβλέπεται η δυνατότητα συνεργασίας

-Στο πλαίσιο της επιτήρησης **στα εξωτερικά σύνορα**, με σκοπό να καταστεί δυνατή τόσο η ανταλλαγή πληροφοριών όσο και οι εργασίες προς την κατεύθυνση εναρμόνισης των ελέγχων.

-Στο πλαίσιο μιας **γενικής αποστολής** γνωμοδοτικής φύσεως και συνδρομής, προκειμένου να αναπτυχθεί η αστυνομική συνεργασία επί οιοδήποτε αντικειμένου.

Η ως άνω ανταλλαγή Υπαλλήλων - Συνδέσμων υλοποιείται **μέσω διμερών συμφωνιών** και διευκολύνει την εκτέλεση των αιτήσεων αστυνομικής και δικαστικής συνδρομής.

Επισημαίνεται η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία τα Κ-Μ οφείλουν να ενημερώνονται για την ανταλλαγή των υπαλλήλων - συνδέσμων και μπορούν να συμφωνήσουν ότι ένας υπάλληλος - σύνδεσμος θα εκπροσωπεί όχι μόνο τα συμφέροντα της Χώρας του αλλά και τα συμφέροντα και άλλου Κ-Μ.

(3) Την συνεργασία σε επιχειρησιακό επίπεδο. Με τις ρυθμίσεις των

άρθρων 40 και 41 της Σ. Ε. Σ επιτρέπεται στις Υπηρεσίες ασφαλείας που ενεργούν εντός των ορίων των τυπικών αρμοδιοτήτων τους, με την προηγούμενη ενημέρωση και τη σύμφωνη γνώμη του Κ-Μ στο έδαφος του οποίου πραγματοποιείται, να συνεχίσουν πέραν των συνόρων άλλου Κ-Μ μία παρακολούθηση ή καταδίωξη που έχει αρχίσει στη Χώρα τους, σε περιπτώσεις συγκεκριμένων σοβαρών εγκλημάτων που προσδιορίζονται περιοριστικά στη Σ. Ε. Σ. Προς τούτο, το αιτούν Κ-Μ οφείλει προηγουμένως να υποβάλει αίτηση δικαστικής συνδρομής η οποία πρέπει να γίνει δεκτή από τον αποδέκτη (έτερο ΚΜ). Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, είναι δυνατή η υποβολή της αίτησης αμέσως μετά την διέλευση των συνόρων.

β. Δικαστική συνεργασία

Η Δικαστική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις στα πλαίσια της SCHENGEN, βρίσκει από νομική άποψη, στήριγμα στα άρθρα 48 έως 69 της Σ.Ε.Σ. Τα θέματα σχετικά με την δικαστική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις, την εφαρμογή της αρχής *ne bis in idem* (όχι δύο φορές στο ίδιο), την μεταβίβαση εκτέλεσης ποινικών αποφάσεων και την έκδοση, αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης στον κύκλο τραπέζης της SCHENGEN, με αποτέλεσμα την επίτευξη συμφωνιών ως προς την ερμηνεία ορισμένων κανόνων της Σ. Ε. Σ και τη δυνατότητα πρακτικής εφαρμογής τους.

γ. Τελωνειακή συνεργασία

Τα άρθρα 120-125 της Σ. Ε. Σ περιλαμβάνουν διατάξεις που καλύπτουν τον τομέα της μεταφοράς και της κυκλοφορίας εμπορευμάτων.

Στο πλαίσιο εμβάθυνσης της συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων για τελωνειακά θέματα Υπηρεσιών των Κ-Μ, προβλέπεται (άρθρο 125) και η ανταλλαγή Υπαλλήλων - Συνδέσμων, κατόπιν διμερών Συμφωνιών, στους οποίους ανατίθενται καθήκοντα συμβουλευτικού χαρακτήρα και συνδρομής, εντός των ορίων των υφισταμένων Συμβάσεων και Κοινοτικών πράξεων αμοιβαίας συνδρομής.

3.6 Το σύστημα πληροφόρησης Σένγκεν (SIS)

Στο πλαίσιο του μηχανισμού Σένγκεν, εκπονήθηκε ένα σύστημα πληροφοριών. Καθιστά δυνατό τον έλεγχο των εθνικών συνόρων και παρέχει τη δυνατότητα στις δικαστικές αρχές να αποκτούν πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα ή αντικείμενα.

3.6.1 Δομή - λειτουργία του SIS^{21 22}

Το Σύστημα Πληροφοριών Schengen (Schengen Information System) – S.I.S). Το S.I.S είναι ένα αυτοματοποιημένο πληροφοριακό σύστημα το οποίο **ενημερώνει με άμεσο τρόπο**, τόσο τους ασχολούμενους με τον έλεγχο στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών - Μελών, όσο και τους λοιπούς εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους των, σχετικά με το αν ένα πρόσωπο ή αντικείμενο αναζητείται ή γενικά αποτελεί αντικείμενο έρευνας - αναζήτησης, για το χρόνο ισχύος του μέτρου και για το είδος της ενέργειας που απαιτείται από εκείνον που το εντόπισε (π.χ. σύλληψη, κατάσχεση, απαγόρευση εισόδου κλπ).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 93, **το S.I.S έχει ως αντικείμενο την προστασία της δημοσίας τάξεως και ασφαλείας** και την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσης συμβάσεως για την κυκλοφορία των προσώπων στην Επικράτεια των Συμβαλλομένων Μερών, χρησιμοποιώντας προς τούτο πληροφορίες που διαβιβάζονται μέσω του εν λόγω Συστήματος.

Κάθε Κράτος - Μέλος δημιουργεί και συντηρεί το δικό του Εθνικό Τμήμα S.I.S (NATIONAL S.I.S - N.S.I.S) μαζί με το απαραίτητο τμήμα τεχνικής υποστηρίξεως του.

Τα αρχεία δεδομένων (τράπεζα πληροφοριών) κάθε N.S.I.S είναι όμοια με τα αρχεία δεδομένων των Εθνικών Τμημάτων (N.S.I.S) όλων των άλλων Κρατών - Μελών.

Όλα τα Εθνικά Τμήματα S.I.S των Κρατών - Μελών, συνδέονται με μια Κεντρική Βάση Πληροφοριών, ήτοι το Κεντρικό Σύστημα Πληροφοριών SCHENGEN (CENTRAL SCHENGEN INFORMATION SYSTEM - C.S.I.S), που εδρεύει στο Στρασβούργο της Γαλλίας.

Το C.S.I.S περιλαμβάνει αρχεία δεδομένων με την βοήθεια του οποίου εξασφαλίζεται η ομοιότητα των αρχείων δεδομένων όλων των Εθνικών Τμημάτων S.I.S, μέσω της εκατέρωθεν αμοιβαίας διαβίβασης πληροφοριών.

Το S.I.S. είναι τεχνικά δομημένο κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται τόσο η ανεξαρτησία κάθε εθνικού τμήματος (N. S.I.S.), όσο και η άμεση ενημέρωση, (μέσω του C.S.I.S.), όλων των εθνικών συστημάτων, μέσα σε 5' λεπτά της ώρας, από τη στιγμή που θα αποσταλεί προς το C.S.I.S. (Στρασβούργο) από κάποιο εθνικό σύστημα, θα είναι προσπελάσιμη από κάθε τεμαχικό συνδεδεμένο σε όλα τα εθνικά συστήματα.

²¹ «ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ SCHENGEN» ΓΙΩΡΓΟΣ Β. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ, ΑΘΗΝΑ 2001 Γ' ΕΚΔΟΣΗ

²² Βλέπε και υπ' αριθμ. 19, 20 σχετικές υποσημειώσεις.

Η αξιοπιστία του S.I.S στηρίζεται στις ακόλουθες αρχές:

(1) Κάθε N.S.I.S διαθέτει **πλήρες και ακριβές αντίγραφο** της Βάσης πληροφοριών.

(2) Κυριότητα καταχωρήσεων, ήτοι, μόνο το Κ-Μ που έχει κάνει κάποια καταχώρηση μπορεί να τροποποιήσει ή να διαγράψει την καταχώρηση αυτή.

(3) Μοναδική καταχώρηση ανά πρόσωπο ή αντικείμενο ανά Χώρα, ώστε να μην υπάρχει σύγχυση των Αρχών, από την ύπαρξη πολλαπλών ή και αντιφατικών καταχωρήσεων.

(4) Δείκτης εγκυρότητας καταχωρήσεων, ήτοι κάποιο Κ-Μ μπορεί να παρεκκλίνει από μια ακολουθητέα τακτική, για ορισμένους λόγους και σε συγκεκριμένες καταχωρήσεις ζητά από την καταχωρούσα χώρα να θέσει δείκτη εγκυρότητας, για να φαίνεται η παρέκκλιση αυτή.

(5) Ελεγχόμενη πρόσβαση: πρόσβαση στις πληροφορίες του S.I.S, έχουν βάσει της Συμφωνίας, μόνο ΟΙ αρχές που είναι αρμόδιες για παροχή προξενικών θεωρήσεων και ΟΙ αρχές ασφαλείας. Έτσι στην Ελλάδα, στο σύστημα αυτό έχουν πρόσβαση οι εξής αρχές Υπουργείο Εξωτερικών, Ελληνική Αστυνομία, Λιμενικό Σώμα, Υπουργείο Δικαιοσύνης και Τελωνεία.

(6) Οι πληροφορίες **δεν χρησιμοποιούνται** για διοικητικούς ή άλλους σκοπούς.

(7) Έλεγχος καταχωρήσεων: Ο έλεγχος συνίσταται στην επαλήθευση ότι κάθε καταχώρηση:

*Υπάρχει και στα Εθνικά αρχεία

*Εμπίπτει σε κάποια από τις μνημονεύμενες στη Σ. Ε. Σ Κατηγορίες

*Ο καταχωρούν έχει την εξουσιοδότηση.

*Είναι πλήρης (στα υποχρεωτικά στοιχεία).

*Είναι ακριβής

*Είναι μοναδική σε εθνικό επίπεδο

*Είναι συμβατή με κάποια άλλη καταχώρηση του S.I.S.

(8) Τέλος, έχει καθιερωθεί **μικρός χρόνος ισχύος των καταχωρήσεων**, μετά την εκπνοή του οποίου οι καταχωρήσεις είτε ανανεώνονται είτε διαγράφονται. Οι χρόνοι αυτοί είναι για πρόσωπα ή οχήματα 1-3 έτη, ενώ για τα αντικείμενα 5-10 έτη.

Κάθε Κ-Μ, δημιουργεί και εγκαθιστά τον απαραίτητο αριθμό Τερματικών, τόσο στα συνοριακά σημεία των εξωτερικών του Συνόρων και σε νευραλγικές του

Αστυνομικές Υπηρεσίες που ασχολούνται με ελέγχους στο εσωτερικό, όσο και σε άλλες Αρχές του (Προξενικές, Δικαστικές, Λιμενικές, Τελωνειακές) τα οποία συνδέονται, όπως είναι φυσικό με το Εθνικό τους Τμήμα S.I.S και λειτουργούν με τη γνωστή αυτόματη διαδικασία υποβολής ερωτήσεων.

3.6.2 Καταχωρήσεις στοιχείων στο SIS^{23 24}

-Σύμφωνα με τα άρθρα 94-101 της Σ.Ε.Σ, στο SIS προβλέπεται η δυνατότητα καταχώρησης δεδομένων για: **α) πρόσωπα και β) αντικείμενα.**

-Σύμφωνα με το άρθρο 94 παρ. 3 της Σ-Ε.Σ, στο SIS μπορούν να καταχωρούνται κατ' ανώτατο όριο τα ακόλουθα στοιχεία αναφορικά με πρόσωπα:

Ποια στοιχεία των προσώπων καταχωρούνται στο SIS

- (1) Το επώνυμο και το όνομα (τυχόν ψευδώνυμο).
- (2) Τα ιδιαίτερα αντικειμενικά και αναλλοίωτα φυσικά χαρακτηριστικά (π-χ τυφλός, μονόχειρας κλπ).
- (3) Το πρώτο γράμμα του δευτέρου ονόματος.
- (4) Ημερομηνία και τόπος γεννήσεως.
- (5) Το φύλο.
- (6) Η ιθαγένεια.
- (7) Τυχόν ένδειξη ότι τα υπόψη πρόσωπα είναι οπλισμένο.
- (8) Τυχόν ένδειξη ότι τα υπόψη πρόσωπα είναι βίαιο.
- (9) Ο λόγος της σημάνσεως (αιτία καταχώρησης).
- (10) Η τακτική που ενδείκνυται να τηρηθεί (π-χ σύλληψη, απαγόρευση εισόδου κλπ)

Διευκρινίζεται ότι τα ως άνω στοιχεία είναι όσα επιτρέπει η Σ.Ε.Σ να καταχωρηθούν κατ' ανώτατο όριο. Είναι, βέβαια δυνατό να καταχωρηθούν και λιγότερα από τα ανωτέρω στοιχεία, σε περίπτωση που η εθνική νομοθεσία δεν αποδέχεται την καταχώρηση ορισμένων εξ αυτών. Οποιοσδήποτε άλλες αναφορές δεν επιτρέπονται.

Επισημαίνεται, ιδιαίτερα ότι το SIS είναι τεχνικά δομημένο κατά τέτοιο τρόπο, ώστε **να διασφαλίζεται η εισαγωγή** σ' αυτό μόνο των ως άνω στοιχείων που προσδιορίζονται σαφώς στη Σ.Ε.Σ **και να καθίσταται** τεχνικά αδύνατη η εισαγωγή -

²³ «ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ SCHENGEN» ΝΙΚΟΛΑΟΣ Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ εκδ. "Α. ΣΑΚΚΟΥΛΑ" 1995

²⁴ Βλέπε υπ' αριθμ. 19, 20, 21 σχετικές υποσημειώσεις.

καταχώρηση οποιουδήποτε άλλου στοιχείου. **Αυτό πρακτικά** σημαίνει ότι ακόμη και εάν εκ προθέσεως ή εκ σφάλματος επιχειρήσει κάποιος να καταχωρήσει στοιχεία προσώπων άλλα από τα ανωτέρω, δεν θα έχει θετικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι από τεχνικής' πλευράς είναι αδύνατη η εισαγωγή των στοιχείων αυτών στο SIS.

3.6.3 Πότε και για ποιους λόγους επιτρέπεται η καταχώρηση προσώπων στο SIS²⁵

Για να είναι επιτρεπτή η καταχώρηση στο Σύστημα πληροφοριών SCHENGEN ενός προσώπου, πρέπει κατ' αρχήν να προβλέπεται από τη Σύμβαση η δυνατότητα της καταχώρησης αυτής και να είναι συμβατή με την εθνική νομοθεσία. Ποιο συγκεκριμένα στο SIS καταχωρούνται, περιοριστικά:

(1) Τα πρόσωπα τα οποία καταζητούνται για σύλληψη με σκοπό την έκδοση τους (άρθρο 95). Η καταχώρηση γίνεται πάντα με αίτηση της δικαστικής αρχής του αιτούντος συμβαλλομένου μέρους και βάσει της εθνικής νομοθεσίας το κράτος που απευθύνει την αίτηση έκδοσης πρέπει να εξετάσει αν η σύλληψη του ατόμου επιτρέπεται από το εθνικό δίκαιο των Κρατών προς τα οποία απευθύνεται η αίτηση. Δεν είναι δυνατό κάποιο Κράτος να προβεί στη σύλληψη ατόμου καταζητούμενου από άλλο κράτος με σκοπό την έκδοση μόνο και μόνο γιατί εφαρμόζεται η Σύμβαση SCHENGEN, όταν δεν το προβλέπει η εθνική του νομοθεσία. **Σχετική με το σημείο αυτό είναι και η ρύθμιση του άρθρου 94 παρ. 4 της Σ.Ε.Σ,** σύμφωνα με την οποία όταν ένα συμβαλλόμενο μέρος εκτιμά ότι μία καταχώρηση για σύλληψη με σκοπό την έκδοση (από άλλο κράτος SCHENGEN) είναι ασύμβατη με την εθνική του νομοθεσία, τις διεθνείς υποχρεώσεις του ή τα ζωτικά του εθνικά συμφέροντα, μπορεί να συνοδεύει αυτή την καταχώρηση στο αρχείο του εθνικού τμήματος πληροφοριών SCHENGEN με την ένδειξη ότι δεν θα προβεί στο έδαφός του στην ενδεδειγμένη στάση που υπάρχει στην καταχώρηση (σύλληψη).

Η Σύμβαση SCHENGEN δεν περιέχει ουσιαστικές διατάξεις περί εκδόσεως αλλά απλά διατάξεις επί της διαδικασίας αποστολής αιτημάτων.

Η κατ' ουσία εξέταση των αιτημάτων γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες συμβάσεις εκδόσεως και το εθνικό Δίκαιο.

(2) Οι αλλοδαποί (υπήκοοι μη Κοινοτικών Χωρών) οι οποίοι βρίσκονται ήδη καταχωρημένοι στους εθνικούς πίνακες και για τους οποίους ήδη προβλέπεται το **διοικητικό μέτρο της απαγόρευσης εισόδου** στη χώρα λόγω προγενέστερης δικαστικής ή διοικητικής απέλασης. (άρθρο 96).

(3) Τα πρόσωπα που έχουν εξαφανισθεί και αναζητούνται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή πρέπει να εμποδιστεί το ταξίδι τους ή να τεθούν σε ασφαλές

²⁵ «ΣΥΜΒΑΣΗ ΣΕΝΓΚΕΝ» ΤΟΥΜΑΣΑΤΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, εκδ. "ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ" 2000

μέρος (π.χ. εξαφανισμένοι ανήλικοι που ταξιδεύουν μόνοι τους, ψυχασθενείς) (άρθρο 97).

(4) Στοιχεία σχετικά με μάρτυρες σε ποινικές υποθέσεις, ή πρόσωπα στα οποία πρέπει να κοινοποιηθεί μία καταδικαστική απόφαση, ύστερα από αίτηση των αρμοδίων δικαστικών αρχών και μόνο για το σκοπό της ανακοίνωσης του τόπου διαμονής ή κατοικίας και πάντα σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις ισχύουσες Συμβάσεις που αφορούν τη δικαστική συνδρομή στις ποινικές υποθέσεις (άρθρο 98).

(5) Τα πρόσωπα ή οχήματα, με σκοπό τον ειδικό έλεγχο ή την διακριτική παρακολούθηση για λόγους Δημόσιας Ασφάλειας (άρθρο 99 παρ. 2) και για λόγους Εθνικής - Κρατικής Ασφάλειας (άρθρο 99 παρ.3).

Η καταχώρηση για λόγους Δημόσιας Ασφάλειας αφορά πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν πραγματικές ενδείξεις που δημιουργούν υπόνοιες διάπραξης σοβαρών αξιοποιήσιμων πράξεων (δολοφονίες, διακίνηση ναρκωτικών, λαθρεμπόριο

Ήδη στο SIS υπάρχουν ελάχιστες καταχωρήσεις του τύπου αυτού, από πλευράς των (7) Κ-Μ που εφαρμόζουν ήδη τη Σ.Ε.Σ

Επισημαίνεται, ιδιαίτερα, ότι προκειμένου να γίνει στο SIS μια καταχώρηση με σκοπό τον ειδικό έλεγχο ή την διακριτική παρακολούθηση προσώπου ή οχήματος για λόγους Εθνικής Κρατικής Ασφάλειας, **είναι υποχρεωτική** η προηγούμενη διαβούλευση με το σύνολο των υπολοίπων Κρατών -Μελών.

3.6.4 Καταχωρίσεις αντικειμένων στο SIS ²⁶

Σύμφωνα με το άρθρο 100 της Σ. Ε. Σ, καταχωρούνται οι εξής κατηγορίες αντικειμένων στο SIS:

(1) Οχήματα με κινητήρα άνω των 50 κυβικών εκατοστών που έχουν κλαπεί, υπεξαίρεθεί ή απολεσθεί.

(2) Ομοίως, ρυμουλκούμενα οχήματα και τροχόσπιτα βάρους άνω των 750 κιλών, που έχουν κλαπεί, υπεξαίρεθεί ή απολεσθεί.

(3) Πυροβόλα όπλα που έχουν κλαπεί, απολεσθεί ή υπεξαίρεθεί.

(4) Κενά - ασυμπλήρωτα έγγραφα που έχουν κλαπεί, υπεξαίρεθεί ή απολεσθεί πριν την έκδοσή τους. (ταυτότητες, διαβατήρια, άδειες οδήγησης).

²⁶ «Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΕΝΓΚΕΝ» ΚΑΤΡΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, εκδ. "Α. ΣΑΚΚΟΥΛΑ" 1998

(5) Έγγραφα ταυτότητας (διαβατήρια, ταυτότητες, άδειες οδήγησης) που έχουν κλαπεί, υπεξαίρεθεί, απολεσθεί.

(6) Τραπεζογραμμάτια που έχουν κλαπεί και έχουν κρατηθεί οι αριθμοί τους.

Οι καταχωρήσεις αυτές όπως είναι ευνόητο, γίνονται με σκοπό την ανεύρεση των αντικειμένων αυτών ή την αποφυγή παράνομης χρήσης τους και πάντα, σύμφωνα με τα στοιχεία των εθνικών αρχείων και την εθνική νομοθεσία.

3.6.5 Έλεγχος των δεδομένων που πρόκειται να καταχωρηθούν στο SIS.²⁷

Ο έλεγχος και η προστασία των δεδομένων του SIS, εξασφαλίζεται με:

(1) Την γενική αρχή του άρθρου 104 της Σ.Ε.Σ, σύμφωνα με την οποία η εθνική νομοθεσία του καταχωρούντος Κ-Μ εφαρμόζεται στην καταχώρηση με την επιφύλαξη αυστηρότερων προϋποθέσεων που προβλέπονται από την Σ.Ε.Σ.

(2) Την κυριότητα των καταχωρήσεων, δυνάμει της οποίας μόνο το Κ-Μ που προέβη στην καταχώρηση μπορεί να την τροποποιήσει ή διαγράψει.

(3) Την ελεγχόμενη πρόσβαση. Πρόσβαση στα δεδομένα του SIS έχουν βάσει του άρθρου 103 της Σ. Ε. Σ μόνο οι Αρχές που είναι αρμόδιες για την χορήγηση θεωρήσεων εισόδου και οι Αρχές Ασφαλείας. Έτσι στην Ελλάδα πρόσβαση θα έχουν οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών, του Υπουργείου Δικαιοσύνης, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος και των Τελωνείων.

(4) Την πρόβλεψη ότι τα δεδομένα δεν θα χρησιμοποιούνται για διοικητικούς ή άλλους σκοπούς (άρθρο 102 της Σ.Ε.Σ).

(5) Τον καθορισμό μικρού χρόνου ζωής των καταχωρήσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 101 της Σ.Ε.Σ ο χρόνος ζωής των καταχωρήσεων για πρόσωπα ή οχήματα είναι από 1-3 έτη, ενώ για τα αντικείμενα από 5-10 έτη.

(6) Την πρόβλεψη δικαιώματος του κάθε προσώπου να έχει πρόσβαση στα δεδομένα που το αφορούν, τηρουμένου του δικαιού του Κ-Μ στο οποίο ασκεί το δικαίωμα του (άρθρο 101) ή στην διόρθωση των δεδομένων που περιέχουν λανθασμένα στοιχεία.

(7) Την συγκρότηση και λειτουργία της Κοινής Αρχής Ελέγχου, στην οποία συμμετέχει ένας εκπρόσωπος από κάθε Κ-Μ και η οποία έχει ως αποστολή τον έλεγχο του Κεντρικού Συστήματος Πληροφοριών SCHENGEN, που εδρεύει στο Στρασβούργο.

²⁷ «Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΕΝΓΚΕΝ» ΚΑΤΡΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, εκδ. "Α. ΣΑΚΚΟΥΛΑ" 1998

(8) Την συγκρότηση και λειτουργία της **Εθνικής Αρχής ελέγχου** που προβλέπεται από τον Νόμο για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων (Ν. 2472/1997 Φ.Ε.Κ 50Α). Σύμφωνα πάντα με το ίδιο νομοθέτημα συνίσταται ειδική Αρχή με την ονομασία Εθνική Αρχή ελέγχου, με αποκλειστική αρμοδιότητα, την εξασφάλιση του σεβασμού των διατάξεων του συγκεκριμένου Νόμου πάνω σε θέματα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα μηχανογραφικά κέντρα της χώρας. **Κατά συνέπεια το Γραφείο SIRENE** ως κέντρο επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, υπόκειται στον έλεγχο της εθνικής αυτής Αρχής ως προς τη σωστή χρήση και το νόμιμο των δεδομένων που εισάγει στο SIS.

Επίσης, **κάθε πρόσωπο το οποίο λαμβάνει γνώση ότι είναι καταχωρημένο στο SIS έχει το δικαίωμα** να προσφύγει στην Εθνική Αρχή Ελέγχου και να ζητήσει να πληροφορηθεί το λόγο για τον οποίο καταχωρήθηκε. Εάν η Εθνική Αρχή Ελέγχου διαπιστώσει ότι το πρόσωπο κακώς καταχωρήθηκε, **τότε ο πολίτης** έχει το δικαίωμα βάσει του Νόμου να ενάγει τον καταχωρήσαντα ενώπιον της δικαιοσύνης και να αξιώσει μεταξύ άλλων και την χρηματική του αποζημίωση και ασφαλώς την άρση ή την διαγραφή της καταχώρησης.

Από όσα αναφέρθηκαν **προκύπτει ότι στο SIS καταχωρούνται** κατά τρόπο νόμιμο επίκαιρο και αυστηρά ελεγχόμενο, **μόνο τα απολύτως απαραίτητα** στοιχεία που απαιτούνται για να εξασφαλίσουν τη δημόσια ασφάλεια της Χώρας και την εμπέδωση αισθήματος εμπιστοσύνης και σιγουριάς στους πολίτες μετά την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

3.6.6 Εθνικό Γραφείο SIRENE²⁸

Η ανάγκη σύστασης και λειτουργίας του Εθνικού γραφείου SIRENE αποτελεί συμβατική υποχρέωση των Κ-Μ καθότι αποτελεί την κεντρική αρχή διαχείρισης των πληροφοριών του S.I.S, σύμφωνα με το άρθρο 108 της Σύμβασης Εφαρμογής SCHENGEN.

Η απαραίτητη αυτό οργάνωση υλοποίησης του συστήματος πληροφόρησης SCHENGEN ονομάστηκε SIRENE (αγγλικός όρος αρχικά των λέξεων της φράσης Supplementary Information Request at the National Entries, Αίτημα για συμπληρωματική πληροφόρηση στις Εθνικές Καταχωρήσεις)

Αυτό το επιχειρησιακό εθνικό όργανο διαβιβάζει κάθε συμπληρωματική πληροφορία που απαιτείται στα πλαίσια της Σύμβασης Εφαρμογής SCHENGEN και **είναι το μοναδικό και διαθέσιμο σε 24ώρη βάση, ανθρώπινο σημείο επαφής.** Επιλύει αφενός οιοδήποτε πρόβλημα αναφοράς σε στοιχεία της βάσεως πληροφοριών

²⁸ «ΣΥΜΒΑΣΗ ΣΕΝΓΚΕΝ» ΤΟΥΜΑΣΑΤΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, εκδ. "ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ" 2000

SCHENGEN και αφετέρου τα SIRENE σαν επιχειρησιακά όργανα, στα πλαίσια της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας ενεργούν, εν ονόματι των χωρών τους με τους αρμόδιους αντίστοιχους οργανισμούς των άλλων Κ-Μ.

3.7 Το σύστημα πληροφόρησης Σένγκεν δεύτερης γενεάς (SIS II)²⁹

Καθώς το SIS βρίσκεται σε επιχειρησιακή φάση από το 1995, βρίσκεται σε εξέλιξη η ανάπτυξη ενός νέου συστήματος με βελτιωμένες λειτουργίες και βασισμένον σε νέες τεχνολογίες. Σήμερα, το νέο αυτό σύστημα (SIS II)³⁰ έχει αντικαταστήσει το προϋπάρχον και βρίσκεται σε πλήρη επιχειρησιακή λειτουργία.

Το SIS II επιτρέπει την εύκολη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών ελέγχων στα σύνορα, των τελωνειακών και των αστυνομικών αρχών "όσον αφορά πρόσωπα που ενδεχομένως εμπλέκονται σε σοβαρό έγκλημα". **Επίσης, περιλαμβάνει καταχωρίσεις** για αγνοούμενα πρόσωπα, ιδίως παιδιά, καθώς και πληροφορίες για ορισμένα περιουσιακά στοιχεία, όπως τραπεζογραμμάτια, αυτοκίνητα, φορτηγά, πυροβόλα όπλα και έγγραφα ταυτότητας τα οποία ενδεχομένως έχουν κλαπεί, υπεξαίρεθεί ή απολεσθεί.

Το SIS II αποτελεί τη δεύτερη γενιά του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, το οποίο λειτουργεί από το 1995, και **διαθέτει ενισχυμένες λειτουργίες**, όπως τη δυνατότητα εισαγωγής βιομετρικών στοιχείων (δακτυλικά αποτυπώματα και φωτογραφίες), νέων ειδών καταχωρίσεων (αεροσιάφη, σιάφη, εμπορευματοκιβώτια, μέσα πληρωμών που έχουν κλαπεί), ή τη δυνατότητα σύνδεσης διαφορετικών καταχωρίσεων (όπως καταχώριση για πρόσωπο και όχημα).

Επίσης, το SIS II **περιλαμβάνει αντίγραφα των ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης (ΕΕΣ)** που θα επισυνάπτονται απευθείας σε καταχωρίσεις για πρόσωπα τα οποία αναζητούνται με σκοπό τη σύλληψη, την παράδοση ή την έκδοση· επομένως οι αρμόδιες αρχές θα μπορούν πιο εύκολα και πιο γρήγορα να διασφαλίσουν την αναγκαία συνέχεια στις υποθέσεις αυτές.

Το SIS II διασφαλίζει την ισχυρή προστασία των δεδομένων. Πρόσβαση στο SIS II έχουν μόνο οι εθνικές αρχές ελέγχου στα σύνορα, οι αστυνομικές και τελωνειακές αρχές, οι δικαστικές αρχές και οι αρχές που είναι αρμόδιες για τις θεωρήσεις και την ταξινόμηση των οχημάτων. Οποιοσδήποτε έχει δικαίωμα

²⁹ Βλέπε σχετικά «Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενεάς» προσπελάστηκε στις 10/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32007D0533>

³⁰ Βλέπε σχετικά «Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενεάς» προσπελάστηκε στις 10/10/2014 http://europa.eu/legislation_summaries/Σένγκεν_2

πρόσβασης στα δεδομένα που τον αφορούν και καταχωρίστηκαν στο SIS II και μπορεί επίσης να ζητήσει από την αρμόδια εθνική αρχή τη διόρθωση ή τη διαγραφή προσωπικών του πληροφοριών. Επίσης, καθένας μπορεί να προσφύγει σε δικαστήριο για να αποκτήσει πρόσβαση, να διορθώσει, να διαγράψει ή να συμβουλευθεί πληροφορίες ή να επιτύχει αποζημίωση σε σχέση με καταχώριση που τον αφορά.

3.8 Οι σχέσεις με τις τρίτες χώρες: κοινές αρχές

Η προοδευτική επέκταση του χώρου Σένγκεν στο σύνολο των κρατών μελών της ΕΕ **οδήγησε τρίτες χώρες** που διατηρούν ιδιαίτερες σχέσεις με την ΕΕ να συμμετάσχουν **στη συνεργασία Σένγκεν**. Προϋπόθεση για τη σύνδεση χωρών εκτός της ΕΕ με το κεκτημένο του Σένγκεν **είναι η σύναψη συμφωνίας** για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων μεταξύ των κρατών αυτών και της ΕΕ (όπως προβλέπεται από τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο για τις περιπτώσεις της Ιρλανδίας, της Νορβηγίας και του Λιχτενστάιν και από τη Συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων για την περίπτωση της Ελβετίας).

Η συμμετοχή αυτή συνίσταται για τις εν λόγω χώρες στο:

- να συμπεριληφθούν στο χώρο που συγκροτείται από την απουσία ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα·
- να εφαρμόζουν τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν και όλα τα κείμενα που αναφέρονται στη δημιουργία του·
- να συνεργάζονται στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τα κείμενα «Schengen relevant».

Στην πράξη, η συνεργασία αυτή γίνεται με τη μορφή μεικτών επιτροπών που συνεδριάζουν στο περιθώριο των ομάδων εργασίας του Συμβουλίου της ΕΕ. Σ' αυτές συμμετέχουν εκπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών της ΕΕ, της Επιτροπής και των κυβερνήσεων των τρίτων χωρών. Οι συνδεδεμένες χώρες συμμετέχουν λοιπόν στις συζητήσεις για την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν αλλά δεν συμμετέχουν στην ψηφοφορία. Έχουν καθορισθεί διαδικασίες για την κοινοποίηση και την αποδοχή μελλοντικών μέτρων ή πράξεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 3^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- «**ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ SCHENGEN**» ΓΙΩΡΓΟΣ Β. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ, ΑΘΗΝΑ 2001 Γ΄ ΕΚΔΟΣΗ
- «**ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ SCHENGEN**» ΝΙΚΟΛΑΟΣ Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ εκδ. ΄Α. ΣΑΚΚΟΥΛΑ΄ 1995
- «**ΣΥΜΒΑΣΗ ΣΕΝΓΚΕΝ**» ΤΟΥΜΑΣΑΤΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, εκδ. ΄΄ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ΄΄ 2000
- «**Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΕΝΓΚΕΝ**» ΚΑΤΡΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, εκδ. ΄΄Α. ΣΑΚΚΟΥΛΑ΄΄ 1998
- http://el.wikipedia.org/wiki/Συμφωνία_Σένγκεν «Συμφωνία Σένγκεν» προσπελάστηκε στις 10/10/2014.
- http://el.wikipedia.org/wiki/Κράτη_μέλη_της_ζώνης_Σένγκεν «Κράτη μέλη της ζώνης Σένγκεν» προσπελάστηκε στις 10/10/2014
- http://el.wikipedia.org/wiki/Λειτουργία_της_ζώνης_Σένγκεν «Λειτουργία της ζώνης Σένγκεν» προσπελάστηκε στις 10/10/2014
- http://www.livepedia.gr/index.php/Άρθρα_1_έως_38 «κείμενο Συνθήκης Σένγκεν άρθρα 1 έως 38» προσπελάστηκε στις 10/10/2014
- http://www.livepedia.gr/index.php/Άρθρα_39_έως_119 «κείμενο Συνθήκης Σένγκεν άρθρα 39 έως 119» προσπελάστηκε στις 10/10/2014
- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32007D0533> «Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενεάς» προσπελάστηκε στις 10/10/2014.
- http://europa.eu/legislation_summaries/Σένγκεν_2 «Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενεάς» προσπελάστηκε στις 10/10/2014

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Η Δημιουργία χώρου δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας

4.1 Δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια

Η υλοποίηση του χώρου δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας **δημιουργήθηκε με σκοπό** να εξασφαλίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και να προσφέρει στους πολίτες ένα υψηλό επίπεδο προστασίας. **Περιλαμβάνει** πολιτικές που απλώνονται από τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης μέχρι τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις. **Καλύπτει** τις πολιτικές για το άσυλο και τη μετανάστευση, την αστυνομική συνεργασία και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας (καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος, της εμπορίας ανθρώπων, των ναρκωτικών, κλπ.). Η δημιουργία του χώρου δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας **στηρίζεται** στα προγράμματα του Τάμπερε (1999-04), της Χάγης (2004-09) και της Στοκχόλμης (2010-14). Βασίζεται στον τίτλο V της συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τον οποίο και προκύπτουν οι ρυθμίσεις για το «Χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης».³¹

4.1.1 Δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης και των μελών της οικογενείας τους^{32 33}

Η Ένωση εκδίδει οδηγία σχετικά με το δικαίωμα των Ευρωπαίων πολιτών να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα σε όλη την Ένωση, συγκεντρώνοντας τις πράξεις που βρίσκονται διάσπαρτες στο περίπλοκο νομοθετικό σύστημα βάσει του οποίου διευθετείτο μέχρι σήμερα το ζήτημα. Μεταξύ άλλων, **τα καινούργια μέτρα στοχεύουν:** στη διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της Ένωσης, στον περιορισμό στο ελάχιστο των αναγκαιών διοικητικών διατυπώσεων, στον καλύτερο προσδιορισμό του καθεστώτος των μελών της οικογενείας τους, στην οριοθέτηση της δυνατότητας άρνησης ή τερματισμού της διαμονής, στην καθιέρωση ενός δικαιώματος μόνιμης διαμονής.

³¹ «Ο ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ» Δ. Ι. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ, εκδόσεις "ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ" 2001

³² Βλέπε σχετικά «Ανακοίνωση επιτροπής» προσπελάστηκε στις 11/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52009DC0313>

³³ Βλέπε σχετικά «οδηγία 2004/38/ΕΚ» προσπελάστηκε στις 11/10/2014 http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l33152_el.htm

4.1.2 Δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής μέχρι τρεις μήνες

Κάθε πολίτης της Ένωσης **έχει το δικαίωμα** να αναχωρεί από το έδαφος ενός κράτους μέλους προκειμένου να μεταβεί σε άλλο κράτος μέλος, εφόσον φέρει ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο. Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να του επιβληθεί καμία θεώρηση εξόδου ή εισόδου. Εάν ο πολίτης της Ένωσης δεν έχει τα απαιτούμενα ταξιδιωτικά έγγραφα, το κράτος μέλος υποδοχής παρέχει στο πρόσωπο αυτό κάθε εύλογη δυνατότητα για την απόκτηση ή λήψη των αναγκαίων εγγράφων.

Τα μέλη της οικογένειας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους απολαμβάνουν δικαιωμάτων ιδίων με εκείνα του πολίτη που συνοδεύουν. Μπορεί να τους επιβληθεί μόνο η υποχρέωση της θεώρησης σύντομης διαμονής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001. Ο τίτλος διαμονής ισοδυναμεί με θεώρηση σύντομης διαμονής.

Για διαμονή που **δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες**, το μόνο που απαιτείται από τον πολίτη της Ένωσης είναι να έχει στην κατοχή του έγγραφο ταυτότητας ή έγκυρο διαβατήριο. Το κράτος μέλος υποδοχής μπορεί να απαιτήσει από τον ενδιαφερόμενο να γνωστοποιήσει την παρουσία του στην επικράτειά του, εντός εύλογης προθεσμίας που δεν δημιουργεί διακρίσεις.³⁴

4.1.3 Δικαίωμα διαμονής για χρονικό διάστημα άνω των τριών μηνών

Το δικαίωμα διαμονής του πολίτη για **χρονικό διάστημα άνω των τριών μηνών** ισχύει εφόσον:

- είτε **ασκεί οικονομική δραστηριότητα** ως μισθωτός ή μη μισθωτός εργαζόμενος·
- είτε **διαθέτει επαρκείς πόρους και ασφάλιση ασθένειας** ούτως ώστε να μην επιβαρύνει κατά τη διάρκεια της διαμονής του το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη δεν δύνανται να προσδιορίζουν το ύψος των πόρων που τα ίδια θεωρούν επαρκείς, πρέπει όμως να λάβουν υπόψη τους την προσωπική κατάσταση του ενδιαφερομένου·
- είτε **παρακολουθεί κατάρτιση ως σπουδαστής** και διαθέτει επαρκείς πόρους και ασφάλεια ασθένειας ώστε να μην καταστεί κατά την παραμονή του βάρος για την κοινωνική πρόνοια του κράτους μέλους υποδοχής·
- είτε **είναι μέλος της οικογένειας πολίτη της Ένωσης** που εμπίπτει σε μια από τις προαναφερθείσες κατηγορίες.

Το δελτίο διαμονής για τους πολίτες της Ένωσης καταργείται. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από τους πολίτες να παρουσιάζονται προς εγγραφή

³⁴ «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ» ΔΟΝΑΤΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ εκδόσεις "ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ" 1999.

στις αρμόδιες υπηρεσίες εντός προθεσμίας που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες από την άφιξή τους. **Η βεβαίωση εγγραφής χορηγείται** αμέσως, βάσει προσκόμισης:

- ισχύοντος δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου·
- απόδειξης ότι πληρούνται οι παραπάνω όροι (βλ. άρθρο 8 της οδηγίας για τα απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία για κάθε κατηγορία πολιτών). Οι πολίτες της Ένωσης που παρακολουθούν μαθήματα κατάρτισης πρέπει να αποδείξουν με δήλωση ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο της επιλογής τους ότι διαθέτουν επαρκείς πόρους για τον εαυτό τους και για τα μέλη της οικογενείας τους ώστε να μην καταστούν κατά την παραμονή τους βάρος για το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής. Τούτο αρκεί να αποδείξει ότι πληρούν τους όρους περί επαρκών πόρων.

Τα μέλη της οικογενείας πολίτη της Ένωσης που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους οφείλουν να ζητούν «δελτίο διαμονής μέλους της οικογενείας ενός πολίτη της Ένωσης», το οποίο ισχύει για πέντε έτη από την ημερομηνία χορήγησής του.

Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ο θάνατος του πολίτη της Ένωσης ή η αναχώρησή του από την επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής, καθώς και το διαζύγιο, η ακύρωση του γάμου ή η λήξη της εταιρικής σχέσης δεν θίγουν το δικαίωμα διαμονής των μελών της οικογενείας του τα οποία δεν έχουν την ιθαγένεια του κράτους μέλους.

4.1.4 Δικαίωμα μόνιμης διαμονής

Κάθε πολίτης της Ένωσης αποκτά **το δικαίωμα μόνιμης διαμονής** στο κράτος μέλος υποδοχής εφόσον έχει διαμείνει νομίμως και **επί συνεχές διάστημα πέντε ετών** στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους και εφόσον δεν έχει ληφθεί κατά αυτού κάποιο μέτρο απέλασης.

Το δικαίωμα μόνιμης διαμονής δεν υπόκειται πλέον σε κανέναν όρο. Ο ίδιος κανόνας ισχύει και για τα μέλη της οικογενείας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους και τα οποία έχουν διαμείνει επί πέντε έτη με πολίτη της Ένωσης. Αποκτηθέν δικαίωμα μόνιμης διαμονής, **αυτό χάνεται αποκλειστικά σε περίπτωση απουσίας** από το κράτος μέλος υποδοχής για χρονικό διάστημα **που υπερβαίνει τα δύο συναπτά έτη.**

Στους πολίτες της Ένωσης που υποβάλλουν αίτηση χορηγείται έγγραφο που βεβαιώνει το δικαίωμα μόνιμης διαμονής τους. Τα κράτη μέλη χορηγούν στα μέλη των οικογενειών τους που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών άδεια μόνιμης διαμονής απεριόριστης διάρκειας που ανανεώνεται δικαιωματικά κάθε τέσσερα έτη. Η άδεια αυτή χορηγείται εντός έξι μηνών από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Το αδιάκοπο

της κατοικίας μπορεί να αποδειχθεί με οποιοδήποτε αποδεικτικό μέσο που ισχύει στο κράτος μέλος υποδοχής.

4.1.5 Διατάξεις κοινές για το δικαίωμα διαμονής και το δικαίωμα μόνιμης διαμονής

Κάθε πολίτης της Ένωσης που έχει δικαίωμα διαμονής ή δικαίωμα μόνιμης διαμονής, καθώς και τα μέλη της οικογενείας του, **απολαύει ίσης μεταχείρισης σε σύγκριση με τους ημεδαπούς** στον τομέα εφαρμογής της Συνθήκης. Ωστόσο, το κράτος μέλος υποδοχής **δεν είναι υποχρεωμένο** να χορηγεί δικαίωμα παροχών κοινωνικής πρόνοιας, παρά μόνο στα πρόσωπα που είναι μισθωτοί ή μη μισθωτοί εργαζόμενοι και στα μέλη των οικογενειών τους. **Τα κράτη μέλη επίσης δεν είναι υποχρεωμένα** να χορηγήσουν στα άτομα αυτά ενισχύσεις για σπουδές ούτε για επαγγελματική κατάρτιση υπό μορφή υποτροφιών ή δανείων πριν από την απόκτηση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής. **Τα μέλη των οικογενειών τους**, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, **έχουν δικαίωμα να ασκήσουν** μισθωτή ή μη μισθωτή οικονομική δραστηριότητα.

4.1.6 Περιορισμός του δικαιώματος εισόδου και διαμονής για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας

Ο πολίτης της Ένωσης ή μέλος της οικογενείας του **μπορεί να απομακρυνθεί** από την επικράτεια κράτους μέλους **για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας**. Η απόφαση δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να στηρίζεται σε οικονομικούς λόγους. Όλα τα μέτρα που αναφέρονται στην ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή πρέπει να θεμελιώνονται με βάση την προσωπική συμπεριφορά του ατόμου. Η προσωπική συμπεριφορά πρέπει να συνιστά άμεση χρονικά και ακριβώς σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας.

Προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν αποτελούν αυτομάτως λόγο απομάκρυνσης. Η λήξη ισχύος του εγγράφου που επέτρεψε την είσοδο στη χώρα υποδοχής δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο λήψης τέτοιου είδους μέτρου.

Σε κάθε περίπτωση, **πριν από τη λήψη απόφασης απομάκρυνσης** του ενδιαφερομένου από την επικράτειά του, το κράτος μέλος υποδοχής οφείλει να αξιολογήσει ορισμένα στοιχεία όπως τη διάρκεια διαμονής του στην επικράτειά του, την ηλικία, την κατάσταση της υγείας του, την οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση, την κοινωνική και πολιτιστική ένταξή του στο κράτος μέλος υποδοχής και τους δεσμούς του με τη χώρα καταγωγής. **Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις**, όπου συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι δημόσιας ασφάλειας, θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα απέλασης κατά πολίτη της Ένωσης ο οποίος διέμενε στο κράτος μέλος υποδοχής κατά τη διάρκεια των έξι προηγούμενων ετών ή είναι ανήλικος.

Κάθε απόφαση περί άρνησης εισόδου ή απομάκρυνσης από την επικράτεια κράτους μέλους **πρέπει να κοινοποιείται** στον ενδιαφερόμενο κατά τρόπο που να του επιτρέπει να κατανοήσει το περιεχόμενο και τις συνέπειες της απόφασης. Πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να αναφέρει τα μέσα προσφυγής και τις προθεσμίες που πρέπει να τηρηθούν. Εκτός από περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, η προθεσμία για την εγκατάλειψη της επικράτειας δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ενός μηνός από την ημερομηνία κοινοποίησης.

Σε καμία περίπτωση δεν είναι δυνατόν να ληφθεί το μέτρο της ισόβιας απαγόρευσης εισόδου στην επικράτεια του κράτους μέλους. Ο ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλει αίτηση επανεξέτασης της κατάστασής του μετά τρία έτη. Επιπλέον, η παρούσα οδηγία προβλέπει σειρά διαδικαστικών εγγυήσεων. Ειδικότερα οι ενδιαφερόμενοι έχουν στη διάθεσή τους τα δικαστικά και ενδεχομένως διοικητικά μέσα παροχής έννομης προστασίας στο κράτος μέλος υποδοχής.

4.2 Πρόγραμμα της Στοκχόλμης

Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης παρέχει έναν οδικό χάρτη για το έργο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στον χώρο δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας **για την περίοδο 2010-14**.³⁵

Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης καθορίζει τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τον **χώρο δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας** για την περίοδο 2010-14. Βάσει των επιτευγμάτων των προγραμμάτων του Τάμπερε και της **Χάγης**, τα οποία προηγήθηκαν, έχει ως στόχο να ανταποκριθεί στις μελλοντικές προκλήσεις και να ενισχύσει περαιτέρω τον χώρο δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας με δράσεις οι οποίες εστιάζονται στα ενδιαφέροντα και στις ανάγκες των πολιτών.

Προκειμένου να εξασφαλίσει μια ασφαλή Ευρώπη, όπου γίνονται σεβαστά τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες των πολιτών, το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης επικεντρώνεται στις ακόλουθες προτεραιότητες:

4.2.1 Ευρώπη των δικαιωμάτων

Η Ευρωπαϊκή ιθαγένεια πρέπει να μεταμορφωθεί από αφηρημένη ιδέα σε απτή πραγματικότητα. Πρέπει να παραχωρεί στους υπηκόους της ΕΕ τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται στο **Χάρτη Θεμελιωδών**

³⁵ Βλέπε σχετικά «Πρόγραμμα της Στοκχόλμης» προσπελάστηκε στις 11/10/2014 [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52010XG0504\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52010XG0504(01))

Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης³⁶ και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών. Οι πολίτες της ΕΕ πρέπει να μπορούν να ασκούν τα δικαιώματα αυτά εντός και εκτός της ΕΕ, γνωρίζοντας ταυτόχρονα ότι η ιδιωτική τους ζωή γίνεται σεβαστή, ειδικότερα όσον αφορά την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Η Ευρώπη των δικαιωμάτων πρέπει να είναι ένας χώρος στον οποίο:

- οι πολίτες και τα μέλη των οικογενειών τους μπορούν να ασκούν πλήρως το δικαίωμα της **ελεύθερης κυκλοφορίας**·
- **η πολυμορφία γίνεται σεβαστή** και οι περισσότερο ευάλωτες ομάδες πολιτών (παιδιά, μειονότητες όπως οι Ρομά, θύματα βίας κ.α.) προστατεύονται, ενώ **καταπολεμούνται ο ρατσισμός και η ξеноφοβία**·
- **τα δικαιώματα** των υπόπτων και των κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες **προστατεύονται**·
- η ιθαγένεια της ΕΕ προωθεί τη συμμετοχή στη δημοκρατική ζωή της ΕΕ μέσω της **διαφάνειας** στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, της **πρόσβασης** στα έγγραφα και της **χρηστής διοίκησης**, και εξασφαλίζει το δικαίωμα των πολιτών σε προξενική προστασία εκτός της ΕΕ.

4.2.2 Ευρώπη της δικαιοσύνης

Πρέπει να δημιουργηθεί **ένας ευρωπαϊκός χώρος δικαιοσύνης** σε ολόκληρη την ΕΕ. Πρέπει να διευκολύνεται η πρόσβαση των πολιτών στη δικαιοσύνη, ώστε τα δικαιώματά τους να ενισχύονται καλύτερα εντός της ΕΕ. Ταυτόχρονα, **η συνεργασία μεταξύ των δικαστικών αρχών** και η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων εντός της ΕΕ πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω τόσο στις αστικές όσο και στις ποινικές υποθέσεις. **Για το σκοπό αυτό, οι χώρες της ΕΕ θα πρέπει να αξιοποιούν την ηλεκτρονική δικαιοσύνη** (τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών στον τομέα της δικαιοσύνης), να θεσπίζουν κοινούς ελάχιστους κανόνες για την προσέγγιση των κανόνων ποινικού και αστικού δικαίου, και να ενισχύουν την αμοιβαία δικαιοσύνη. Η ΕΕ πρέπει επίσης να επιδιώξει να επιτύχει συνεκτικότητα με τη διεθνή έννομη τάξη, προκειμένου να δημιουργήσει ένα ασφαλές έννομο περιβάλλον για τη **συνεργασία με τρίτες χώρες**.

4.2.3 Μια Ευρώπη που προστατεύει

Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης συνιστά την ανάπτυξη μιας **στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας για την ΕΕ**, με στόχο τη βελτίωση της προστασίας των πολιτών και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Στο πνεύμα της αλληλεγγύης, **η στρατηγική θα αποσκοπεί** στην ενίσχυση της

³⁶ «ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ» ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ εκδόσεις "ΚΡΙΤΙΚΗ" 2001

αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, καθώς και της συνεργασίας στη διαχείριση των συνόρων, της πολιτικής προστασίας και της διαχείρισης των καταστροφών. Η στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας θα συνίσταται σε προδραστική, οριζόντια και εγκάρσια προσέγγιση με σαφώς διαχωρισμένα καθήκοντα για την ΕΕ και τις χώρες της. **Θα εστιάζεται στην καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος, όπως:**

- η εμπορία ανθρώπων
- η σεξουαλική κακοποίηση, η σεξουαλική εκμετάλλευση και η παιδική πορνογραφία
- το έγκλημα στον κυβερνοχώρο
- το οικονομικό έγκλημα, η διαφθορά, η παραποίηση/απομίμηση και η πειρατεία
- τα ναρκοτικά.

Για την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος, η εσωτερική ασφάλεια **συνδέεται** αναγκαστικά με την εξωτερική ασφάλεια. Επομένως, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η στρατηγική εξωτερικής ασφάλειας της ΕΕ και να ενισχύεται η συνεργασία με τρίτες χώρες.

4.2.4 Πρόσβαση στην Ευρώπη

Η ΕΕ πρέπει να αναπτύξει περαιτέρω τις ολοκληρωμένους χαρακτήρα πολιτικές για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ασφάλεια των πολιτών της. **Απαιτούνται ισχυροί έλεγχοι των συνόρων** για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και του διασυνοριακού εγκλήματος. Ταυτόχρονα, **πρέπει να εξασφαλίζεται η πρόσβαση** σε όσους χρειάζονται διεθνή προστασία και σε ευάλωτες ομάδες πολιτών, όπως οι ασυνόδευτοι ανήλικοι. Κατά συνέπεια, **ο ρόλος του Frontex** (του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Εξωτερικών Συνόρων) πρέπει να ενισχυθεί, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα στις υφιστάμενες και στις μελλοντικές προκλήσεις. **Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) και το σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS)** είναι επίσης ουσιώδους σημασίας για την ενίσχυση του συστήματος ελέγχου των εξωτερικών συνόρων και πρέπει επομένως να αποκτήσουν πλήρως επιχειρησιακό χαρακτήρα. Οι προσπάθειες πρέπει επίσης να συνεχιστούν για την ανάπτυξη της **κοινής πολιτικής** στον τομέα των θεωρήσεων και για την εντατικοποίηση της περιφερειακής προξενικής συνεργασίας.

4.2.5 Ευρώπη αλληλεγγύης

Βάσει του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, η ΕΕ πρέπει να αναπτύξει **μια ολοκληρωμένη και ευέλικτη μεταναστευτική πολιτική**. Η πολιτική αυτή **θα πρέπει να επικεντρώνεται** στην αλληλεγγύη και την υπευθυνότητα, και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τόσο των χωρών της ΕΕ όσο και των μεταναστών.

Θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες της αγοράς εργασίας των χωρών της ΕΕ, ελαχιστοποιώντας ταυτόχρονα τη διαρροή εγκεφάλων από τρίτες χώρες. Πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή **δυναμικές πολιτικές ένταξης** οι οποίες εξασφαλίζουν τα δικαιώματα των μεταναστών. Επιπλέον, μια κοινή μεταναστευτική πολιτική πρέπει να περιλαμβάνει **μια αποτελεσματική και βιώσιμη πολιτική επιστροφής**, ενώ θα πρέπει να **συνεχιστούν οι προσπάθειες** για την πρόληψη, τον έλεγχο και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης. Πρέπει επίσης να **ενισχυθούν** ο διάλογος και οι εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες (διέλευσης και καταγωγής), ειδικότερα μέσω της περιαιτέρω ανάπτυξης της Παγκόσμιας Προσέγγισης της Μετανάστευσης.

Πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για τη σύσταση του **κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ)**. Στο πλαίσιο αυτό, **είναι απαραίτητη η ανάπτυξη** της μελλοντικής ευρωπαϊκής υπηρεσίας υποστήριξης για το άσυλο (ΕΑΣΟ). Με τη θέσπιση μιας **κοινής διαδικασίας ασύλου** για χώρες της ΕΕ και ομοιόμορφου καθεστώτος για τα πρόσωπα στα οποία χορηγείται διεθνής προστασία, το ΚΕΣΑ θα δημιουργήσει έναν χώρο προστασίας και αλληλεγγύης στην ΕΕ.

4.2.6 Η Ευρώπη σε μια παγκοσμιοποιημένη υφήλιο

Η εξωτερική διάσταση της πολιτικής της ΕΕ στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη. Τούτο θα συμβάλει στην αντιμετώπιση των αντίστοιχων προκλήσεων που αντιμετωπίζει σήμερα η ΕΕ, και θα ενισχύσει τις ευκαιρίες **συνεργασίας με τρίτες χώρες**. Η δράση της ΕΕ στον τομέα αυτό πρέπει να εφαρμόζει τις ακόλουθες αρχές:

- διατήρηση **ενιαίας πολιτικής** εξωτερικών σχέσεων για την ΕΕ·
- **σύμπραξη με τρίτες χώρες** (συμπεριλαμβανομένων υποψήφιων για ένταξη, γειτονικών χωρών και χωρών του ΕΟΧ/Σένγκεν, των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και της Ρωσικής Ομοσπονδίας)·
- **προαγωγή των ευρωπαϊκών και των διεθνών προτύπων και αξιών**, καθώς και επικύρωση των συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών, του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Συνδιάσκεψη της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο·
- **ανταλλαγή πληροφοριών** για διμερείς και πολυμερείς δραστηριότητες·
- **ανάληψη ενεργειών** σε πνεύμα αλληλεγγύης, συνοχής και συμπληρωματικότητας·
- αποτελεσματική **αξιοποίηση** όλων των διαθέσιμων μέσων και πόρων·
- **πληροφόρηση** σχετικά με δράσεις όσον αφορά την εξωτερική διάσταση της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, καθώς και παρακολούθηση και αξιολόγησή τους·
- εφαρμογή **προδραστικής προσέγγισης** στις εξωτερικές σχέσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ» ΔΟΝΑΤΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ εκδόσεις ‘’ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ’’ 1999.
- «Ο ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ» Δ. Ι. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ, εκδόσεις ‘’ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ’’ 2001
- «ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ» ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ εκδόσεις ‘’ΚΡΙΤΙΚΗ’’ 2001
- «Ανακοίνωση επιτροπής» προσπελάστηκε στις 11/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52009DC0313>
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l33152_el.htm «Οδηγία 2004/38/ΕΚ» προσπελάστηκε στις 11/10/2014
- [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52010XG0504\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52010XG0504(01)) «Πρόγραμμα της Στοκχόλμης» προσπελάστηκε στις 11/10/2014

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

5.1 Στρατηγική για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας

Η τρομοκρατία αποτελεί πραγματική απειλή για τα κράτη και για τους λαούς. Για να την αντιμετωπίσει, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) **χάραξε μια πολιτική καταπολέμησης της τρομοκρατίας που βασίζεται στην πρόληψη, την προστασία, την καταδίωξη και την αντίδραση.**

Αντιμετωπίζοντας τη σημερινή τρομοκρατική απειλή, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) **χάραξαν μια κοινή στρατηγική** με σκοπό να συμβάλουν στην παγκόσμια ασφάλεια. Η στρατηγική που εγκρίθηκε σε επίπεδο ΕΕ προάγει τη δημοκρατία, το διάλογο και τη χρηστή διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων εστιάζοντας στις αιτίες της ριζοσπαστικοποίησης.

Για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά την τρομοκρατία, η ΕΕ προτείνει την οργάνωση της δράσης της γύρω από τέσσερις στόχους: **την πρόληψη, την προστασία, την καταδίωξη και την αντίδραση.**³⁷

5.1.1 Πρόληψη

Ο πυλώνας «πρόληψη» έχει ως σκοπό **την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης τρομοκρατών**, εντοπίζοντας τις μεθόδους, την προπαγάνδα και τα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι τρομοκράτες. Αν και η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων υπάγεται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, η ΕΕ συμβάλλει στο συντονισμό των εθνικών πολιτικών, στον εντοπισμό των ορθών πρακτικών και στην ανταλλαγή των πληροφοριών.

5.1.2 Προστασία

Ο πυλώνας «προστασία» έχει ως σκοπό να **μειώσει τον ευάλωτο χαρακτήρα των στόχων τρομοκρατικών επιθέσεων** και να περιορίσει τις επιπτώσεις αυτών των επιθέσεων. Προτείνει την εφαρμογή μιας συλλογικής δράσης στο επίπεδο της προστασίας των συνόρων, των μεταφορών και όλων των διασυνοριακών δομών.

³⁷ Βλέπε σχετικά «Στρατηγική της ευρωπαϊκής ένωσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας» προσπελάστηκε στις 12/10/2014

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/l33275_el.htm

Για να ελέγχουν όσο το δυνατόν καλύτερα τα σύνορα, **τα κράτη μέλη διαθέτουν** το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν II (SIS II) και το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS) καθώς και τον οργανισμό FRONTEX. Παράλληλα με αυτά τα μέσα, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ανταλλάσσουν τα δεδομένα τους για τους επιβάτες και να χρησιμοποιούν τα βιομετρικά δεδομένα στα έγγραφα ταυτότητας.

Για να αυξήσουν την ασφάλεια των μεταφορών, τα κράτη μέλη πρέπει να μελετήσουν από κοινού τα ευαίσθητα σημεία των μεταφορών καθώς και να ενισχύσουν την ασφάλεια των δρόμων, των σιδηροδρόμων, των αεροδρομίων και των λιμανιών.

5.1.3 Καταδίωξη

Το τρίτο σκέλος έχει στόχο την καταδίωξη των τρομοκρατών πέραν των συνόρων, ενώ παράλληλα γίνονται πλήρως σεβαστά τα δικαιώματα του ανθρώπου και το διεθνές δίκαιο. Η ΕΕ επιθυμεί καταρχάς **να παρεμποδίσει την πρόσβαση** στους εξοπλισμούς που επιτρέπουν την εκτέλεση αυτών των τρομοκρατικών πράξεων (όπλα, ειρηκτικά κ.λπ.), να διαλύσει τα δίκτυα τρομοκρατών και τους πράκτορες στρατολόγησής τους καθώς και να καταπολεμήσει την καταχρηστική χρησιμοποίηση των ενώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Ο δεύτερος στόχος της όσον αφορά την καταδίωξη των τρομοκρατών, έχει σκοπό να **θέσει τέρμα στους χρηματοδοτικούς πόρους της τρομοκρατίας** με τη διεξαγωγή ερευνών, τη δέσμευση των οικονομικών στοιχείων και την παρεμπόδιση των μεταφορών χρημάτων (σημείο που αφορά επίσης την πτυχή «πρόληψη»). Η ΕΕ θέσπισε επίσης νομοθεσία για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

5.1.4 Αντίδραση

Ο κίνδυνος επιθέσεων δεν μπορεί να εξαλειφθεί τελείως και, όταν συμβαίνουν, αντιμετωπίζονται από τα ίδια τα κράτη μέλη. **Οι μηχανισμοί αντίδρασης** που πρέπει να υιοθετούνται σε περίπτωση τρομοκρατικών επιθέσεων είναι συχνά οι ίδιοι με εκείνους που εφαρμόζονται σε περίπτωση ατυχήματος φυσικής, τεχνολογικής ή ανθρώπινης προέλευσης. Για να προβλεφθούν, πρέπει να αξιοποιηθούν οι υπάρχουσες δομές και οι ευρωπαϊκοί μηχανισμοί πολιτικής προστασίας. Μια βάση δεδομένων της ΕΕ περιλαμβάνει τους πόρους και τα μέσα που θα μπορούσαν να κινητοποιήσουν τα κράτη μέλη σε περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης.

Σε περίπτωση επίθεσης, έχει βασική σημασία να:

- **ανταλλάσσονται γρήγορα** οι πρακτικές πληροφορίες και οι αποφάσεις καθώς και να διασφαλίζεται ο συντονισμός των βασικών μέσων ενημέρωσης (εάν πρόκειται για διασυνοριακό συμβάν).

- **εξασφαλίζονται** σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο η αλληλεγγύη, η παροχή βοήθειας και η αποζημίωση των θυμάτων της τρομοκρατίας και των οικογενειών τους·
- **παρέχεται βοήθεια** στους πολίτες της ΕΕ στις τρίτες χώρες·
- **προστατεύονται και υποστηρίζονται** τα πολιτικά και στρατιωτικά μέσα που υπάρχουν στην ΕΕ σε περίπτωση επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων.

5.2 Eurojust ^{38 39}

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) επιθυμεί να εντείνει τη συνεργασία για την καταπολέμηση του εγκλήματος. Για το σκοπό αυτό, το Συμβούλιο θέσπισε την Eurojust. Το όργανο αυτό της Ένωσης **είναι αρμόδιο** για τις έρευνες και διώξεις, σχετικά με το σοβαρό έγκλημα που θίγει τουλάχιστον δύο κράτη μέλη. **Ρόλος της** είναι η προώθηση του συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών και η διευκόλυνση της δικαστικής συνεργασίας τους. Η Eurojust θα κληθεί επίσης να διαδραματίσει **ουσιαστικό ρόλο** όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Προκειμένου λοιπόν να ενισχυθεί η συνεργασία στην καταπολέμηση της εγκληματικότητας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε αποφάσισε (στο σημείο 46 των συμπερασμάτων) **τη σύσταση μιας μονάδας**, καλούμενης Eurojust, που θα στοχεύει στο συντονισμό των δραστηριοτήτων που διεξάγονται από τις εθνικές δικαστικές αρχές. Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια της Διακυβερνητικής Διάσκεψης που διεξάχθηκε στη Νίκαια τον Δεκέμβριο του 2000, εισήγαγαν μνεία και περιγραφή των καθηκόντων της Eurojust. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάκεν, τον Δεκέμβριο του 2001, τα κράτη μέλη αποφάσισαν η Eurojust να έχει ως προσωρινή έδρα τη Χάγη. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2003, τα κράτη μέλη αποφάσισαν ότι η Eurojust θα έχει την οριστική της έδρα στη Χάγη.

5.2.1 Σύνθεση, αρμοδιότητες και καθήκοντα της Eurojust

Με την παρούσα απόφαση, η Eurojust συστάθηκε ως όργανο της Ένωσης με νομική προσωπικότητα. **Κάθε κράτος μέλος οφείλει να διορίζει ένα εθνικό μέλος** στην έδρα της Eurojust με την ιδιότητα του εισαγγελέα, του δικαστή ή του αξιωματικού της αστυνομίας (ο εν λόγω αξιωματικός πρέπει να έχει αντίστοιχες αρμοδιότητες με εκείνες του δικαστή ή του εισαγγελέα). Τα εθνικά μέλη αυτά **επικουρούνται** από αναπληρωτές και βοηθούς. Υπόκεινται όλα στο εθνικό δίκαιο του

³⁸ Βλέπε σχετικά «Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32002D0187>

³⁹ Βλέπε σχετικά «απόφαση 2009/426/ΔΕΥ» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32009D0426>

κράτους μέλους που τα διόρισε. **Η διάρκεια της θητείας** των εθνικών μελών είναι τουλάχιστον τετραετής. Το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για το διορισμό μπορεί και να ανανεώσει τη θητεία. Επίσης αποφασίζει για τη φύση των δικαστικών εξουσιών που ανατίθενται στον εθνικό ανταποκριτή. Ωστόσο, χορηγούνται τουλάχιστον ορισμένες συνήθεις εξουσίες στα εθνικά μέλη, καθώς και άλλες που ασκούνται σε συμφωνία με την αρμόδια εθνική αρχή ή σε περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης, όπως προβλέπεται στην απόφαση.

Η Eurojust **έχει αρμοδιότητα** στο πλαίσιο ερευνών και διώξεων εγκληματικών πράξεων (που αφορούν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη) στον τομέα του σοβαρού εγκλήματος και έχει ως στόχους:

- να προωθεί το **συντονισμό** μεταξύ των αρμόδιων αρχών των διαφόρων κρατών μελών·
- να **διευκολύνει** την εκτέλεση αιτήσεων και αποφάσεων σχετικών με την δικαστική συνεργασία.

Μεταξύ άλλων, η αρμοδιότητα της Eurojust καλύπτει τις μορφές εγκληματικότητας και τις αξιόποινες πράξεις για τις οποίες η Europol έχει ανά πάσα στιγμή αρμοδιότητα δράσης.

Θα συσταθεί μία επιφυλακή συντονισμού (ΕΣ) με έναν εκπρόσωπο από κάθε κράτος μέλος και με ένα σημείο επαφής στην Eurojust. Η επιφυλακή θα λειτουργεί σε καθημερινή εικοσιτετράωρη βάση, προκειμένου η Eurojust να μπορεί ανά πάσα στιγμή να εκτελεί τα καθήκοντά της.

Η Eurojust μπορεί να εκτελεί τα καθήκοντά της τόσο μέσω ενός ή περισσότερων εθνικών μελών όσο και ως συλλογικό όργανο. Η Eurojust **μπορεί να ζητήσει**, μεταξύ άλλων, από τις αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών να:

- **προβούν** σε έρευνα ή δίωξη·
- **συστήσουν κοινή ομάδα έρευνας**·
- **υιοθετήσουν** ειδικά ή άλλα μέτρα για τη διεξαγωγή της έρευνας.

Οι εθνικές αρχές οφείλουν να απαντούν αμελλητί σε αυτές τις αιτήσεις.

5.2.2 Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα

Για την υλοποίηση των στόχων της, η Eurojust **πρέπει να έχει τη δυνατότητα** να ανταλλάσσει οποιαδήποτε πληροφορία με τις αρμόδιες αρχές. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να υπάρχουν εγγυήσεις για την εφαρμογή των αρχών της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1981 για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα.

Η Eurojust **δύναται να επεξεργάζεται** μόνον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν πρόσωπα για τα οποία ειμάζεται ότι έχουν διαπράξει, ή τα οποία έχουν καταδικαστεί για, αξιόποινη πράξη, για την οποία είναι αρμόδια η Eurojust, καθώς και τα θύματα και τους μάρτυρες. **Το είδος των δεδομένων** που μπορούν να χρησιμοποιηθούν αφορά, μεταξύ άλλων, την ταυτότητα του προσώπου (επώνυμο, όνομα, ημερομηνία και τόπος γεννήσεως, ιθαγένεια, στοιχεία επαφής, επάγγελμα, αριθμοί κοινωνικής ασφάλισης, έγγραφα αναγνώρισης, προφίλ DNA, φωτογραφίες, δακτυλικά αποτυπώματα, κ.λπ.) και την περιγραφή και τη φύση των πράξεων που τα αφορούν (ποινικός χαρακτηρισμός, ημερομηνία και τόπος τέλεσης, είδος έρευνας κ.λπ.). Η Eurojust **καταρτίζει σύστημα διαχείρισης υποθέσεων** με προσωρινά αρχεία εργασίας και πίνακα για δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και μη προσωπικού χαρακτήρα. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα **δεν είναι προσβάσιμα** παρά μόνο από τα εθνικά μέλη και τους βοηθούς και αναπληρωτές τους, από τα πρόσωπα που συμμετέχουν στα εθνικά συστήματα συντονισμού της Eurojust και τα οποία συνδέονται με το σύστημα διαχείρισης υποθέσεων, καθώς και από το εξουσιοδοτημένο προσωπικό της Eurojust. Στο σημείο αυτό πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι **η υποχρέωση του απορρήτου** πρέπει να διατηρείται και μετά την παύση των καθηκόντων τους.

Δημιουργείται ανεξάρτητο **κοινό εποπτικό όργανο** το οποίο ελέγχει κατά συλλογικό τρόπο όλες τις δραστηριότητες της Eurojust προκειμένου να εξασφαλίσει ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκτελείται σύμφωνα με την απόφαση. Το κοινό εποπτικό όργανο συνέρχεται περιοδικά και όταν συγκαλείται από τον πρόεδρό του. Ο πρόεδρος διορίζεται από τα μόνιμα μέλη που διανύουν το τρίτο έτος της θητείας τους.

5.2.3 Σχέσεις με τους εταίρους

Για την εκτέλεση των καθηκόντων της, η Eurojust διατηρεί προνομιακές σχέσεις με το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο, την ευρωπαϊκή αστυνομική υπηρεσία (**Europol**), την ευρωπαϊκή υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης (**OLAF**), τον ευρωπαϊκό οργανισμό για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων (**Frontex**) και το Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων του Συμβουλίου. Κατόπιν έγκρισης από το Συμβούλιο η Eurojust μπορεί επίσης να συνάπτει συμφωνίες συνεργασίας για την ανταλλαγή πληροφοριών με τρίτα κράτη, διεθνείς οργανισμούς ή φορείς και το διεθνή Οργανισμό Εγκληματολογικής Αστυνομίας (**Interpol**). Επιπλέον, η Eurojust μπορεί να συντονίζει τη δικαστική συνεργασία με τρίτα κράτη καθώς και να τοποθετεί δικαστικούς συνδέσμους στα κράτη αυτά με σκοπό τη διευκόλυνση της δικαστικής συνεργασίας.

-Οι σχέσεις μεταξύ Eurojust, Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου και των δικαστικών συνδέσμων^{40 41}

Το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο (ΕΔΔ) διευκολύνει τη δικαστική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως χάρη στον ιστότοπο του σχετικά με τα ευρωπαϊκά δικαστικά συστήματα. Πρέπει ωστόσο να βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ του δικτύου και της Eurojust. Η Επιτροπή επιθυμεί να συνδεθεί κάθε μέλος της Eurojust με έναν εθνικό ανταποκριτή, ο οποίος θα έχει ρόλο συνδέσμου επαφής με το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο. **Ο εθνικός ανταποκριτής** θα συμμετέχει στην ομάδα του μέλους της Eurojust με το οποίο θα συνδέεται. Θα αποτελεί το σύνδεσμο της πολιτικής επικοινωνίας της Eurojust στο κράτος μέλος του και θα διαβιβάζει στο εθνικό μέλος τις υποθέσεις για εξέταση, στην πιο σύντομη δυνατή προθεσμία.

Στο μέλλον, η Eurojust θα δύναται να ορίζει η ίδια τους δικαστικούς συνδέσμους στις τρίτες χώρες, ώστε να διευκολύνει τη δικαστική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και των ενδιαφερομένων χωρών.

-Ενίσχυση της συνεργασίας με την Europol

Οι δεσμοί μεταξύ της Eurojust και της Europol δεν έχουν παύσει να βελτιώνονται. Το ασφαλές δίκτυο επικοινωνιών διευκόλυνε **την ανταλλαγή πληροφοριών** μεταξύ τους και την πρόσβαση στους φακέλους ανάλυσης της Europol. Τέλος, οι συνεδριάσεις των εμπειρογνομόνων στο πλαίσιο της κοινής ομάδας ερευνών είχαν ως αποτέλεσμα ποιοτική εργασία.

Ωστόσο, η συνεργασία μεταξύ της Eurojust και των εθνικών γραφείων συνδέσμων της Europol παραμένει άنيση. Οι σύνδεσμοι πρέπει να ενισχυθούν και η ανταλλαγή δεδομένων με τα γραφεία να βελτιωθεί.

-Συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), τον Frontex και τις τρίτες χώρες

Οι τομείς αρμοδιοτήτων της Eurojust και της OLAF είναι συμπληρωματικοί. Η Επιτροπή συνεπώς προτείνει να καθιερωθεί η τακτική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των δύο Υπηρεσιών και η **ενίσχυση των συνεργειών τους**. Η ίδια επισημαίνει,

⁴⁰ Βλέπε σχετικά «ανακοίνωση COM(2007)644» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EL/2007.644>

⁴¹ Βλέπε σχετικά «Ρόλος της Eurojust και του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου» προσπελάστηκε στις 12/10/2014» http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_organised_crime/l33278_el.htm

επίσης, την ανάγκη να συνεχιστεί ο διορισμός συνδέσμων επαφής και να θεσπιστούν συχνές συνεδριάσεις μεταξύ της Eurojust και της OLAF.

Η προστασία των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ είναι σημαντική όσον αφορά τον τομέα της παράνομης μετανάστευσης και του οργανωμένου εγκλήματος. Η Επιτροπή ενθαρρύνει την υπογραφή συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ του Frontex και της Eurojust.

Η Eurojust υπέγραψε συμφωνίες με τρίτες χώρες ώστε να αναπτυχθεί η ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων και πληροφοριών μεταξύ των δικαστικών αρχών. Αυτές οι συμφωνίες οδήγησαν στην αποστολή εισαγγελικών συνδέσμων στο πλαίσιο της Eurojust. Η Υπηρεσία επιθυμεί να αναπτύξει εφεξής ένα πραγματικό δίκτυο συνδέσμων επαφής.

5.3 Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Ευρωπόλ)

Η **Ευρωπόλ** (EUROPOL, από τις αγγλικές λέξεις **European Police Office**)⁴², όπως αποδίδεται στην ελληνική, είναι η υπηρεσία πληροφοριών σε ζητήματα εγκληματικής φύσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχοντας ασυλία από δικαστικές διώξεις, η Ευρωπόλ τέθηκε σε πλήρη λειτουργία στην 1 Ιανουαρίου 1999.

Η ίδρυση της Ευρωπόλ ξεκίνησε σαν ιδέα στη δεκαετία του 1980 μεταξύ αστυνομικών οργανώσεων της Ευρώπης και έφθασε να συμφωνηθεί επίσημα πλέον στην Συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992, και να ισχύει από τον επόμενο χρόνο, το Νοέμβριο του 1993. Η υπηρεσία άρχισε περιορισμένες αποστολές ως η Μονάδα (δίωξης) Ναρκωτικών της Ευρωπόλ. Στις 3 Ιανουαρίου 1994 το Πρωτόκολλο της Ευρωπόλ επικυρώθηκε από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και άρχισε να ισχύει από τον Οκτώβριο του ίδιου έτους.

Η Ευρωπόλ χειρίζεται τους **πόρους** της (περίπου 410 υπάλληλους και 90 διοικητές) από την έδρα της στη Χάγη. Το μέγεθος της Ευρωπόλ δείχνει ότι **συνεργάζεται** με πολλές άλλες αστυνομικές υπηρεσίες, κατά τμήματα Χωρών μελών, το καθένα με έναν υπάλληλο ή μια ομάδα, και με κύριο καθήκον να διευκολύνει τις δραστηριότητες της Ευρωπόλ.

Από το 2007 η Ευρωπόλ δρα σε όλα τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανοντας τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία οι οποίες ήδη ήταν μέλη του Ευρωπόλ πριν γίνουν μέλη της ΕΕ τον Ιανουάριο του 2007. Αυτό έγινε και με μερικά κράτη της κεντρικής Ευρώπης τα οποία έγιναν μέλη της ΕΕ το 2004, αλλά είχαν γίνει

⁴² Βλέπε σχετικά «Ευρωπόλ» προσπελάστηκε στις 12/10/2014» <http://el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπόλ>

μέλη του Ευρωπόλ το 2002 για να κάνουν πιο σταδιακή τη διαδικασία εισχώρησης στην ΕΕ και την μετακίνηση πληθυσμών.

Η Ευρωπόλ στηρίζει τις δράσεις των κρατών μελών για την επιβολή του νόμου σε τομείς όπως:

- η διακίνηση ναρκωτικών,
- η τρομοκρατία,
- τα κυκλώματα λαθρομετανάστευσης, η εμπορία ανθρώπων και η σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών,
- η παραποίηση/απομίμηση και πειρατεία προϊόντων,
- το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος,
- η παραχάραξη χρημάτων και άλλων μέσων πληρωμής - η Ευρωπόλ λειτουργεί ως κεντρική υπηρεσία στην Ευρώπη κατά της παραχάραξης του ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Ευρωπόλ) **δεν έχει εκτελεστικά καθήκοντα** όπως οι αστυνομικές υπηρεσίες των κρατών μελών. Δεν μπορεί να προβεί σε έλεγχο ταυτότητας των προσώπων ούτε σε κατ'οίκον έρευνες. Η Ευρωπόλ **είναι επιφορτισμένη** να διευκολύνει τις ανταλλαγές και την ανάλυση πληροφοριών, και τον συντονισμό των ενεργειών μεταξύ των κρατών μελών.

Στο πλαίσιο της αστυνομικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών η Ευρωπόλ:

- διευκολύνει την **ανταλλαγή πληροφοριών** μεταξύ των κρατών μελών
- **συγκεντρώνει** και αναλύει πληροφορίες
- **κοινοποιεί άμεσα** στις αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών μελών, μέσω των εθνικών μονάδων, πληροφορίες που τις αφορούν και πληροφορίες σχετικά με τις σχέσεις που διαπιστώθηκαν μεταξύ των εγκληματικών πράξεων
- **διευκολύνει** τις έρευνες στα κράτη μέλη
- **διαχειρίζεται** τις συλλογές ηλεκτρονικών πληροφοριών
- **επικουρεί** τα κράτη μέλη όσον αφορά την κατάρτιση των αρμοδίων αρχών
- διευκολύνει την **τεχνική στήριξη** μεταξύ των κρατών μελών
- αποτελεί **σημείο επαφής** όσον αφορά την καταστολή της παραχάραξης του ευρώ.

-Δημιουργία ενός μόνο σημείου επαφής στα κράτη μέλη: Οι εθνικές μονάδες⁴³

Κάθε κράτος μέλος δημιουργεί ή διορίζει μια εθνική μονάδα Ευρωπόλ (ΕΜΕ). Η μονάδα αυτή είναι το μόνο όργανο σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπόλ και των

⁴³ Βλέπε σχετικά «Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία» προσπελάστηκε στις 12/10/2014

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/police_customs_cooperation/l14005b_el.htm

αρμοδίων εθνικών υπηρεσιών. Αποστέλλει στην Ευρωπόλ τουλάχιστον έναν αξιωματικό-σύνδεσμο, ο οποίος αναλαμβάνει να εκπροσωπήσει τα συμφέροντά της στο πλαίσιο της Ευρωπόλ. Οι προϊστάμενοι των εθνικών διοικητικών μονάδων συνεδριάζουν κατά περιοδικά χρονικά διαστήματα.

Η ΕΜΕ είναι το μόνο σημείο εισόδου της Ευρωπόλ στα κράτη μέλη. Ωστόσο οι τροποποιήσεις που εισήχθησαν στη σύμβαση Ευρωπόλ με το πρωτόκολλο του Νοεμβρίου 2003, θα παράσχουν τη δυνατότητα άμεσων επαφών μεταξύ των αρμοδίων υπηρεσιών των κρατών μελών και της Ευρωπόλ, με την επιφύλαξη ταυτόχρονης ενημέρωσης της ΕΜΕ.

-Εξασφάλιση αποτελεσματικότητας: η συνεργασία με ευρωπαϊκά και διεθνή θεσμικά όργανα και με τρίτα κράτη

Βάσει μιας πράξης του διοικητικού συμβουλίου, η Ευρωπόλ συνήψε συμφωνίες με τα ακόλουθα ευρωπαϊκά όργανα βάσει των Συμφωνιών της Διεθνών Σχέσεων - Συνεργασίας:

- την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)·
- το Eurojust·
- το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης των Ναρκωτικών και της Τοξικομανίας
- την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την Καταπολέμηση της Απάτης (OLAF).

Η παρούσα σύμβαση προβλέπει τη δυνατότητα για την Ευρωπόλ **να συνάψει συμφωνίες στρατηγικής ή επιχειρησιακής συνεργασίας (μόνο αυτές οι επιχειρησιακές συμφωνίες επιτρέπουν τη διαβίβαση προσωπικών δεδομένων) με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς.**

5.4 Ειδικό πρόγραμμα: Πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας (2007-2013)^{44 45}

Το πρόγραμμα «Πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας» που θεσπίστηκε σύμφωνα με την Απόφαση 2007/125/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2007, αντικαθιστά το πρόγραμμα πλαίσιο για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις (AGIS) II. Έχει ως στόχο την πρόληψη

⁴⁴ Βλέπε σχετικά « Ειδικό πρόγραμμα: πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 http://europa.eu/legislation_summaries/Ειδικό_πρόγραμμα

⁴⁵ Βλέπε σχετικά «Απόφαση 2007/125/ΔΕΥ» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/2007.125>

και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, ιδίως της τρομοκρατίας, της εμπορίας ανθρωπίνων όντων, των εγκλημάτων κατά των παιδιών, του λαθρεμπορίου ναρκωτικών, του λαθρεμπορίου όπλων, της διαφθοράς και της απάτης. **Περιλαμβάνει τέσσερις κύριες θεματικές πτυχές:**

- την πρόληψη της εγκληματικότητας και την εγκληματολογία
- την τήρηση της τάξης·
- την προστασία και τη στήριξη των μαρτύρων·
- την προστασία των θυμάτων.

Στο πλαίσιο αυτών των κύριων αξόνων δράσης, το νέο πρόγραμμα προβλέπει ιδίως:

- **την προώθηση** του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου των άλλων εθνικών αρχών και των αρμόδιων οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)·
- **την προώθηση και ανάπτυξη** ορθών πρακτικών στον τομέα της προστασίας και των θυμάτων και των μαρτύρων·
- **την προώθηση των μεθόδων** που επιβάλλει η στρατηγική πρόληψης και καταπολέμησης του εγκλήματος και διατήρησης της ασφάλειας, όπως οι εργασίες του ευρωπαϊκού δικτύου πρόληψης του εγκλήματος και οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Το πρόγραμμα, ακόμα και αν δεν αφορά τη δικαστική συνεργασία, μπορεί να καλύψει δράσεις που έχουν ως στόχο την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών αρχών και των υπηρεσιών επιβολής του νόμου.

5.5 Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης^{46 47}

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) εκδίδει απόφαση-πλαίσιο για το ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών. Η απόφαση αυτή καθιστά τη διαδικασία ταχύτερη και απλούστερη, καταργείται κάθε πολιτική και διοικητική διαδικασία υπέρ της δικαστικής διαδικασίας.

Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης που εγκρίθηκε το 2002 **αντικαθιστά το σύστημα έκδοσης**, επιβάλλοντας σε κάθε εθνική δικαστική αρχή (δικαστική αρχή εκτέλεσης) να αναγνωρίσει, εξ αυτού τούτου του γεγονότος, και μέσω ελάχιστων

⁴⁶ Βλέπε σχετικά «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης» προσπελάστηκε στις 12/10/2014

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/l33167_el.htm

⁴⁷ Βλέπε σχετικά «Απόφαση- πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32002F0584>

ελέγχων, **την αίτηση παράδοσης προσώπου** την οποία υποβάλλει η δικαστική αρχή άλλου κράτους μέλους (δικαστική αρχή έκδοσης). Η απόφαση-πλαίσιο τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2004 και αντικατέστησε τα ισχύοντα σχετικά έγγραφα.

Ωστόσο, τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να συνάπτουν και να εφαρμόζουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες στο μέτρο που οι συμφωνίες αυτές διευκολύνουν ή απλουστεύουν ακόμα περισσότερο τις διαδικασίες παράδοσης. Η εφαρμογή των προαναφερθεισών συμφωνιών δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να θίγει τις σχέσεις μεταξύ των άλλων κρατών μελών που δεν συμμετέχουν στη συμφωνία.

5.5.1 Γενικές αρχές

Η απόφαση-πλαίσιο καθορίζει το «ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης», καθώς και κάθε δικαστική απόφαση που εκδίδει κράτος μέλος για τη σύλληψη ή την παράδοση από άλλο κράτος μέλος προσώπου **με σκοπό**:

- την άσκηση ποινικής δίωξης·
- την εκτέλεση ποινής·
- την εκτέλεση μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας.

Το ένταλμα **εφαρμόζεται** όταν υπάρχει:

- οριστική καταδίκη με φυλάκιση ή με μέτρο ασφαλείας διάρκειας τουλάχιστον **τεσσάρων μηνών**·
- αξιόποινη πράξη για την οποία προβλέπεται ποινή φυλάκισης ή μέτρο ασφαλείας διάρκειας ανώτερης του **ενός έτους**.

Τα αδικήματα, υπό τον όρο ότι τιμωρούνται στο κράτος μέλος έκδοσης με μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριετή, τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε παράδοση **χωρίς έλεγχο του διττού αξιόποινου της πράξης** είναι μεταξύ άλλων: η τρομοκρατία, η εμπορία ανθρώπων, η διαφθορά, η συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, η παραχάραξη, η ανθρωποκτονία, ο ρατσισμός και η ξενοφοβία, ο βιασμός, η εμπορία κλεμμένων οχημάτων, η καταδολίευση συμπεριλαμβανομένης και της απάτης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας.

Για τις εγκληματικές πράξεις **πλην των προαναφερθεισών**, η έκδοση μπορεί να υποβληθεί στον όρο ότι η πράξη για την οποία ζητείται παράδοση αποτελεί αξιόποινη πράξη κατ' εφαρμογή του δικαίου του κράτους μέλους εκτέλεσης (κανόνας του διττού αξιόποινου της πράξης).

Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης **πρέπει να περιέχει** ολόκληρη σειρά πληροφοριές σχετικά με την ταυτότητα του προσώπου, την δικαστική αρχή έκδοσης, την οριστική απόφαση, τη φύση της αξιόποινης πράξης, την ποινή. (δείγμα του εντύπου βρίσκεται σε παράρτημα της απόφασης-πλαisiού).

5.5.2 Διαδικασίες

Κατά γενικό κανόνα, η εκδούσα αρχή **κοινοποιεί** το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης απευθείας στην δικαστική αρχή εκτέλεσης. Προβλέπεται η συνεργασία με το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (ΣΠΣ) καθώς και με τις υπηρεσίες της Ιντερπόλ. Εάν η αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης δεν είναι γνωστή, το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο παρέχει τη συνδρομή του στο κράτος μέλος εκτέλεσης.

Κάθε κράτος μέλος μπορεί να λάβει τα αναγκαία περιοριστικά μέτρα, ανάλογα με το καταζητούμενο πρόσωπο. Το καταζητούμενο πρόσωπο που συλλαμβάνεται, έχει **το δικαίωμα** να ενημερωθεί σχετικά με το περιεχόμενο του εντάλματος και να χρησιμοποιήσει υπηρεσίες δικηγόρου και διερμηνέα.

Εν πάση περιπτώσει, **η αρχή εκτέλεσης** έχει το δικαίωμα να αποφασίσει για την παράταση της κράτησης ή για την απελευθέρωσή του υπό ορισμένους όρους.

Εν αναμονή της απόφασης, η αρχή εκτέλεσης (σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις) προβαίνει **σε ακρόαση** του κατηγορουμένου. Το αργότερο εντός **εξήντα ημερών μετά τη σύλληψη**, η δικαστική αρχή εκτέλεσης πρέπει να λάβει οριστική απόφαση σχετικά με την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Κατόπιν, ανακοινώνει αμέσως τη ληφθείσα απόφαση στην αρχή έκδοσης.

Κάθε περίοδος κράτησης σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης πρέπει να αφαιρείται από τη συνολική διάρκεια στέρησης της ελευθερίας που έχει ενδεχομένως επιβληθεί.

Το συγκεκριμένο πρόσωπο οφείλει να εκφράσει τη **συγκατάθεσή του για την παράδοση** αμετάκλητα και έχοντας λάβει όλες τις δυνατές πληροφορίες. Στην ειδική αυτή περίπτωση, η δικαστική αρχή εκτέλεσης πρέπει να λάβει οριστική απόφαση σχετικά με την εκτέλεση του εντάλματος εντός των δέκα ημερών που ακολουθούν τη συγκατάθεση.

5.5.3 Λόγοι άρνησης της εκτέλεσης και της παράδοσης

Ένα κράτος μέλος μπορεί να μην εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εάν:

- **έχει εκδοθεί οριστική απόφαση** από κράτος μέλος για την ίδια αξιόποινη πράξη κατά του ίδιου προσώπου (αρχή του δεδικασμένου)·
- η αξιόποινη πράξη καλύπτεται από **αμνηστία** στο κράτος μέλος εκτέλεσης·
- το συγκεκριμένο πρόσωπο δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο από το κράτος μέλος εκτέλεσης λόγω της **ηλικίας** του/της.

Εάν ισχύουν άλλοι όροι (πχ. σε περίπτωση παραγραφής του ποινικού αδικήματος ή της επιβληθείσας ποινής από τις διατάξεις του κράτους μέλους

εκτέλεσης, ή σε περίπτωση οριστικής απόφασης για την ίδια αξιόποινη πράξη που έχει εκδοθεί από τρίτο κράτος κ.λπ.), **το κράτος μέλος εκτέλεσης μπορεί να αρνηθεί να εκτελέσει το ένταλμα**. Επίσης, μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση του εντάλματος σε περίπτωση που το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης, εκτός εάν εφαρμόστηκαν τα απαραίτητα μέτρα ελέγχου. Εν πάση περιπτώσει, **η άρνηση πρέπει να αιτιολογηθεί**.

Με την υποβολή ορισμένων πληροφοριών (σχετικά με το ένταλμα σύλληψης, τη φύση της αξιόποινης πράξης, την ταυτότητα του προσώπου κ.λπ.) κάθε κράτος μέλος επιτρέπει τη διέλευση από την επικράτεια του παραδιδόμενου προσώπου.

Το ένταλμα **μεταφράζεται** στην επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους εκτέλεσης. Επιπλέον, αποστέλλεται με κάθε μέσο που επιτρέπει την ύπαρξη γραπτής απόδειξης και τη δυνατότητα εξακρίβωσης της αυθεντικότητάς της από μέρους του κράτους μέλους εκτέλεσης.

Για την έκδοση μεταξύ χωρών της ΕΕ **χρειάζονται** σήμερα δεκατέσσερις με δεκαεπτά ημέρες, εφόσον το άτομο συναινεί στη διαμεταγωγή του, και σαράντα οκτώ ημέρες εάν δε συναινεί, τη στιγμή που αυτό το χρονικό διάστημα στο παρελθόν ανέρχονταν σε πάνω από ένα έτος. Χάρη σε αυτό το μηχανισμό, ο οποίος εξασφαλίζει ότι το άνοιγμα των συνόρων δεν αποβαίνει εις όφελος εκείνων που επιδιώκουν να ξεφύγουν από τη δικαιοσύνη, ενισχύθηκε η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων εντός της ΕΕ.

5.6 Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL)⁴⁸

Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία είναι ένα δίκτυο συνεργασίας αποτελούμενο από εθνικά ιδρύματα **κατάρτισης** υψηλόβαθμων στελεχών των υπηρεσιών της αστυνομίας. **Στόχος** της είναι **η ανάπτυξη μιας κοινής προσέγγισης** των θεμάτων πρόληψης και καταπολέμησης της εγκληματικότητας μέσω της κατάρτισης, της εκπόνησης εναρμονισμένων προγραμμάτων και της διάδοσης των ορθότερων πρακτικών.

Η CEPOL ιδρύθηκε αρχικά με την απόφαση του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2000.

⁴⁸ Βλέπε σχετικά « Ευρωπαϊκή αστυνομική ακαδημία » προσπελάστηκε στις 12/10/2014
http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/l14006a_el.htm

Η CEPOL λαμβάνει μορφή δικτύου το οποίο αποτελείται από τα εθνικά ιδρύματα κατάρτισης των υψηλόβαθμων στελεχών της αστυνομίας. Τη διαχείρισή της αναλαμβάνουν το διοικητικό συμβούλιο και ο διευθυντής. Μια γενική γραμματεία επιμελείται την εκτέλεση των διοικητικών καθηκόντων.

5.7 Ευρωπαϊκό στρατιωτικό σώμα(Eurocorps)⁴⁹

Το Eurocorps μπορεί να θεωρηθεί πρόδρομος μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας. Πράγματι, στις 5 Νοεμβρίου 1993, η Γαλλία, η Γερμανία και το Βέλγιο πήραν τη σημαντική πρωτοβουλία να θέσουν **υπό κοινή διοίκηση** ορισμένες μονάδες των στρατευμάτων τους. Η Ισπανία προσχώρησε στο Eurocorps το 1994 και το Λουξεμβούργο το 1996. Το 2002 και το 2003, η Ελλάδα, η Πολωνία, η Τουρκία και η Αυστρία ενσωμάτωσαν μονάδες στο προσωπικό του Eurocorps. Το Eurocorps, το οποίο υπάγεται στην αρχή μιας «κοινής επιτροπής» αποτελούμενης από τους επικεφαλής των διοικήσεων και των πολιτικών διευθυντών των συμμετεχουσών χωρών, είναι τώρα ένα **σώμα ταχείας επέμβασης** στη διάθεση της ΕΕ και του ΝΑΤΟ. Έχει συμμετάσχει σε διάφορες κοινές αποστολές των δύο οργανώσεων. Περίπου 1000 στρατιωτικοί είναι αποσπασμένοι στην έδρα του Eurocorps στο Στρασβούργο, ενώ έως 60000 στρατεύματα έχουν δεσμευθεί να συμμετέχουν σε αποστολές άμεσης επέμβασης της ΕΕ ή του ΝΑΤΟ.

5.8 Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας⁵⁰

Ο **Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας** ιδρύθηκε το 2004 για να αναπτύξει σχέδια και προγράμματα **με σκοπό** την υποστήριξη της ανάπτυξης της ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας [Κοινή δράση 2004/551]. **Προσδιορίζει** τις επιχειρησιακές ανάγκες, **προωθεί** μέτρα για την ικανοποίησή τους, **συμβάλλει** στον προσδιορισμό και, ενδεχομένως, στην υλοποίηση κάθε μέτρου πρόσφορου για την ενίσχυση της βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης του αμυντικού τομέα, **συμμετέχει** στον προσδιορισμό ευρωπαϊκής πολιτικής δυνατοτήτων και εξοπλισμών και επικουρεί το Συμβούλιο στην αξιολόγηση της βελτίωσης των στρατιωτικών δυνατοτήτων. Ο ΕΟΑ τίθεται υπό την εξουσία του Συμβουλίου και είναι ανοιχτός σε κάθε κράτος μέλος που επιθυμεί να συμμετάσχει σε αυτόν (άρθρα 42 § 3 και 45 ΣΕΕ).

⁴⁹ -ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΔΙΚΑΙΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ) ΝΙΚΟΣ.Σ.ΜΟΥΣΣΗΣ εκδόσεις "ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ" 2013

⁵⁰ -ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΔΙΚΑΙΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ) ΝΙΚΟΣ.Σ.ΜΟΥΣΣΗΣ εκδόσεις "ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ" 2013.

5.9 ΦΡΟΝΤΕΞ(FRONTEX)⁵¹

Ο ευρωπαϊκός οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης συστάθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2007/2004 του Συμβουλίου (26.10.2004, ΕΕ L 349/25.11.2004).

Ο FRONTEX συντονίζει την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων• επικουρεί τα κράτη μέλη στην **εκπαίδευση** των εθνικών συνοριακών φυλάκων, μεταξύ άλλων με την καθιέρωση κοινών προδιαγραφών εκπαίδευσης• πραγματοποιεί αναλύσεις κινδύνου• παρακολουθεί τις εξελίξεις των ερευνών σχετικά με τον έλεγχο και την επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων• **επικουρεί τα κράτη μέλη** σε περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα εξωτερικά σύνορα• **και παρέχει** στα κράτη μέλη την αναγκαία στήριξη για την οργάνωση κοινών επιχειρήσεων επαναπατρισμού.

Ο FRONTEX συνδέεται στενά με άλλους εταίρους της Κοινότητας και της ΕΕ, αρμόδιους για την ασφάλεια των εξωτερικών συνόρων, όπως η EUROPOL, CEPOL, OLAF, για την τελωνειακή συνεργασία και τη συνεργασία όσον αφορά τους φυτοϋγειονομικούς και κτηνιατρικούς ελέγχους, με σκοπό την προώθηση της γενικής συνοχής.

Ο FRONTEX ενισχύει την ασφάλεια των συνόρων εξασφαλίζοντας το συντονισμό των ενεργειών των κρατών μελών κατά την εφαρμογή των κοινοτικών μέτρων που αφορούν τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων.

⁵¹ Βλέπε σχετικά « Ευρωπαϊκός οργανισμός για την διαχείριση των εξωτερικών συνόρων» προσπελάστηκε στις 12/10/2014

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/l33216_el.htm

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 5^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- -ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΔΙΚΑΙΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ) ΝΙΚΟΣ,Σ.ΜΟΥΣΣΗΣ εκδόσεις 'ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ' 2013
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/l33275_el.htm«Στρατηγική της ευρωπαϊκής ένωσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας» προσπελάστηκε στις 12/10/2014.
- «Απόφαση **2002/187/ΔΕΥ**»προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32002D0187>
- «απόφαση **2009/426/ΔΕΥ**» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32009D0426>
- «ανακοίνωση **COM(2007)644**» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EL/2007.644>
- «Ρόλος της Eurojust και του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου» προσπελάστηκε στις 12/10/2014»http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_organized_crime/l33278_el.htm
- <http://el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπόλ>«Ευρωπόλ» προσπελάστηκε στις 12/10/2014».
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/police_customs_cooperation/l14005b_el.htm«Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία» προσπελάστηκε στις 12/10/2014.
- http://europa.eu/legislation_summaries/Ειδικό_πρόγραμμα« Ειδικό πρόγραμμα: πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας» προσπελάστηκε στις 12/10/2014.
- «Απόφαση **2007/125/ΔΕΥ**» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/2007.125>
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/l33167_el.htm«Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης» προσπελάστηκε στις 12/10/2014.
- «Απόφαση- πλαίσιο **2002/584/ΔΕΥ**» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32002F0584>
- «Ευρωπαϊκή αστυνομική ακαδημία» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/l14006a_el.htm
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/l33216_el.htm« Ευρωπαϊκός οργανισμός για την διαχείριση των εξωτερικών συνόρων» προσπελάστηκε στις 12/10/2014

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΕ.

6.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός για την μετανάστευση.⁵²

Υπάρχουν διάφοροι ορισμοί για την μετανάστευση. Σε κάθε περίπτωση όμως ως **μετανάστευση έχει οριστεί** η φυσική μετάβαση ατόμων και ομάδων από μία κοινωνία σε κάποια άλλη ή η κάθε γεωγραφική μετακίνηση μεγάλου αριθμού ατόμων ή σύμφωνα με τους Castles και Kosack η μεταφορά ανθρώπινου και εργατικού δυναμικού από μια περιοχή σε κάποια άλλη. Η μετακίνηση ατόμων, ομάδων, εργατικού δυναμικού μπορεί να πραγματοποιηθεί στο εσωτερικό μιας χώρας από μια περιοχή σε άλλη (**εσωτερική μετανάστευση**) ή από μια χώρα σε μια άλλη (**εξωτερική μετανάστευση**). Όσον αφορά την εξωτερική μετανάστευση και αυτή μπορεί να διακριθεί σε δύο βασικές μορφές: η πρώτη αφορά στην αποδημία ή εκροή αλλοδαπών μεταναστών από μια χώρα προέλευσης σε κάποια άλλη χώρα υποδοχής, δηλαδή στην άφιξη ατόμων ή ομάδων από το εξωτερικό για –ανεξαρτήτου διάρκειας- εγνατάσταση σε μια χώρα εισροής. Η δεύτερη μορφή εξωτερικής μετανάστευσης σχετίζεται με την παλιννόστηση υπηκόων της χώρας ή μεταναστών στη χώρα καταγωγής τους.

Στο πλαίσιο που θέτουν οι παραπάνω διατυπώσεις, είναι εμφανές ότι μπορούν να προκύψουν διάφοροι τύποι μετανάστευσης, ανάλογα με το κριτήριο που κάθε φορά χρησιμοποιείται.

Αν ληφθεί υπόψη το **νομικό καθεστώς**, η μετανάστευση από την αλλοδαπή διαχωρίζεται ανάλογα με τον αν οι μετανάστες είναι α) ομογενείς ή αλλογενείς, β) πρόσφυγες ή μετανάστες και γ) νόμιμοι μετανάστες ή μετανάστες χωρίς τα απαιτούμενα έγγραφα ή αντικανονικοί ή παράνομοι. Στην Ελληνική περίπτωση όσοι κατάγονται από το ίδιο γένος, την ίδια φυλή, την ίδια εθνότητα θεωρούνται **ομογενείς**. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων ο συνδυαστικός κρίκος των ομογενών με το ελληνικό έθνος είναι η κοινή γλώσσα και η θρησκεία, οι ελληνικές παραδόσεις και η ελληνική συνείδηση σε γενικές γραμμές. Με βάση το ελληνικό νομικό σύστημα, μπορεί να συμπεράνει κανείς ότι ο βαθμός σύνδεσης των ομογενών με τους ημεδαπούς είναι σχεδόν απόλυτος, καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις τυγχάνουν την ίδια νομική μεταχείριση. Αντίθετα στο άλλο άκρο βρίσκονται οι **αλλογενείς**, δηλαδή όσοι μετανάστες και πρόσφυγες ανήκουν σε άλλο γένος, σε άλλη φυλή και είναι ξένοι προς τις υπάρχουσες συνήθειες, και ήθη. Στην ελληνική νομοθεσία υπάρχει διάκριση των υποστάσεων του αλλογενή ανάμεσα σε αλλογενή αλλοδαπό, ο οποίος δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια και η νομική του κατάσταση διέπεται από το Δίκαιο Καταστάσεως Αλλοδαπών και σε ομογενή αλλοδαπό που έχει την ελληνική ιθαγένεια και εμπίπτει στις διατάξεις του ελληνικού δικαίου. Όσον αφορά στους **πρόσφυγες και στους μετανάστες** παρά το γεγονός ότι στην κοινή αντίληψη γίνονται αντιληπτοί ως ενιαία

⁵² Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ, Έκμε-Πουλοπούλου εκδόσεις 'ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ' Αθήνα 2005

κοινωνική ομάδα, νομικά αποτελούν δύο διαφορετικές πληθυσμιακές κατηγορίες. Ως **πρόσφυγας** σύμφωνα με την σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων, αναγνωρίζεται το πρόσωπο «...που βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του ή του τόπου κατοικίας του, έχει δικαιολογημένο φόβο δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ορισμένη κοινωνική ομάδα ή λόγω πολιτικών πεποιθήσεων και εξαιτίας αυτού του φόβου δίωξης αδυνατεί ή δεν επιθυμεί να απολαμβάνει την προστασία αυτής της χώρας ή την επιστροφή σ' αυτήν...». Από την άλλη μεριά **μετανάστης** είναι εκείνος που εγκαταλείπει την χώρα του οικιοθελώς προκειμένου να εγκατασταθεί σε κάποια άλλη. Η παραπάνω διαφοροποίηση ανάμεσα σε μετανάστες και πρόσφυγες έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι όπως έχει οριστεί στην προαναφερθείσα σύμβαση, υπάρχει ειδική πρόνοια για την μη απέλαση των προσφύγων, στη βάση της αρχής για τη μη επαναπρώθηση προσφύγων εκτός ορισμένων εξαιρέσεων. Η Τρίτη κατηγοριοποίηση μεταξύ «**νόμιμων**» και **παράνομων** μεταναστών, ουσιαστικά θέτει στο επίκεντρο ζητήματα ανισότητας των μεταναστών με βάση την προέλευση τους. Από την μια μεριά έχουμε τους υπηκόους χωρών της ευρωπαϊκής ένωσης και άλλων αναπτυγμένων χωρών, οι οποίοι αποτελούν ουσιαστικά μία προνομιούχο μεταναστευτική ομάδα καθώς απολαμβάνουν όλα τα προνόμια που προβλέπονται. Από την άλλη υπάρχουν όμως και οι «παράνομοι», που άλλοτε γίνονται αποδεκτοί ως οικονομικά χρήσιμοι ή δεν γίνονται αποδεκτοί.

Επίσης μία ακόμα σημαντική παράμετρος είναι ο **χρόνος παραμονής**. Υπό αυτό το κριτήριο οι μετανάστες διαχωρίζονται σε πέντε κατηγορίες:

- α) Σε μετανάστες **μακράς διάρκειας** για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους
- β) Σε μετανάστες **μικρής διάρκειας** των οποίων η διάρκεια διαμονής στην ξένη χώρα κυμαίνεται μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους.
- γ) Σε μετανάστες **μόνιμης, προσωρινής, εποχικής διάρκειας**, που η μετανάστευση τους είτε είναι σύντομη χρονικά, γίνεται όμως ανά τακτά διαστήματα είτε είναι προσωρινή,
- δ) Σε μετανάστες **κυκλικής μετανάστευσης**. Στο πλαίσιο της οποίας παρατηρείται μια επαναλαμβανόμενη διακίνηση του ατόμου ή μιας οικογένειας μεταξύ της χώρας προέλευσης και της χώρας υποδοχής ώστε να συντηρήσουν την οικογένεια τους που παραμένει στη χώρα προέλευσης και έπειτα επιστρέφουν στην πατρίδα τους (ατελής μετανάστευση).

Αν ληφθεί υπόψη το κριτήριο της απόφασης για μετανάστευση, οι μετανάστες χωρίζονται σε **εκούσιους και αναγκαστικούς**. Ως εκούσιοι μετανάστες, μπορούν να χαρακτηρισθούν εκείνοι που μετακινούνται αυτοβούλως στο εξωτερικό με στόχο την απασχόληση, τις σπουδές ή άλλους προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους. Αντίθετα όσοι μετανάστες μεταναστεύουν αναγκαστικά, ουσιαστικά υποδηλώνεται πως ενυπάρχει σε αυτόν τον τύπο το στοιχείο του εξαναγκασμού εξαιτίας δυσμενών

καταστάσεων όπως φυσικές καταστροφές, συγκρούσεις, καταπίεση, οι οποίες θέτουν όχι μόνο σε κίνδυνο τις ατομικές ελευθερίες και την ευμάρεια τους, αλλά ακόμα και την ίδια τους τη ζωή.

Μία ακόμα διάκριση της μετανάστευσης μπορεί να γίνει **με βάση το μέγεθος**. Άλλες φορές η μετανάστευση διακρίνεται σε ατομική, άλλες σε οικογενειακή, ενώ επίσης μπορεί να λάβει και ποιο μαζικές διαστάσεις, στις περιπτώσεις που παρατηρείται μετακίνηση ομάδων συγκεκριμένης εθνικότητας σε μια χώρα (π.χ. Αλβανοί στην Ελλάδα, Αλγερινοί στην Γαλλία κλπ.)

Επίσης η μετανάστευση μπορεί να διακριθεί **με κριτήριο την απασχόληση** και ειδικότερα την ειδίκευση των μεταναστών σε τρεις κατηγορίες : α) στη μετανάστευση εργατών, β) στη μετανάστευση ανειδίκευτων εργαζομένων και γ) στη μετανάστευση ατόμων με υψηλή ειδίκευση, κυρίως εξαιτίας της έλλειψης επαγγελματικών προοπτικών.

Τέλος μία ακόμα διάκριση μπορεί να γίνει **με βάση το σκοπό** της μετανάστευσης. Υπό αυτό το πρίσμα μπορούν να διακριθούν σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με το σκοπό (π.χ. σπουδές, εργασία, οικογενειακή συνένωση κ.λπ.)

Στο κεφάλαιο αυτό, θα ασχοληθούμε με **την μετανάστευση ατόμων από τρίτες χώρες προς τις χώρες της ΕΕ**. Τα άτομα αυτά κατά κύριο λόγο στερούνται παντελώς απαιτούμενων ταξιδιωτικών εγγράφων και μεταναστεύουν κυρίως λόγω των άσχημων συνθηκών και των δυσμενών καταστάσεων που επικρατούν στα κράτη τους, όπως φυσικές καταστροφές, συγκρούσεις, καταπίεση, οι οποίες θέτουν όχι μόνο σε κίνδυνο τις ατομικές ελευθερίες και την ευμάρεια τους, αλλά ακόμα και την ίδια τους τη ζωή.

6.2 Κανονιστικό πλαίσιο (Συμβούλια)⁵³

Το φαινόμενο της μετανάστευσης έχει οδηγήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση στην **θέσπιση νόμων**. Από το 1991 η Συμφωνία Σένγκεν τέθηκε σε εφαρμογή και η Ευρωπαϊκή Ένωση απέκτησε ενιαία σύνορα. Το 2004 δημιουργήθηκε η FRONTEX (Ευρωπαϊκή δύναμη φύλαξη των συνόρων) με σκοπό τον περιορισμό της μετανάστευσης.

Οι κυριότερες πτυχές του κανονιστικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την μετανάστευση είναι :

⁵³Βλέπε σχετικά « Ευρωπαϊκή Ένωση» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
<http://el.wikipedia.org/wiki/Συμβούλια>

- **Συνθήκη Άμστερνταμ** (1999): Τέθηκε σε ισχύ το 1999 και εφαρμόστηκαν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα πολιτικές που αφορούν το έλεγχο των εξωτερικών συνόρων, το άσυλο, τα δικαιώματα υπηκόων τρίτων χωρών και την διαχείριση των μεταναστευτικών ροών.
- **Συμβούλιο Τάμπερε** (1999): Αποφασίστηκε η συνεργασία με τις χώρες προέλευσης των μεταναστών, κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, δίκαιη μεταχείριση υπηκόων τρίτων χωρών και πλαίσιο νόμιμης μετανάστευσης αλλά και λήψη μέτρων κατά της παράνομης.
- **Συμβούλιο Λάακεν** (2001): Διαπιστώθηκε ότι οι στόχοι του Τάμπερε δεν υλοποιήθηκαν¹³¹ και συμφωνήθηκε να ενισχυθεί η συνεργασία των χωρών για το μεταναστευτικό ζήτημα.
- **Συμβούλιο Σεβίλλης** (2002): Συζητήθηκε τα προγράμματα επαναπατριsmού / επανεισδοχής παράνομων μεταναστών αλλά και η φύλαξη των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- **Συμβούλιο Θεσσαλονίκης** (2003): Πρότασης δημιουργίας της Ευρωπαϊκής δύναμης FRONTEX (ειδική δύναμη φύλαξης των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- **Συμβούλιο Βρυξελλών** (2003): Πρόγραμμα Χάγης 2005-2010 με τις εξής προτεραιότητες: α) διευκόλυνση νόμιμης μετανάστευσης, καταπολέμησης της "μαύρης εργασίας" και έλεγχο της παράνομης μετανάστευσης, β) η μεταναστευτική πολιτική γίνεται ατζέντα των εξωτερικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γ) ενσωμάτωση μεταναστών και δ) κοινό σύστημα απόδοσης ασύλου για την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **Συμβούλιο Βρυξελλών** (2005): Σφαιρική αντιμετώπιση μετανάστευσης με συνεργασία χωρών προέλευσης, διέλευσης και προορισμού.
- **Συμβούλιο Βρυξελλών** (2007): Ίδρυση *Ευρωπαϊκού Ταμείου Ένταξης* υπηκόων τρίτων χωρών για την περίοδο 2007-2013.
- **Συμβούλιο Βρυξελλών** (2008): Έγκριση του *Ευρωπαϊκού Συμφώνου για την Μετανάστευση και το Άσυλο*: α) οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης βάση δυνατοτήτων κάθε κράτους-μέλους (σε επίπεδο αγοράς εργασίας, στέγασης και κοινωνικών υπηρεσιών κ.α.) και την ενθάρρυνση ενσωμάτωσης, β) καταπολέμηση παράνομης μετανάστευσης - επαναπατριsmός, γ) ενίσχυση φύλαξης συνόρων και δ) η Ευρώπη συγκροτείται ως χώρα ασύλου.
- **Συμβούλιο Βρυξελλών** (2009): Ψήφιση του *Πρόγραμμα της Στοκχόλμης (2010-2014)*: α) μηχανισμός αξιολόγησης συμφωνιών επανεισδοχής, β) συμφωνίες επανεισδοχής με χώρες όπως Αφγανιστάν ή Ιράκ, γ) χρηματοδότηση για υποδομές σε τρίτες χώρες για διαχείριση της παράνομης μετανάστευσης και δ)

διάλογος με τρίτες χώρες για αποφυγής των ανθρωπιστικών τραγωδιών της παράνομης μετανάστευσης (λόγω επικινδυνότητα μεθόδων μετανάστευσης).

6.3 Παράνομη μετανάστευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση- Στατιστικές ροές-Περάσματα⁵⁴

Η παράνομη μετανάστευση είναι ένα σοβαρό κοινωνικό και οικονομικό φαινόμενο που επικρατεί στα εδάφη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα τα τελευταία δεκαπέντε έτη. Ο ακριβής αριθμός των παράνομων μεταναστών στην Ε.Ε είναι άγνωστος και μερικά απογραφικά στοιχεία έχουν μόνο οι αστυνομικές διευθύνσεις των κρατών μελών, όπου εκτιμάται ότι στη Ε.Ε ζουν περίπου δέκα εκατομμύρια (10.000.000) λαθρομετανάστες.

Σύμφωνα με άρθρο που δημοσιεύτηκε την 14/02/2014 στην ενημερωτική ιστοσελίδα newsbomb.gr και αναφέρεται στην παρουσίαση στοιχείων στην βουλή από τον εκτελεστικό διευθυντή του οργανισμού Frontex **έχουμε αύξηση** του αριθμού των παράνομων διελεύσεων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Συγκεκριμένα αναφέρει *«περίπου 700.000.000 διελεύσεις έλαβαν χώρα το 2013 στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Σε σύγκριση με το 2012, το 2013, ο αριθμός των παράνομων διελεύσεων ήταν 48% μεγαλύτερος, φθάνοντας τις 170.000 παράνομες διελεύσεις. Για την παράνομη διαμονή, το 2013, εντοπίστηκαν 344.000 περιπτώσεις στα κράτη μέλη της ΕΕ το 2013, ενώ η άρνηση εισόδου σημείωσε αύξηση κατά 11% σε σχέση με το 2012, με τον αριθμό των αρνήσεων να φθάνει τις 128.000. Οι αιτήσεις για άσυλο, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της FRONTEX, σημείωσαν σημαντική αύξηση που φθάνει το 32%, συνολικά ο αριθμός είναι πάνω από 350.000 το 2013. Ο αριθμός των πραγματικών επιστροφών από τα κράτη μέλη ήταν 160.000, δηλαδή 11% αύξηση. Η βασικότερη εθνικότητα που εμπλέκεται στις παράνομες διελεύσεις των συνόρων είναι οι Σύριοι».*

-Κυριότερες πύλες εισόδου.

Η FRONTEX εστιάζει το ενδιαφέρον της σε έξι δρόμους:

- **Οδός της Δυτικής Μεσογείου** που περνάει από τα στενά του Γιβραλτάρ. Το 2013 διαπιστώθηκε σταθερή αύξηση, γύρω στις 7.000 περιπτώσεις ανιχνεύτηκαν εκεί.
- **Στην Κεντρική Μεσόγειο** παρατηρήθηκε μία πολύ μεγάλη αύξηση 288% περισσότερο από το 2012 και διαπιστώθηκαν ειδικότερα 40.000 περιπτώσεις. Κυρίως,

⁵⁴ Βλέπε σχετικά « Άρθρο ενημερωτικής ιστοσελίδας [Newsbomb.gr](http://newsbomb.gr)/48% αύξηση της μετανάστευσης» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://www.newsbomb.gr/politikh/story/405928/frontex-arthro>

η οδός της Κεντρικής Μεσογείου χρησιμοποιείται από τους ανθρώπους από το Κέρας της Αφρικής, αλλά και τη Συρία. Οι χώρες προέλευσης είναι η Λιβύη, αλλά και η Αίγυπτος.

- Η τρίτη οδός αφορά **το πέρασμα ανάμεσα στην Αλβανία και την Ελλάδα** και αυτό, όπως τόνισε ο κ. Λαϊτίνεν, είναι αποτέλεσμα της απελευθέρωσης της διαδικασίας θεώρησης. Ειδικότερα, το 2013, διαπιστώθηκαν 8.700 περιπτώσεις, αύξηση 0,59%.

- **Τα ανατολικά χερσαία σύνορα** δεν παρουσίασαν σημαντικές εξελίξεις. Διαπιστώθηκαν 1.300 περιπτώσεις, 18% αύξηση σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

- **Η οδός των Δυτικών Βαλκανίων** δείχνει μεγάλη αύξηση, 20.000 εντοπίστηκαν, κυρίως, από τους Ούγγρους.

- **Στη οδό Ανατολικής Μεσογείου**, ο κ. Λαϊτίνεν είπε ότι «τα καλά νέα είναι ότι το 2013 είχαμε 33% λιγότερες περιπτώσεις, αλλά ο αριθμός παραμένει υψηλός, σχεδόν 25.000 περιπτώσεις διαπιστώθηκαν. Η εστίαση, όπως είπε ο εκτελεστικός διευθυντής της FRONTEX, γίνεται στα σύνορα μεταξύ **Βουλγαρίας και Τουρκίας**, αλλά και στα θαλάσσια σύνορα μεταξύ **Ελλάδας και Τουρκίας**.

6.4 Δουβλίνο II⁵⁵

Ο Κανονισμός Δουβλίνο II θέτει τα κριτήρια και τους μηχανισμούς προσδιορισμού του κράτους μέλους το οποίο είναι υπεύθυνο **για την εξέταση αίτησης ασύλου** που έχει υποβληθεί σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας.

Ο κανονισμός θέτει την αρχή ότι **ένα μόνο κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου**. Στόχος είναι η αποφυγή της αποστολής των αιτούντων άσυλο από τη μια χώρα στην άλλη, αλλά επίσης η αποτροπή της κατάχρησης του συστήματος με την υποβολή περισσότερων αιτήσεων ασύλου από ένα μόνο άτομο. Επομένως, ορίζονται **αντικειμενικά και ιεραρχημένα κριτήρια**, προκειμένου να προσφέρουν τη δυνατότητα προσδιορισμού, για κάθε αιτούντα άσυλο, του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο.

6.4.1 Έκδοση αδειών διαμονής ή θεωρήσεων

Το κράτος μέλος που χορήγησε στον αιτούντα ισχύοντα τίτλο διαμονής ή έγκυρη θεώρηση θα είναι **υπεύθυνο** για την αίτηση ασύλου. Εάν ο αιτών είναι κάτοχος περισσότερων αδειών ή θεωρήσεων που εκδόθηκαν από διαφορετικά κράτη μέλη, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου θα είναι το κράτος που εξέδωσε το έγγραφο με την απώτερη ημερομηνία λήξεως ισχύος.

⁵⁵ Βλέπε σχετικά «Κανονισμός αριθ.343/2005» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EL/ALL/343/2005>

Οι ίδιοι κανόνες ισχύουν εάν ο αιτών άσυλο είναι κάτοχος ενός ή περισσότερων τίτλων διαμονής που έχουν λήξει για διάστημα μικρότερο από πριν από δύο έτη ή μίας ή περισσότερων θεωρήσεων που έχουν λήξει για διάστημα μικρότερο από πριν από έξι μήνες, αλλά εφόσον ο αιτών άσυλο δεν έχει εγκαταλείψει το έδαφος των κρατών μελών.

6.4.2 Παράνομη είσοδος ή διαμονή σε κράτος μέλος

Εάν ο αιτών διέβη παράνομα τα σύνορα ενός κράτους μέλους, αυτό το κράτος μέλος θα είναι υπεύθυνο να εξετάσει την αίτηση ασύλου. Η ευθύνη αυτή παύει να υφίσταται δώδεκα μήνες μετά την ημερομηνία κατά την οποία έλαβε χώρα η παράνομη διάβαση των συνόρων.

Όταν ο αιτών άσυλο διέμεινε σε κράτος μέλος για μία συνεχή περίοδο τουλάχιστον πέντε μηνών πριν υποβάλει την αίτησή του, το κράτος μέλος αυτό είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης. Εάν ο αιτών άσυλο διέμεινε για διάστημα τουλάχιστον πέντε μηνών σε πλείονα κράτη μέλη, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου είναι το κράτος μέλος της τελευταίας διαμονής.

6.4.3 Νόμιμη είσοδος σε κράτος μέλος

Εάν υποβάλλει αίτηση ασύλου υπήκοος τρίτης χώρας σε κράτος μέλος όπου αυτός δεν υπόκειται σε υποχρέωση θεώρησης, υπεύθυνο είναι το κράτος μέλος υποβολής της αίτησης.

6.4.4 Αίτηση στο χώρο διεθνούς διέλευσης αερολιμένα

Εάν υπήκοος τρίτης χώρας υποβάλλει αίτηση ασύλου στο χώρο διεθνούς διέλευσης αερολιμένα κράτους μέλους, αυτό το κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης.

6.4.5 Εξαιρέσεις

Εάν δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί το κράτος μέλος το οποίο είναι υπεύθυνο βάσει των κριτηρίων που απαριθμούνται, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι **το πρώτο κράτος μέλος** στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ασύλου.

Ύστερα από αίτηση ενός άλλου κράτους μέλους, κάθε κράτος μέλος μπορεί να δεχθεί να διαπραγματευθεί μια αίτηση ασύλου για την οποία δεν είναι υπεύθυνο, για **λόγους ανθρωπιστικούς** και βάσει, εν μέρει, οικογενειακών ή πολιτισμικών κριτηρίων, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι συναινούν.

6.4.6 Αναδοχή του αιτούντος άσυλο

Το κράτος μέλος που έχει προσδιοριστεί ως υπεύθυνο για την αίτηση ασύλου πρέπει **να αναδεχτεί τον αιτούντα και να εξετάσει την αίτηση**. Εάν ένα κράτος μέλος στο οποίο έχει υποβληθεί αίτηση ασύλου θεωρεί ότι άλλη χώρα της ΕΕ είναι υπεύθυνη, μπορεί να απευθύνει προς αυτήν αίτημα αναδοχής της αίτησης.

Η αίτηση αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης θα πρέπει να υποδεικνύει κάθε στοιχείο που επιτρέπει στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα να προσδιορίσει εάν είναι πράγματι υπεύθυνο. Όταν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα δέχεται την αναδοχή ή εκ νέου ανάληψη του ενδιαφερομένου προσώπου, αποστέλλεται στον αιτούντα αιτιολογημένη απόφαση που δηλώνει ότι η αίτησή του κρίνεται απαράδεκτη στο κράτος μέλος όπου υποβλήθηκε, και ότι υπάρχει υποχρέωση μεταφοράς του αιτούντος άσυλο στο κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο.

6.4.7 Πλαίσιο

Ο κανονισμός του Δουβλίνου II αντικαθιστά τη σύμβαση του Δουβλίνου του 1990 η οποία όριζε τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του αρμόδιου κράτους όσον αφορά την εξέταση αίτησης ασύλου. Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ εφαρμόζουν τον κανονισμό καθώς και η Νορβηγία, η Ισλανδία, η Ελβετία και το Λιχτενστάιν.

6.6 Σύστημα «Eurodac»⁵⁶

Ο στόχος του παρόντος κανονισμού είναι η δημιουργία ενός συστήματος **σύγκρισης δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο και ορισμένων κατηγοριών παράνομων μεταναστών**. Θα διευκολύνει την εφαρμογή του κανονισμού «Δουβλίνο II», ο οποίος παρέχει τη δυνατότητα προσδιορισμού της χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που είναι αρμόδια για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου.

Το σύστημα Eurodac παρέχει στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) τη δυνατότητα να βοηθάνε **στην ταυτοποίηση** των αιτούντων άσυλο, καθώς και των ατόμων που έχουν συλληφθεί για παράνομη διέλευση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης. Μέσω της σύγκρισης των δακτυλικών αποτυπωμάτων, οι χώρες της ΕΕ **μπορούν να προσδιορίσουν** κατά πόσον ο αιτών άσυλο ή ο αλλοδαπός υπήκοος που βρίσκεται παράνομα σε μία χώρα της ΕΕ έχει ήδη υποβάλει αίτηση σε άλλη χώρα της ΕΕ, ή εάν ο αιτών άσυλο έχει εισέλθει παράνομα στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁵⁶ Βλέπε σχετικά «κανονισμός 2725/2000» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/2725>

Το σύστημα αυτό αποτελείται από μια κεντρική μονάδα την οποία διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μια ηλεκτρονική βάση δεδομένων με δακτυλικά αποτυπώματα και ηλεκτρονικά μέσα διαβίβασης μεταξύ των χωρών της ΕΕ και της κεντρικής βάσης δεδομένων.

6.7 Σχέδιο ολοκληρωμένης κοινής ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής.

Η κοινή ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική⁵⁷ πρέπει να παρέχει ένα **ευέλικτο πλαίσιο** που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), και τίθεται σε εφαρμογή **με συνεργασία** μεταξύ των χωρών της ΕΕ και των θεσμικών της οργάνων. **Στόχος** τους είναι να διασφαλίσουν ότι η νόμιμη μετανάστευση συμβάλλει στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της ΕΕ, οι ενέργειες των χωρών της ΕΕ είναι συντονισμένες, η συνεργασία με χώρες εκτός ΕΕ αναπτύσσεται περαιτέρω και η λαθρομετανάστευση και η εμπορία ανθρώπων αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά.

Επομένως, η Επιτροπή παρουσιάζει πρωτοβουλίες που στοχεύουν στη δημιουργία μιας **ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής**,⁵⁸ πιο κατάλληλης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της μετανάστευσης. Αυτή η πολιτική οφείλει να σέβεται την ευρωπαϊκή παράδοση του ασύλου και της προστασίας, εμποδίζοντας παράλληλα την παράνομη διέλευση των συνόρων.

Έτσι, θίγονται πολλές πτυχές του τομέα της μετανάστευσης:

6.7.1 Διέλευση των συνόρων

Ο έλεγχος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ πρέπει να είναι αποτελεσματικός και να επιτρέπει τη διατήρηση **υψηλού επιπέδου ασφάλειας**, ενώ ταυτόχρονα διευκολύνει τη διέλευση των προσώπων που δικαιούνται να εισέλθουν στην ΕΕ. Η Επιτροπή προτίθεται να ενισχύσει τους υπάρχοντες κοινούς κανόνες. Συγκεκριμένα, εξετάζει το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός **ευρωπαϊκού συστήματος συνοριοφυλάκων**. Επίσης, επιμένει στη **βελτίωση της συνεργασίας** μεταξύ των εθνικών αρχών και της ανταλλαγής επιχειρησιακών πληροφοριών σε περίπτωση που προκύπτει γεγονός στα εξωτερικά σύνορα, ιδίως χάρη στο σύστημα **EUROSUR**. Οι επιχειρησιακές ικανότητες του **Frontex** πρέπει επίσης να ενισχυθούν.

⁵⁷ Βλέπε σχετικά «Ανακοίνωση για τη μετανάστευση COM(2011)248» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EL/ALL/σχεδιο>

⁵⁸ «ΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ» ΕΛΕΝΗ-ΑΝΔΡΙΑΝΗ ΣΑΜΠΑΤΑΚΟΥ εκδόσεις "ΠΑΠΑΖΗΣΗ" 2010

Η αξιολόγηση της **εφαρμογής των κανόνων Σένγκεν** από τα κράτη μέλη πρέπει να διεξάγεται σε επίπεδο ΕΕ, με τη συμμετοχή εμπειρογνομόνων των κρατών μελών και του Frontex, με επικεφαλής την Επιτροπή. Επίσης, η Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο θέσπισης ενός μηχανισμού που επιτρέπει να αποφασιστεί, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η έιτακτη επανεισαγωγή εσωτερικών συνοριακών ελέγχων.

Τέλος, για την **πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης**, η Επιτροπή επιμένει στην ανάγκη μιας **ευρωπαϊκής πολιτικής επιστροφής** (αποστολής στις χώρες τους παράνομων μεταναστών που δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας) που να είναι ισορροπημένη και αποτελεσματική. Επιμένει όλα τα κράτη μέλη να μεταφέρουν στο εθνικό τους δίκαιο την οδηγία για την επιστροφή σχετικά με τους κοινούς κανόνες και τις κοινές διαδικασίες στα κράτη μέλη όσον αφορά την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων μεταναστών, καθώς και την οδηγία που επιβάλλει κυρώσεις ενάντια στην εργασία των παράνομα διαμενόντων. Τέλος, αναγνωρίζει την αποτελεσματικότητα των συμφωνιών επανεισδοχής με τρίτες χώρες, αλλά εκτιμά ότι αυτές πρέπει να αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο των συνολικών σχέσεων της ΕΕ με τις ενδιαφερόμενες χώρες και να συνοδεύονται με κίνητρα που βοηθούν τις χώρες να τις υλοποιούν.

6.7.2 Μετακίνηση και ζωή εντός του χώρου Σένγκεν

Η Επιτροπή στηρίζει μια **καλύτερα οργανωμένη κινητικότητα** που βασίζεται στη συνεργασία (μεταξύ των ευρωπαϊκών υπηρεσιών Frontex και Ευρωπόλ, και μεταξύ των εθνικών τελωνειακών και αστυνομικών αρχών) καθώς και στις νέες τεχνολογίες. Ένα ευρωπαϊκό σύστημα εισόδου/εξόδου θα επιτρέπει, κυρίως, να είναι προσβάσιμα για τις αρχές τα δεδομένα διέλευσης των συνόρων εκ μέρους υπηκόων τρίτων χωρών. Ένα πρόγραμμα καταχώρησης ταξιδιωτών θα επιτρέπει, με τη σειρά του, να αυτοματοποιηθεί ο συνοριακός έλεγχος για τα άτομα που ταξιδεύουν συχνά.

Η **πολιτική θεωρήσεων** είναι ένα ακόμα σημαντικό μέσο όσον αφορά την κινητικότητα. Προκειμένου να αποφευχθούν καταχρήσεις του καθεστώτος ελευθέρωσης των θεωρήσεων, η Επιτροπή προτείνει την εισαγωγή ρήτρας διασφάλισης που θα επιτρέπει την προσωρινή επανεισαγωγή της υποχρέωσης θεώρησης για τους πολίτες τρίτης χώρας που επωφελούνται του εν λόγω καθεστώτος.

Συγχρόνως, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι μετανάστες αποτελούν **ανθρώπινο δυναμικό απαραίτητο** για την ΕΕ, **ως λύση για την έλλειψη εργαζομένων** σε ορισμένους τομείς, αλλά και ως ανθρώπινο δυναμικό με υψηλό επίπεδο ειδίκευσης. Επομένως, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε τα προσόντα τους και να καταστήσουμε πιο εύκολες τις διοικητικές διαδικασίες. Η Επιτροπή ελπίζει να **σημειωθεί πρόοδος** στο εγχείρημα της ενιαίας άδειας που επιτρέπει στους αλλοδαπούς να διαμένουν και να εργάζονται σε ένα κράτος μέλος, και καλεί τις χώρες της ΕΕ να μεταφέρουν στο εθνικό τους δίκαιο την οδηγία για την ευρωπαϊκή μπλε κάρτα που διευκολύνει την πρόσληψη προσώπων με υψηλό επίπεδο ειδίκευσης. Επίσης, παρουσίασε προτάσεις σχετικά με τους εποχιακούς εργάτες και τα ενδοεπιχειρησιακά μετατιθέμενα άτομα.

Προκειμένου να παρέχονται σαφείς και πρακτικές πληροφορίες στους μετανάστες, η Επιτροπή θέτει φέτος σε λειτουργία τη δικτυακή πύλη της ΕΕ για τη μετανάστευση.

Τέλος, η **ένταξη των μεταναστών** στην ευρωπαϊκή κοινωνία πρέπει να πραγματοποιείται τηρώντας την ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων των μεταναστών και των νόμων και του πολιτισμού των χωρών υποδοχής. Απαιτεί προσπάθεια τόσο από την πλευρά των μεταναστών όσο και από την πλευρά των χωρών υποδοχής. Η επιτυχημένη ένταξη είναι σημαντική για τη μέγιστη αξιοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών πλεονεκτημάτων υπέρ των προσώπων αλλά και των κοινωνιών. Η Επιτροπή παρουσίασε τον Ιούλιο του 2011 την Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την Ένταξη των Υπηκόων Τρίτων Χωρών.

6.7.3 Κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου

Το εν λόγω σύστημα στοχεύει στη μείωση των διαφορών μεταξύ των χωρών της ΕΕ όσον αφορά τα αποτελέσματα των αιτήσεων ασύλου, και στη διασφάλιση ενός κοινού συνόλου δικαιωμάτων και διαδικασιών καθώς και της συμμόρφωσης με τη σύμβαση της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο θα ενισχύσει τη συνεργασία στον εν λόγω τομέα.

Η Επιτροπή επιμένει να καταστεί η επανεγκατάσταση των προσφύγων (μόνιμη επανεγκατάσταση σε κράτος μέλος ενός πρόσφυγα που έχει λάβει προστασία σε τρίτη χώρα) αναπόσπαστο τμήμα της ευρωπαϊκής πολιτικής ασύλου.

6.7.4 Σχέσεις με τρίτες χώρες

Τα ζητήματα σχετικά με τη μετανάστευση πρέπει να **ενσωματωθούν στις παγκόσμιες εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ**. Πρέπει να βρεθεί καλύτερη ισορροπία μεταξύ της οργάνωσης της νόμιμης μετανάστευσης, της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης και της μεγιστοποίησης των αμοιβαίων οφελών της μετανάστευσης για την ανάπτυξη. Η ανθρώπινη διάσταση πρέπει να ενισχυθεί χάρη στην υιοθέτηση μιας προσέγγισης που επικεντρώνεται στο μετανάστη.

Όσον αφορά τις **χώρες της νότιας Μεσογείου**, η Ένωση τους πρότεινε διαρθρωμένο διάλογο για τη μετανάστευση με σκοπό να θεσπίσει εταιρικές σχέσεις κινητικότητας που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της πρόσβασης των υπηκόων τους στο έδαφος της ΕΕ σε αντάλλαγμα της συνεργασίας τους στη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών. Επίσης, η Επιτροπή θα αναθεωρήσει την πολιτική γειτνιάσής της με τις εν λόγω χώρες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 6^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- «**Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ**» ΈΚΜΕ-ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ εκδόσεις “ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ” Αθήνα 2005
- «**ΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**» ΕΛΕΝΗ-ΑΝΔΡΙΑΝΗ ΣΑΜΠΑΤΑΚΟΥ εκδόσεις “ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ” 2010
- <http://el.wikipedia.org/wiki/Συμβούλια>« Ευρωπαϊκή ένωση» προσπελάστηκε στις 13/10/2014.
- « Άρθρο ενημερωτικής ιστοσελίδας Newsbomb.gr/48% αύξηση της μετανάστευσης» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://www.newsbomb.gr/politikh/story/405928/frontex-αρθρο>
- <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EL/ALL/343/2005> «Κανονισμός αριθ.343/2005» προσπελάστηκε στις 12/10/2014.
- «κανονισμός 2725/2000» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/2725>
- «Ανακοίνωση για τη μετανάστευση COM(2011)248» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EL/ALL/σχεδιο>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΥΡΙΑ ΠΥΛΗ ΕΙΣΟΔΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ

7.1 Κύρια πύλη εισόδου παράνομων μεταναστών η Ελλάδα.⁵⁹

Το διάστημα 2005 - 2010 η Ελλάδα χαρακτηρίστηκε ως **κύρια-είσοδος** μετανάστευσης στην **Ευρώπη** (συγκεκριμένα χαρακτηρίζεται η Ελλάδα ως "**η πύλη της Ευρώπης για παράνομη μετανάστευση**") παρότι επιχειρείται μείωση της έλευσης από τις διόδους μέσω μεταναστευτικών φραγμών (Ισπανία), στην Ελλάδα παραμένει το μείζον ζήτημα. Η Ελληνική κρίση χρέους 2010-2012 δεν έχει μειώσει τον αριθμό των μεταναστών που έρχονται στην Ελλάδα, η οποία αποτελεί το κύριο δρόμο εισόδου στην Ευρώπη. **Το 2010** σύμφωνα με την Frontex 9 στους 10 μετανάστες που εισήλθαν παράνομα στην Ευρώπη, εισήλθαν μέσω της Ελλάδος. Εκτιμήθηκε ότι εισήλθαν στην Ελλάδα γύρω στους 128.000 μετανάστες. Το διάστημα 2000-2011 η μετανάστευση γίνεται κυρίως μέσω **της Τουρκίας** διαμέσου του **Έβρου ποταμού** (ή και χερσαίως στο μοναδικό κομμάτι των ελληνοτουρκικών συνόρων μεταξύ Νέας Βύσσης και Καστανιών όπου ο Έβρος διασχίζει την Αδριανούπολη και τα σύνορα δεν οριοθετούνται από αυτόν) **και των νησιών του Αιγαίου** με σκοπό (συνήθως) την μετάβαση σε κάποια άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνήθως μέσω του λιμανιού της Πάτρας ή της Ηγουμενίτσας.

Πολλοί μετανάστες που εισέρχονται στην Ελλάδα, ξαναφεύγουν μετά από χρονικό διάστημα. **Σύμφωνα με τα στοιχεία της Frontex**, της ευρωπαϊκής υπηρεσίας φύλαξης των συνόρων, η «**διαδρομή της Κεντρικής Μεσογείου**», από τη Λιβύη προς τη Νότια Ιταλία και τη Σικελία, είναι φέτος η πιο «πολυσύχναστη», με 25.650 αφίξεις στο διάστημα Ιανουαρίου-Απριλίου 2014. Το 2013, μέσω της οδού αυτής, είχαν καταφθάσει στην Ιταλία 9.926 πρόσφυγες από την Ερυθραία της Ανατολικής Αφρικής και 9.591 πρόσφυγες από τη Συρία. Η δεύτερη κύρια πύλη εισόδου προσφύγων και μεταναστών είναι η «**διαδρομή της Ανατολικής Μεσογείου**», από τα τουρκικά παράλια προς τη Βουλγαρία μέσω Μαύρης Θάλασσας και προς την Ελλάδα μέσω Έβρου ή Αιγαίου. Δι' αυτής της οδού εισήλθαν το πρώτο τετράμηνο του έτους 5.800 άτομα. Το 2013 είχαν εισέλθει δι' αυτής της οδού 12.727 Σύριοι και 6.129 Αφγανοί..

Κύρια μέτρα στην Ελλάδα μέσω προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την μείωση των εισερχομένων μεταναστών είναι :⁶⁰

α) Η κατασκευή φράχτη-τείχους κατά μήκος του Έβρου ποταμού

⁵⁹Βλέπε σχετικά «το μεταναστευτικό ζήτημα στην Ελλάδα» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 http://el.wikipedia.org/wiki/Το_μεταναστευτικό_ζήτημα

⁶⁰ «**Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ**» ANNA ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ εκδόσεις "ΚΡΙΤΙΚΗ" 2010

- β) Η κατασκευή κέντρων κράτησης μεταναστών
- γ) Η ενίσχυση φύλαξης των θαλάσσιων συνόρων με την Τουρκία
- δ) Ενίσχυση της δύναμης Φρόντεξ στην Ελλάδα
- ε) Δυνατότητα εθελούσιας αποχώρησης.

7.2 Νομοθεσία στην Ελλάδα⁶¹

Για να αντιμετωπιστεί το ζήτημα αυτό ελήφθησαν περισσότερο συγκεκριμένα οι εξής νομοθετικές πρωτοβουλίες:

- **Νόμος 1975/1991** με τίτλο "**Είσοδος, έξοδος, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών, διαδικασία αναγνώρισης προσφύγων και άλλες διατάξεις**". Μέχρι τότε υπήρχε μόνο ο Νόμος 4310/1929 ήταν ανεπαρκής αφού αφορούσε ζητήματα των προσφύγων από την Μικρά Ασία. Ο νέος νόμος 1975/1991 καθορίζει τις προϋποθέσεις εισόδου και παραμονής μεταναστών στην Ελλάδα αλλά και απέλαση όσων ήταν χωρίς νομικές διατυπώσεις. Η ποινή φυλάκισης έως πέντε χρόνια προβλέπεται με τον νόμο αυτό σε όποιον εισέρχεται παράνομα στην Ελλάδα.
- **Νόμος 2910/2001** με τίτλο "**Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις**". Παρόλο που ο νόμος 1975/1991 ήταν αυστηρός κατά την μετανάστευση οι παράνομες μεταναστευτικές ροές αυξάνονται και δημιουργείται η ανάγκη για αντιμετώπιση του ζητήματος, αναγνωρίζοντας ότι οι μετανάστες συμβάλουν στην οικονομία και κοινωνία. Ο νέος νόμος μεταφέρει την μεταναστευτική πολιτική από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Παράλληλα μειώνεται από 15 σε 2 έτη ο απαιτούμενος χρόνος διαμονής του μετανάστη για το δικαίωμα στην οικογενειακή επανένωση. Οι ανήλικοι μετανάστες αποκτούν το δικαίωμα στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Επίσης κατοχυρώνεται η πρόσβαση των μεταναστών στο σύστημα δικαιοσύνης και κοινωνικής προστασίας και ρυθμίζεται η πολιτογράφηση.
- **Νόμος 3386/2005** με τίτλο "**Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική επικράτεια**" ο οποίος θεωρείται βασικό νομοθέτημα της Ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής. Με τον νέο νόμο μειώνεται η γραφειοκρατία ενοποιώντας την άδεια εργασίας και διαμονής μεταναστών σε ένα έγγραφο. Γίνεται καμπάνια νομιμοποίησης παράτυπων μεταναστών και

⁶¹ Βλέπε σχετικά « Ν 1975/1991, Ν 2910/2001, Ν 3386/2005, Ν 3536/2007, Ν 3838/2010, Ν 3907/2011, Ν 4251/2014, Εθνικό τυπογραφείο» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <http://www.et.gr/index.php/2013-01-28-14-06-23/search-laws>

ενσωματώνεται η κοινοτική οδηγία 2003/86 για την οικογενειακή επανένωση των μεταναστών. Επίσης ενσωματώνεται η κοινοτική οδηγία 2003/109 για το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος αλλοδαπού με συμπλήρωση πενταετούς διαμονής στην Ελλάδα και την γνώση της Ελληνικής γλώσσας, πολιτισμού και ιστορίας. Παράλληλα προβλέπονται ποινικές, οικονομικές και διοικητικές κυρώσεις σε όσους παρέχουν υπηρεσίες σε παράνομους μετανάστες/υπηκόους τρίτων χωρών.

- **Νόμος 3536/2007** με τίτλο "**Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης**". Με τον νόμο αυτό διευκολύνονται οι μετανάστες στην εξαγορά του 20% των ενσήμων που απαιτούνται να συμπληρώσουν για να ανανεώσουν την άδεια παραμονής τους. Επίσης οι γονείς μεταναστών μπορούν να νομιμοποιούνται όταν τα παιδιά τους φοιτούν στην πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- **Νόμος 3838/2010** με τις προϋποθέσεις απόκτησης Ελληνικής ιθαγένειας. **Τροποποιείται ο κώδικας Ελληνικής ιθαγένειας** ο οποίος βασιζόταν στην αρχή του δίκαιου του αίματος. Με τον νέο νόμο τα παιδιά μεταναστών αποκτούν την Ελληνική ιθαγένεια με την γέννησή τους στην Ελλάδα με προϋπόθεση ότι οι δύο γονείς διαμένουν στην Ελλάδα μόνιμα και νόμιμα για 5 συνεχόμενα έτη. Επίσης παιδιά μεταναστών τα οποία έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον 6 έτη ελληνικού σχολείου, κατοικούν μόνιμα και νόμιμα στην χώρα, δικαιούνται την Ελληνική ιθαγένεια. Οι αλλοδαποί οι οποίοι επιθυμούν την πολιτογράφηση ως Έλληνες θα πρέπει να διανέμουν νόμιμα για επτά συνεχόμενα έτη, να έχουν λευκό ποινικό μητρώο, γνώση ελληνικών, ομαλή ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή αλλά και εξοικείωση με τους θεσμούς του πολιτεύματος.
- **Ν 3907/2011 Ίδρυση υπηρεσίας ασύλου και υπηρεσίας πρώτης υποδοχής**, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 2008/115/ΕΚ «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη- μέλη για την επιστροφή των παράνομως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις.
- **Ν 4251/2014 «Κώδικας μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης και λοιπές διατάξεις**». Καθορίζει την Διέλευση προσώπων από τα σύνορα και διαμονή πολιτών τρίτων χωρών στην Ελληνική επικράτεια, άδειες διαμονής που χορηγούνται στο πλαίσιο της νομοθεσίας της ευρωπαϊκής Ένωσης, κοινωνική ένταξη-ρυθμίσεις οργανωτικού χαρακτήρα- μεταβατικές και λοιπές διατάξεις.

7.3 Πολιτική Ασύλου στην Ελλάδα.

*Άσυλο*⁶²

Οι πρόσφυγες είναι μετανάστες που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την χώρα προκειμένου να διαφύγουν τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν στην χώρα που ζουν. Αναγκάζονται να καταφύγουν σε μια ξένη χώρα, συνήθως παράτυπα και χωρίς ταξιδιωτικά έγγραφα με σκοπό να ζητήσουν άσυλο. Ο προσδιορισμός του μετανάστη ως πρόσφυγα γίνεται από το Υπουργείο Εσωτερικών της Ελλάδος μέσω της Επιτροπής Ασύλου. **Η αίτηση** για άσυλο γίνεται από τον ίδιο τον μετανάστη ενώπιον των αστυνομικών αρχών ή τα τμήματα Διεύθυνσης Αλλοδαπών στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη. **Αρμόδιες αρχές** παραλαβής και εξέτασης της αίτησης είναι τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου καθώς και τα αυτοτελή κλιμάκια των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου. Οι αιτούντες Άσυλο **παραμένουν** στην χώρα μέχρι την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας εξέτασης της αίτησης τους. **Από το 2012** η κράτηση τους γίνεται **στα Κέντρα Φιλοξενίας αλλοδαπών** και έχει διάρκεια έως δεκαοχτώ μήνες. Στο διάστημα αυτό ο αλλοδαπός **εξετάζεται με προσωπική συνέντευξη** από εξειδικευμένο αστυνομικό υπάλληλο και διερμηνέα. Ο αιτών άσυλο μπορεί κατά την διαδικασία συνέντευξης να έχει παράσταση από δικηγόρο εάν το επιθυμεί. Από την στιγμή που ένας μετανάστης αιτείται άσυλο δεν μπορεί να φύγει από την χώρα. **Σε περίπτωση απορριπτικής αίτησης** σε αλλοδαπό τρίτης χώρας αυτός έχει το δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή επί της απόφασης. **Ευάλωτα άτομα** όπως ανήλικοι, ασυνόδευτοι ανήλικοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι, έγκυες, θύματα βασανιστηρίων, βιασμών ή άλλης σοβαρής μορφής ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης, καθώς και θύματα εμπορίας ανθρώπων τυγχάνουν ιδιαίτερης μεταχείρισης και παραπέμπονται στον αρμόδιο κατά περίπτωση φορέα κοινωνικής στήριξης ή προστασίας. Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 22 του Ν 3907/2011 προβλέπεται η **οικειοθελής αναχώρηση** του αιτούντος το άσυλο α) στη χώρα καταγωγής του, β) σε χώρα διέλευσης σύμφωνα με κοινοτικές ή διμερείς συμφωνίες επανεισδοχής και γ) σε άλλη Τρίτη χώρα στην οποία γίνεται δεκτός.

7.4 Τείχος-φράχτης - τάφος στον Έβρο

Στα τέλη του 2012 **κατασκευάστηκε** στην Ελλάδα τείχος-φράχτης μήκους 12,5 χιλιομέτρων μεταξύ Νέας Βύσσης και Καστανιών (στο μοναδικό κομμάτι όπου τα ελληνοτουρκικά σύνορα είναι χερσαία χωρίς να μεσολαβεί ποτάμι, ο ποταμός Έβρος εκεί διασχίζει την Αδριανούπολη) ώστε να αποτραπεί η είσοδος αλλοδαπών

⁶² Βλέπε σχετικά «Ν 3907/2011 Περί Ασύλου» <http://www.minocp.gov.gr/images/stories/2011/3907.pdf.pdf>

στην Ελλάδα από τα Ελληνοτουρκικά σύνορα. Το 2012 σύμφωνα με την Frontex 30.438 άτομα εισήλθαν στην Ελλάδα παράνομα διαμέσου των 12,5 χιλιομέτρων χερσαίων συνόρων στην περιοχή Νέας Βύσσης και Καστανιών, ενώ το 2013 μετά την κατασκευή του φράχτη ο αριθμός έπεσε στα 1122 άτομα, αντίθετα βλέπουμε ότι ενώ μειώθηκε ο αριθμός εισροών από την περιοχή του Νομού Έβρου, αυξήθηκε σημαντικά στην θαλάσσια περιοχή των Ελληνοτουρκικών συνόρων (Σάμος, Χίος, Λέσβος).⁶³

7.5 Υπηρεσία φύλαξης εγκαταστάσεων κράτησης Αλλοδαπών (Υ.Φ.Ε.Κ.Α) ή Κέντρα κράτησης μεταναστών.

Όταν οι μετανάστες εισέρχονται παρανόμως στην Ελλάδα συλλαμβάνονται και οδηγούνται στα κέντρα κράτησης μεταναστών. Εδώ θα πρέπει να διακρίνουμε δύο περιόδους για την Ελλάδα την περίοδο πριν από το 2012 και την περίοδο μετά το 2012.

7.5.1 Χρονική περίοδος πριν το 2012.⁶⁴

Την αυτή χρονική περίοδο ελάχιστα κέντρα κράτησης μεταναστών υπάρχουν στην Ελλάδα και αδυνατούν να υποδεχθούν τον μεγάλο όγκο εισερχομένων μεταναστών κυρίως από τα χερσαία ελληνοτουρκικά σύνορα κατά μήκος του Έβρου ποταμού. Το αστυνομικό προσωπικό της εκεί περιοχής δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών και η απαιτούμενη ιατρική, φαρμακευτική, ψυχολογική βοήθεια των μεταναστών είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Σύμφωνα με τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα οι συνθήκες διαβίωσης στα κέντρα κράτησης μεταναστών είναι τραγικές-απάνθρωπες και επικρατεί συνωστισμός. Κλιμάκιο της Ύπατης Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. τον Σεπτέμβριο 2010 χαρακτήρισε τραγική την κατάσταση στα κέντρα κράτησης και το φαινόμενο των μεταναστευτικών ροών που αντιμετωπίζει η Ελλάδα ως "ανθρωπιστική κρίση".

Σύμφωνα με το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες η κατάσταση στα τμήματα συνοριακής φύλαξης Έβρου λίγο πριν το τέλος του 2010 είναι άσχημη (σύμφωνα με μαρτυρίες μεταναστών που κρατήθηκαν στα τμήματα συνοριακής φύλαξης Φερών, Σουφλίου, Κυπρίνου και Τυχερού). Υπάρχει συνωστισμός (υπερδιπλάσιος αριθμός ανθρώπων από το προβλεπόμενο), η κράτηση είναι μικτή

⁶³ Βλέπε σχετικά Διαγράμματα υπ' αριθμ. 5,6,7 στη σελ.91 της παρούσας.

⁶⁴ Βλέπε σχετικά «Κέντρα κράτησης μεταναστών» προσηλαστίηκε στις 13/10/2014 http://el.wikipedia.org/wiki/Κέντρα_κράτησης_πριν_το_2012

(άνδρες, γυναίκες και ασυνόδευτοι ανήλικοι κρατούνται στους ίδιους χώρους) και οι συνθήκες υγιεινής άθλιες. Συγκεκριμένα τα σκεπάσματα είναι βρώμικα και οι μετανάστες **δεν έχουν υγειονομική πρόσβαση**. Τα κρεβάτια δεν επαρκούν και μερικοί μετανάστες κοιμούνται καθισμένοι. Ο φωτισμός και η θέρμανση είναι **ελλιπής** και υπάρχουν μετανάστες που δεν έχουν προαυλιστεί σε διάστημα κράτησης 4 μηνών. Οι μετανάστες **δεν έχουν δυνατότητα επικοινωνίας** με τον έξω κόσμο, πρόσβαση σε δωρεάν νομική βοήθεια και οι Ελληνικές αρχές δεν τους ενημερώνουν για τα δικαιώματά τους. Την κακή κατάσταση των κέντρων κράτησης σχολίασε και η Διεθνής Αμνηστία με ανακοίνωσή της στις 8 Ιουλίου 2011. Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα αναφέρουν ότι το 60% των προβλημάτων υγείας (λοιμώξεις αναπνευστικού, μυοσκελετικοί πόνοι, διάρροια, εντερικές διαταραχές, δερματικές παθήσεις και ψυχολογικά) των κρατούμενων μεταναστών στον Έβρο **οφείλεται** στις απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης και υγιεινής των κέντρων κράτησης.

7.5.2 Χρονική περίοδος μετά το 2012.^{65 66}

Από το 2012 ξεκινάει μια καινούργια περίοδος για την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού ζητήματος στην Ελλάδα. **Ιδρύονται** κέντρα κράτησης μεταναστών και στην υπόλοιπη Ελλάδα (Αμυγδαλέζα Αττικής, Κόρινθος, Ξάνθη, Κομοτηνή, Παράνεστι Δράμας). **Η χρηματοδότηση** τους γίνεται κατά 75% από Ευρωπαϊκά κονδύλια και 25% από Ελληνικούς πόρους.

Όσον αφορά τις **συνθήκες διαβίωσης** των μεταναστών. Οι αλλοδαποί που κρατούνται στα κέντρα κράτησης τελούν υπό αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και ειδικότερα τους παρέχεται στέγαση με κατάλληλο φωτισμό, θέρμανση, κλιματισμό και αερισμό, σε περιβάλλον ασφάλειας. Επίσης παρέχεται σίτιση, αναγκαίος ρουχισμός εφόσον δεν μπορεί να καλυφθεί από τους ίδιους, καθώς και ειδη προσωπικής υγιεινής και καθαριότητας. **Κατά την διάρκεια της ημέρας** προαυλίζονται και συμμετέχουν σε κατάλληλες δραστηριότητες για την κάλυψη των ψυχαγωγικών αναγκών. Ενημερώνονται για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, σε γλώσσα που κατανοούν. Έχουν πρόσβαση σε **υγειονομική περίθαλψη** και κάθε απαραίτητη θεραπευτική αγωγή ή ψυχοκοινωνική και νομική στήριξη. Τυγχάνουν εφόσον ανήκουν σε **ευάλωτες ομάδες**, της κατάλληλης κατά περίπτωση μεταχείρισης, και διατηρούν επαφή με κοινωνικού φορείς και οργανώσεις.

⁶⁵ Βλέπε σχετικά «ΦΕΚ 6634/1-355613 του 2013/Φύλλο Δεύτερο/Κέντρα κράτησης» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <https://diavgeia.gov.gr/decision/view/%CE%92%CE%9B%CE%92%CE%9F%CE%99-%CE%9404>

⁶⁶ Βλέπε σχετικά «ΦΕΚ 6634/1-355613 του 2013/Φύλλο Δεύτερο/Κέντρα κράτησης» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <http://www.policenet.gr/portal/downloads/nomothetimata-allodapon/626.html>

7.5.3 Κέντρο κράτησης μεταναστών Ξάνθης(προσωπική αυτοψία).

Το καλοκαίρι του 2014 επισκέφτηκα το κέντρο κράτησης μεταναστών στην Ξάνθη. Το Κέντρο φιλοξενεί 480 μετανάστες προερχομένους από διάφορες χώρες (Αφγανιστάν, Συρία, Πακιστάν, Μπαγκλαντές, Σομαλία). Η διαμονή τους γίνεται σε δύο κοιτώνες, οι οποίοι απαρτίζονται από δύο ορόφους και πολλά δωμάτια. Κάθε δωμάτιο φιλοξενεί έως 8 αλλοδαπούς. Οι συνθήκες διαβίωσης είναι άριστες. Οι κοιτώνες καθαρίζονται **καθημερινά**, ενώ στους χώρους των κοιτώνων λειτουργούν πλυντήρια και στεγνωτήρια για την πλύση των κλινοσκεπασμάτων και των ειδών ματισμού. Στους κρατούμενους παρέχεται η απαραίτητη **ιατροφαρμακευτική στήριξη** και οποτεδήποτε κρίνεται απαραίτητο μεταφέρονται για εξέταση ή νοσηλεία σε Γενικά Νοσοκομεία. Επίσης καθημερινά **προαυλίζονται** και συμμετέχουν σε **ψυχαγωγικές δραστηριότητες** (επιτραπέζια παιχνίδια, αθλοπαιδιές) και τους επιτρέπεται η **τηλεφωνική επικοινωνία** με συγγενείς και φίλους καθώς και οι επισκέψεις. Η **σίτιση** γίνεται από εταιρείες catering καθημερινά (πρωί, μεσημέρι, βράδυ), ενώ δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις **θρησκευτικές πεποιθήσεις** τους. Από πλευράς του προσωπικού φύλαξης υπάρχει **σεβασμός** στην προσωπικότητα και τα δικαιώματα των κρατούμενων. Με λίγα λόγια έμεινα με τις καλύτερες εντυπώσεις, αν σκεφτεί κανείς τις συνθήκες που επικρατούσαν τα προηγούμενα χρόνια.

7.6 Αιγαίο

Αρκετοί μετανάστες **εισέρχονται στην Ελλάδα μέσω του Αιγαίου** από τα παράλια της Τουρκίας χρησιμοποιώντας βάρκες. Το πέρασμα του αιγαίου είναι επικίνδυνο και έχουν καταγραφεί αρκετές περιπτώσεις πνιγμών.

Τα θαλάσσια σύνορά μας εκτείνονται σε μήκος 16.000 χιλιομέτρων με πολυσχιδείς ακτές και συμπλέγματα 3.000 νησιών και που αρκετά από αυτά ευρίσκονται πολύ κοντά με χώρες υψηλού μεταναστευτικού κινδύνου όπως είναι η Τουρκία, ο Λίβανος, η Συρία. Για τον λόγο αυτό τα κυκλώματα διακίνησης προτιμούν την χώρα μας ως τόπο προορισμού και εγκατάλειψης των μεταναστών.

7.6.1 Κυκλώματα διακίνησης⁶⁷

Τα κυκλώματα διακίνησης με συνεργάτες τους στρατολογούν υποψήφιους μετανάστες στις χώρες τους και με κάθε πρόσφορο μέσον τους προωθούν και **τους συγκεντρώνουν** σε διάφορα λιμάνια της Μεσογείου και του Ευξείνου Πόντου. Στην συνέχεια **τους επιβιβάζουν** σε πλοία με προορισμό τις Ευρωπαϊκές ακτές. Συνήθως

⁶⁷ ΒΟΥΡΛΙΩΤΗ Χ. «ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ». ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2000.

χρησιμοποιούν σαπιονάραβα ώστε να μηδενίζουν το κόστος τους σε περίπτωση εντοπισμού και κατάσχεσης του πλοίου. **Για να μην εντοπίζονται** κατά την διάρκεια του πλου αλλάζουν συχνά όνομα, σημαία αιόμα και χρώμα του πλοίου. Πολλές φορές ευρισκόμενοι στα διεθνή ύδατα μετεπιβιβάζουν σε άλλο ή σε περισσότερα μικρότερα πλοιάρια τους επιβάτες για να τους προωθήσουν ευκολότερα σε διάφορες ακτές. Οι δουλέμποροι **συμπεριφέρονται** με απάνθρωπη σκληρότητα προς τους λαθρομετανάστες τους οποίους στοιβάζουν κατά εκατοντάδες στα σαπιονάραβα και τους παρέχουν λίγο νερό, λίγο ρύζι, και λίγο ψωμί. **Αδιαφορούν** πλήρως για την υγεία τους και για το εάν θα πνιγούν ή όχι. Τις περισσότερες φορές δεν τους μεταφέρουν στις χώρες και στα σημεία που τους είχαν υποσχεθεί, αλλά τους εγκαταλείπουν σε ακατοίκητες νησίδες ή σε απόμερες ξέρες αδιαφορώντας για την τύχη τους.

Η αμοιβή για την μεταφορά τους κυμαίνεται από 1.000 έως 15.000 δολάρια το άτομο, ανάλογα με τον τόπο προέλευσης και προορισμού. Συνήθως τα χρήματα **καταβάλλονται** στον τόπο προέλευσης είτε εξ' ολοκλήρου, είτε τμηματικά από τον υποψήφιο λαθρομετανάστη ή τους οικείους του. Σε περίπτωση που αθετηθεί η καταβολή του ποσού ασκείται βία ή απειλή κατά της ζωής του μετανάστη ή των οικείων του. Εάν οι λαθρομετανάστες καταβάλλουν όλη την αμοιβή αρχικά, το πιο πιθανό είναι να εγκαταλειφθούν αβοήθητοι σε κάποιο σημείο της διαδρομής.

Επειδή λόγω φτώχειας και εξαθλίωσης οι λαθρομετανάστες αδυνατούν να καταβάλλουν την αμοιβή, τα κυκλώματα αναλαμβάνουν την μεταφορά τους με την συμφωνία οι λαθρομετανάστες **να υποθηκεύσουν**, προς αυτούς ή προς τρίτους, την εργασία τους για μεγάλο χρονικό διάστημα στον τόπο προορισμού τους. Στην περίπτωση αυτή τα κυκλώματα για ίδιο όφελος φροντίζουν να τους αποβιβάσουν σε ακτές όπου οι συνεργοί τους περιμένουν με φορτηγά ή λεωφορεία ειδικά διαμορφωμένα και τους μεταφέρουν κυρίως σε αστικά κέντρα. Εκεί στοιβάζονται σε αποθήκες ή υπόγειους χώρους και συνεργάτες των κυκλωμάτων τους προωθούν σε εργασίες εισπράττοντας τις αμοιβές για απόσβεση των μεταφορικών τους εξόδων τους. **Σε όποιον δεν συμμορφώνεται** ασκούν απάνθρωπη βία για συνετισμό του ιδίου και παραδειγματισμό των άλλων.

7.6.2 Σημεία εισόδου-διαδρομές⁶⁸

Από τα **παράλια της Μ. Ασίας** Τούρκοι δουλέμποροι μεταφέρουν λαθρομετανάστες και τους αποβιβάζουν σε όλα τα παραμεθόρια νησιά και βραχονησίδες που εκτείνονται από την Μυτιλήνη μέχρι το Καστελόριζο. Για την μεταφορά **χρησιμοποιούν** ειδικά ταχύπλοα και ειμεταλλευόμενοι τις μικρές αποστάσεις σε ελάχιστο χρόνο τους μεταφέρουν και τους εγκαταλείπουν σε βραχονησίδες αδιαφορώντας για την τύχη τους. Άλλες φορές χρησιμοποιούν πεπαλαιωμένα σκάφη και στην ενδιάμεση απόσταση τους εγκαταλείπουν να φτάσουν

⁶⁸ ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. «**ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ**». ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1999.

μόνοι τους στον προσορισμό τους αδιαφορώντας για το εάν θα βουλιάξουν ή όχι στην διαδρομή τους. Επειδή η θαλάσσια περιοχή είναι ευρύτατη, οι αποστάσεις και ο χρόνος μεταφοράς ελάχιστος, είναι πολύ δύσκολο να εντοπιστούν και να αναχαιτιστούν γεγονός που δεν έχει και ιδιαίτερη σημασία, αφού τις επόμενες ημέρες και πάλι θα επιχειρηθεί η μεταφορά τους. **Με τις διαδρομές αυτές διακινούνται κυρίως Κούρδοι, Πακιστανοί, Αφγανοί, Ιρακινοί, Λιβεριανοί και άλλοι Ασιάτες και Αφρικανοί.**

Από τα λιμάνια του **Ευξείνου Πόντου** και κυρίως της Κωσταντζας, του Μπουρκάζ και της Κωνσταντινούπολης, διακινητές με πλοία που φέρουν σημαίες τρίτων χωρών επιβιβάζουν λαθρομετανάστες με την μέθοδο της ναυτολόγησης πληρωμάτων. Τους λαθρομετανάστες που κυρίως είναι Ασιάτες της Άπω Ανατολής τους αποβιβάζουν στα Ελληνικά και Ιταλικά παράλια.

Από τα λιμάνια του **Λιβάνου, της Συρίας και της Αιγύπτου** με μεγάλα πλοία μεταφέρουν λαθρομετανάστες προς την Κύπρο, την Κρήτη, νησιά του Ν.Α. Αιγαίου, τις ακτές της Πελοποννήσου. Κατά τον πλου μεταχειρίζονται τα τεχνάσματα της αλλαγής σημαίας, χρώματος, ονόματος του πλοίου και της μετεπιβίβασης σε άλλα πλοία. Στα κυκλώματα αυτά μετέχουν και Έλληνες διακινητές και συνεργάτες. Ο εντοπισμός των πλοίων είναι δύσκολος γιατί οι κρατικές αρχές των λιμένων αυτών όχι μόνο δεν παρέχουν τις αιτούμενες πληροφορίες για τις κινήσεις των πλοίων αλλά ενθαρρύνουν τον απόπλου και την φυγή των λαθρομεταναστών από το έδαφος τους.

Οι διαδρομές αυτές παρότι είναι γνωστές στις Ελληνικές αρχές, εντούτοις είναι πολύ δύσκολο να ελεγχθούν. Αυτό οφείλεται στα μεγάλα θαλάσσια σύνορα με τα πολλά νησιά όπως προαναφέρθηκε, στην έλλειψη συνεργασίας με τις τρίτες χώρες και στην έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού και πόρων για την ενίσχυση των θαλάσσιων συνόρων.

7.6.3 Επιχείρηση Ασπίδα.

Σύμφωνα με άρθρο της εφημερίδας "Καθημερινή" την 30/09/2014 αναφέρεται ότι: «Σε επέκταση της επιχείρησης «Ασπίδα» στα νησιά του Βορείου Αιγαίου και τα Δωδεκάνησα προχωρεί από αύριο η ΕΛ.ΑΣ. λόγω της αυξημένης ροής παράνομων μεταναστών από τα απέναντι τουρκικά παράλια. **Η επιχείρηση «Ασπίδα»** άρχισε να εφαρμόζεται τον Αύγουστο του 2012 στον Έβρο και πλέον, με διαταγή του Αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ. (εκδόθηκε την 24η Σεπτεμβρίου) επεκτείνεται σε Χίο, Σάμο, Μυτιλήνη και Δωδεκάνησα. Θα «τρέξει», αρχικά τουλάχιστον, για το διάστημα από την 1η Οκτωβρίου έως την 31η Δεκεμβρίου με προσωπικό που θα αποσπαστεί από τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής, την Κρήτη και τη Δυτική Ελλάδα. Η επιχείρηση χαρακτηρίζεται από το Αρχηγείο «ευρείας κλίμακας» και σ' αυτή θα μετάσχουν 60 αστυνομικοί. Οι περισσότεροι θα διατεθούν στη Σάμο (24) και τη Χίο

(8), ενώ με επιπλέον προσωπικό προβλέπεται να ενισχυθούν τα αστυνομικά τμήματα Τήλου, Σύμης, Λέρου, Καλύμνου κ.ά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο διάστημα Ιανουαρίου - Αυγούστου 2014 συνελήφθησαν μόνο στη Μυτιλήνη 6.108 παράνομοι μετανάστες, ενώ μόνο τον Αύγουστο ο αριθμός των συλλήψεων ξεπέρασε τις 1.100. Ενδεικτικά, μέσα σε διάστημα 24 ωρών και συγκεκριμένα από το πρωί της Παρασκευής 26 Σεπτεμβρίου μέχρι το πρωί της επόμενης μέρας αποβιβάστηκαν σε διάφορα σημεία του νησιού και συνελήφθησαν 155 παράνομοι μετανάστες, στην πλειονότητά τους Σύροι. Αντίστοιχα, το διάστημα 22 - 23 Σεπτεμβρίου συνελήφθησαν στη Μυτιλήνη 110 παράνομοι μετανάστες. Είναι τέτοια η πίεση που αντιμετωπίζουν οι αστυνομικές υπηρεσίες των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου που προ δεκαημέρου 500 περίπου παράνομοι μετανάστες μεταφέρθηκαν στην Αθήνα με το αρματαγωγό «Ικαρία» του Πολεμικού Ναυτικού, ενώ πριν από μερικά εικοσιτετράωρα 120 αλλοδαποί, κυρίως Σύροι πρόσφυγες που κρατούνταν στην Κω, μεταφέρθηκαν στην Αθήνα με πλοίο της γραμμής. Συλλήψεις μεταναστών καταγράφονται τελευταία σε Σαμοθράκη, Σιόπελο και αλλού.» **(Άρθρο εφημερίδας Καθημερινή, 30/09/2014)**⁶⁹

Αρκετές φορές η κατάσταση στο Αιγαίο με την παράνομη μετανάστευση έχει ξεπεράσει τα όρια με τους τοπικούς φορείς να αναφέρουν πως η κατάσταση έχει φτάσει στο απροχώρητο και να καλούν συχνά όλους τους αρμόδιους φορείς του τόπου ώστε να αντιμετωπίσουν από κοινού αυτό το πρόβλημα με τις αστυνομικές δράσεις.

7.7 Ενίσχυση της δύναμης Frontex στην Ελλάδα.

Για να μειωθούν οι ροές μεταναστών στον Έβρο η Ελλάδα το Φθινόπωρο του 2010 ζήτησε την συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της δύναμης Frontex (μεθοριακή δύναμη ταχείας επέμβασης) η οποία επιχειρεί στο Αιγαίο από το 2009. 24 Νοεμβρίου 2010 κατέφθασαν 175 μέλη της Frontex μαζί με 15 λεωφορεία, 19 περιπολικά και ένα ελικόπτερο. Η Frontex συστάθηκε το 2007 και είναι η πρώτη φορά που εκτελεί επιχειρήσεις στον Έβρο.

Την 19/04/2012 υπεγράφει Μνημόνιο Συνεργασίας Ελλάδας - Frontex, για την αντιμετώπιση των παράνομων μεταναστευτικών ροών και την επιτήρηση των συνόρων.⁷⁰

⁶⁹ Βλέπε σχετικά «Άρθρο εφημερίδας Καθημερινή» προσπελάστηκε στις 13/10/2014

<http://www.kathimerini.gr/785920/article/epikairothta/ellada/epixeirhsh-aspida-sta-nhsia-toy-aigaiou>

⁷⁰ Βλέπε σχετικά «Δημοσίευμα Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014

<http://www.hcg.gr/node/2517>

Την πλήρη στήριξη της Φινλανδίας στην προσπάθεια που καταβάλλει η Ελλάδα για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης, απέσπασε ο Υπουργός Προστασίας του Πολίτη, Μιχάλης Χρυσοχοϊδης, κατά την συνάντησή του(19/04/2012) με την Υπουργό Εσωτερικών της Φινλανδίας, Päivi Räsänen και τον Εκτελεστικό Διευθυντή του Frontex Ilkka Laitinen.

Κατά την συνάντηση, **υπεγράφη Μνημόνιο Συνεργασίας** μεταξύ Ελλάδας - Frontex, που αναβαθμίζει τη στενή συνεργασία των δύο πλευρών, επιβεβαιώνοντας την ευρωπαϊκή στήριξη στην επιτήρηση των ελληνικών συνόρων.

Σύμφωνα με δηλώσεις του τότε υπουργού Μιχάλη Χρυσοχοϊδη που αναφέρει «*Με την εγκατάσταση αυτού του κόμβου στο Συντονιστικό Κέντρο της χώρα μας, θα ανταλλάσσονται σε πραγματικό χρόνο πληροφορίες μαζί με την Frontex και τα αντίστοιχα Συντονιστικά Κέντρα όλων των χωρών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Όπως Φινλανδία, Πολωνία, Γαλλία, Ισπανία, Μάλτα, Ιταλία και Κύπρος. Στόχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Frontex είναι η συγκεκριμένη εφαρμογή, περίπου το 2013 να εφαρμόζεται από όλες τις χώρες της Ευρώπης*».

Επίσης την 15/01/2014 πραγματοποιήθηκε Εθιμοτυπική επίσκεψη του Αναπληρωτή Εκτελεστικού Διευθυντή FRONTEX στο Αρχηγείο Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. Σύμφωνα με **δελτίου τύπου**⁷¹ που εξέδωσε το υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου κατά τις συνομιλίες τους, οι δύο πλευρές επιβεβαίωσαν τους στενούς δεσμούς συνεργασίας FRONTEX- Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. στο πλαίσιο της αποστολής του τελευταίου για αποτελεσματική διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αντιμετώπιση της παράνομης διέλευσης μεταναστευτικών ροών μέσω των εξωτερικών θαλασσιών συνόρων της χώρας μας στο ανατολικό Αιγαίο και στην νοτιοανατολική Μεσόγειο, έγινε ανασκόπηση της τρέχουσας κατάστασης και των προοπτικών εξέλιξης του φαινομένου της παράνομης μετανάστευσης στο Αιγαίο και τη νοτιοανατολική Μεσόγειο, όπου οι δύο πλευρές συμφώνησαν για την ανάγκη **περαιτέρω ενίσχυσης** των Ελληνικών Αρχών από τον FRONTEX και υπόλοιπα Κ-Μ Ε.Ε., μέσω του FRONTEX, στην προσπάθεια αντιμετώπισης των προκλήσεων που ανακύπτουν από το φαινόμενο αυτό.

7.7.1 Επιχείρηση Ποσειδών⁷²

Επίσης από το 2011 η Ελλάδα φιλοξενεί την κοινή επιχείρηση **Ποσειδών**. Οι επιχειρήσεις Ποσειδών **διεξάγονται** από τον FRONTEX στα εξωτερικά σύνορα

⁷¹ Βλέπε σχετικά «Δελτίο τύπου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <http://www.hcg.gr/node/6727>

⁷² Βλέπε σχετικά «Ελληνική Αστυνομία/Ποσειδών 2011» Προσπελάστηκε στις 13/10/2014 http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=5164&Itemid=529&lang

(χερσαία, θαλάσσια και εναέρια) των κρατών – μελών της Ε.Ε. **Σκοπός** της POSEIDON 2011 είναι η συνέχιση της αυξανόμενης παρουσίας των δυνάμεων του FRONTEX για την ενίσχυση των προσπαθειών αντιμετώπισης της παράνομης μετανάστευσης και **θα διεξαχθεί** στα χερσαία Ελληνοτουρκικά και Βουλγαροτουρκικά σύνορα, καθώς και στα θαλάσσια Ελληνοτουρκικά σύνορα, με τη συμμετοχή προσωπικού και τεχνικού εξοπλισμού (εναέρια, θαλάσσια και χερσαία μέσα), που θα διατεθεί από τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό την αιγίδα, χρηματοδότηση και συντονισμό του Οργανισμού FRONTEX. Στην κοινή επιχείρηση POSEIDON LAND 2011 συμμετέχουν Αξιωματούχοι διαφόρων ειδικοτήτων και συγκεκριμένα: συντονιστές, επιτηρητές χερσαίων συνόρων, αφηνημερωτές μεταναστών, συνοδοί αστυνομικών σκύλων, οδηγοί οχημάτων, υπεύθυνοι ανίχνευσης πλαστών εγγράφων, καθώς και υπεύθυνοι στον έλεγχο διαβατηρίων. Σημειώνεται ότι το έργο των Αξιωματούχων υποστηρίζεται και από αστυνομικούς σκύλους. Όσον αφορά τα τεχνικά μέσα υποστήριξης του έργου της POSEIDON LAND 2011, εκεί περιλαμβάνονται: περιπολικά, οχήματα μεταφοράς των αστυνομικών σκύλων και οχήματα με ενσωματωμένο σύστημα θερμικής απεικόνισης, καθώς και κινητά Κέντρα Συντονισμού.

Η επιχείρηση Ποσειδών **ξεκίνησε** το 2011 και συνεχίζεται έως και σήμερα 2014. Την 03 και 04/04/2014 πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα η ετήσια συνάντηση για την Αξιολόγηση της Μικτής Ευρωπαϊκής Επιχείρησης «ΠΟΣΕΙΔΩΝ - Θαλάσσια Σύνορα» έτους 2013 και τον προγραμματισμό της ομώνυμης Επιχείρησης έτους 2014 με τη συμμετοχή εκπροσώπων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών Ε.Ε. (FRONTEX), του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Υπουργείου Εξωτερικών, της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας καθώς και Αρχών φύλαξης των συνόρων 20 Κ-Μ Ε.Ε. και Ενιαίου Χώρου Schengen.⁷³

7.8 Απελάσεις – Επαναπατρισμοί-Οικειοθελή Αναχώρηση.

Από το 2011 **ξεκίνησαν οι 10μελείς επιτροπές εξέτασης ασύλου** αιτημάτων Διεθνούς Προστασίας και **το πρόγραμμα εθελοντικού επαναπατρισμού** μεταναστών με προτεραιότητα σε μετανάστες από το Αφγανιστάν, Πακιστάν, Ιράν, Μπαγκλαντές, Σουδάν, Αλγερία, Μαρόκο και Σομαλία. **Το πρόγραμμα επαναπατρισμού** χρηματοδοτείται 75% από κοινοτικά κονδύλια. Το κόστος για κάθε μετανάστη που επαναπατρίζεται είναι 1.000 ευρώ όπου τα 300 ευρώ προορίζονται για τον μετανάστη

⁷³ Βλέπε σχετικά «Δημοσίευμα Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <http://www.hcg.gr/node/7314>

και τα σχετικά έξοδα στην χώρα επιστροφής. Στις 23 Μαΐου 2011 επαναπατρίστηκαν εθελοντικά οι πρώτοι 40 μετανάστες από το Αφγανιστάν.

Σύμφωνα με το Άρθρο 21 του Ν.3907/2011 σε περίπτωση απόρριψης αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης τίτλου διαμονής, καθώς και σε περίπτωση ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής, **η αρμόδια αρχή εκδίδει απόφαση επιστροφής** του υπηκόου τρίτης χώρας. Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 22 του ίδιου Νόμου προβλέπεται η οικειοθελής αναχώρηση υπηκόου τρίτης χώρας σε περίπτωση απόφασης επιστροφής στην χώρα καταγωγής του.

Την 04/09/2014 ο υπουργός ναυτιλίας και αιγαίου παραχώρησε συνέντευξη όπου μεταξύ άλλων αναφέρει «η χώρα έχει πετύχει ένα πάρα πολύ μεγάλο νούμερο για την αύξηση των απελάσεων και των επαναπροωθήσεων. Το 2014 έχουμε φτάσει στις 13.500 χιλιάδες αναγκαστικές και εθελούσιες απελάσεις και επαναπροωθήσεις και το 2013 σε ένα γενικό σύνολο είχαμε φτάσει τις 26.000», σημείωσε, ενώ, υπογράμμισε ότι το 95% των μεταναστών που προέρχονται από τη Συρία, δεν κάνουν αίτηση ασύλου στην Ελλάδα, που δείχνει ότι οι παράνομοι μετανάστες πλέον αντιμετωπίζουν τη χώρα μας ως σημείο εισόδου και διέλευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση».⁷⁴

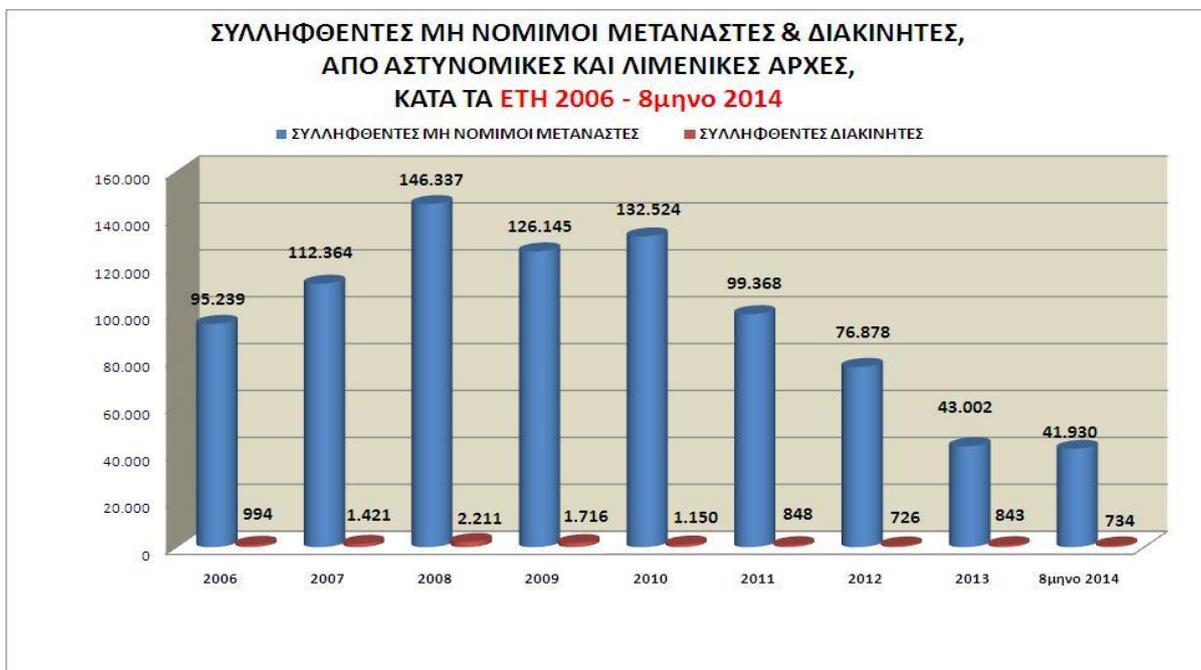
7.9 Στατιστικά στοιχεία για τις μεταναστευτικές ροές στην Ελλάδα.

7.9.1 Μείωση του συνολικού αριθμού μη νόμιμων μεταναστών

Η Ελλάδα αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες πύλες εισόδου παράνομων μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παρατηρώντας το **διάγραμμα 1^ο** βλέπουμε ότι τα τελευταία χρόνια ο αριθμός εισόδου μη νόμιμων μεταναστών έχει μειωθεί σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, έτσι ενώ το 2008 είχαμε 146.337 παράνομους μετανάστες σταδιακά βλέπουμε ότι ο αριθμός τους μειώνεται με αποκορύφωμα τα έτη 2013 και 2014 όπου έχουμε μείωση στο ¼ σχεδόν, όπου αναφέρονται 43.002 για το 2013 και 41.930 για το πρώτο 8μηνο του 2014. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στα μέτρα που αναφέρθηκαν παραπάνω όπως είναι η κατασκευή φράχτη κατά μήκος του Έβρου, η ενίσχυση της δύναμης Frontex στα χερσαία Ελληνοτουρκικά σύνορα, τα κέντρα κράτησης μεταναστών, καθώς και η ενίσχυση των Ελληνικών Λιμενικών και Αστυνομικών Αρχών στα θαλάσσια και χερσαία σύνορα αντίστοιχα.

⁷⁴ Βλέπε σχετικά «Δημοσίευμα Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <http://www.hcg.gr/node/8509>

Διάγραμμα 1° “Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες και διακινητές κατά τα έτη 2006- 8μηνο 2014”. Πηγή : http://www.astynomia.gr/Διαγραμμα_1 προσπελάστηκε 13/10/2014.

7.9.2 Υπηκοότητα συλληφθέντων μη νόμιμων μεταναστών.

Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας είναι τέτοια που αποτελεί το επίκεντρο πολλών μεταναστευτικών διαδρομών. Για τις χώρες της Ασιατικής και Αφρικανικής πλευράς η Τουρκία αποτελεί την κύρια χώρα διέλευσης με προορισμό την Ελλάδα που είναι η πλησιέστερη Ευρωπαϊκή χώρα σε αυτή, με αποτέλεσμα μεγάλος όγκος μεταναστών από κράτη όπως Πακιστάν, Αφγανιστάν, Συρία, Σομαλία, Μπαγκλαντές να έχουν ως μοναδική είσοδο την Ελλάδα. Χαρακτηριστικά παρατηρούμε στον **πίνακα 1** ότι για το έτος 2012 ο μεγαλύτερος αριθμός συλληφθέντων μεταναστών ανήκει σε υπηκόους από το Αφγανιστάν με 16.584 ενώ ακολουθούν υπήκοοι από το Πακιστάν με 11.136 και εν συνεχεία υπήκοοι Αλβανίας με 10.602 (βλέπε και **διάγραμμα 2°**). Το 2013 έρχονται πρώτοι υπήκοοι Αλβανίας με 15.389 άτομα, δεύτεροι υπήκοοι Συρίας με 8.517 και τρίτοι υπήκοοι Αφγανιστάν με 6.412 (βλέπε και **διάγραμμα 3°**), ενώ για το 9μηνο του 2014 οι υπήκοοι Συρίας έρχονται πρώτοι με 23.565, δεύτεροι υπήκοοι Αλβανίας με 11.140 και τρίτοι υπήκοοι Αφγανιστάν με 8.235 άτομα (βλέπε και **διάγραμμα 4°**).

Από τα ανωτέρω συμπεραίνουμε ότι ανάλογα με τις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες που επικρατούν σε κάθε χώρα εξαρτάται και ο αριθμός των μεταναστών που καταφτάνει στην Ελλάδα με σκοπό καλύτερες συνθήκες ζωής. Για παράδειγμα ενώ το 2012 ο αριθμός των Σύρων μεταναστών ανέρχεται σε 7.927 (4^η θέση), το 9μηνο για το 2014 ο αριθμός των Σύρων μεταναστών ανήλθε στην πρώτη θέση με 23.565

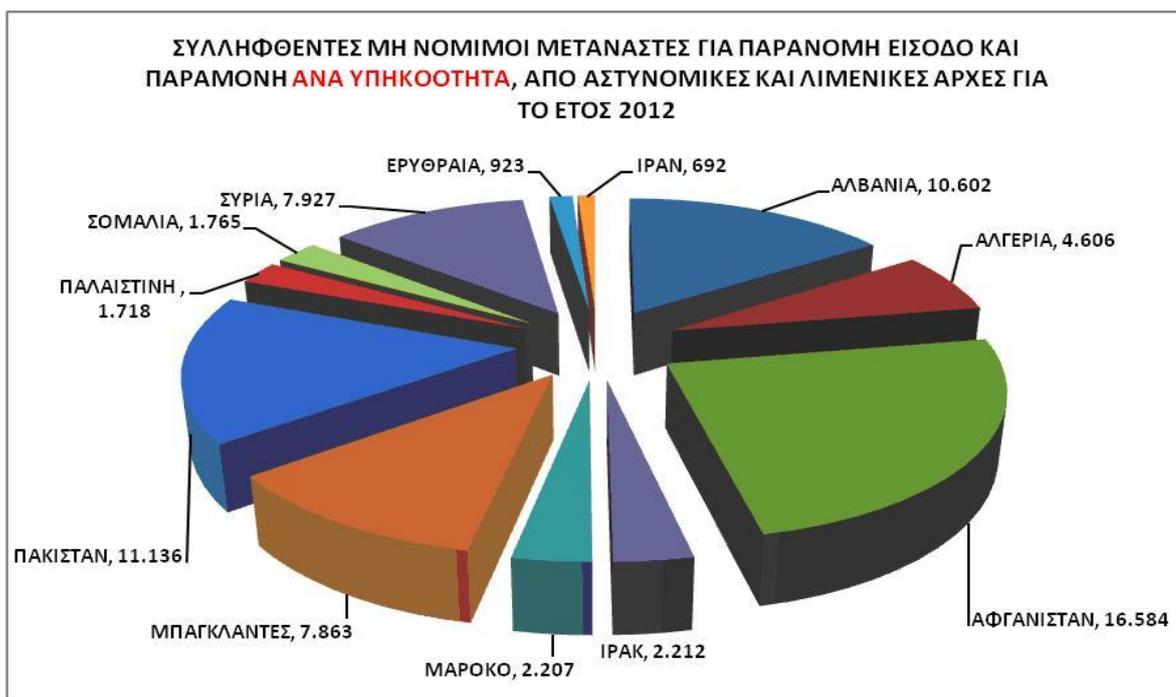
συλληφθέντες. Η ύπαρξη εμπόλεμης κατάστασης στην περιοχή τους οδήγησε κύματα μεταναστών στην αναζήτηση καλύτερων συνθηκών ζωής.

Ένα άλλο συμπέρασμα που εξάγουμε είναι η περίπτωση της γειτονας χώρας Αλβανίας. Παρότι λοιπόν οι υπήκοοι Αλβανίας μπορούν να εισέρχονται στην Ελλάδα μόνο με το διαβατήριο τους και να παραμένουν έως 6 μήνες τον χρόνο, εντούτις ο αριθμός των συλληφθέντων μεταναστών από την Αλβανία παραμένει μέσα στην πρώτη τριάδα. Αυτό σημαίνει ότι κύριως σκοπός τους δεν είναι η είσοδος με νόμιμα έγγραφα, η ταυτοποίηση τους και η νόμιμη εργασία, (εφόσον τους δίνεται η δυνατότητα) αλλά η ελεύθερη και χωρίς όρους κυκλοφορία στον Ελληνικό χώρο και η διενέργεια διαφόρων έκνομων και εγκληματικών πράξεων.

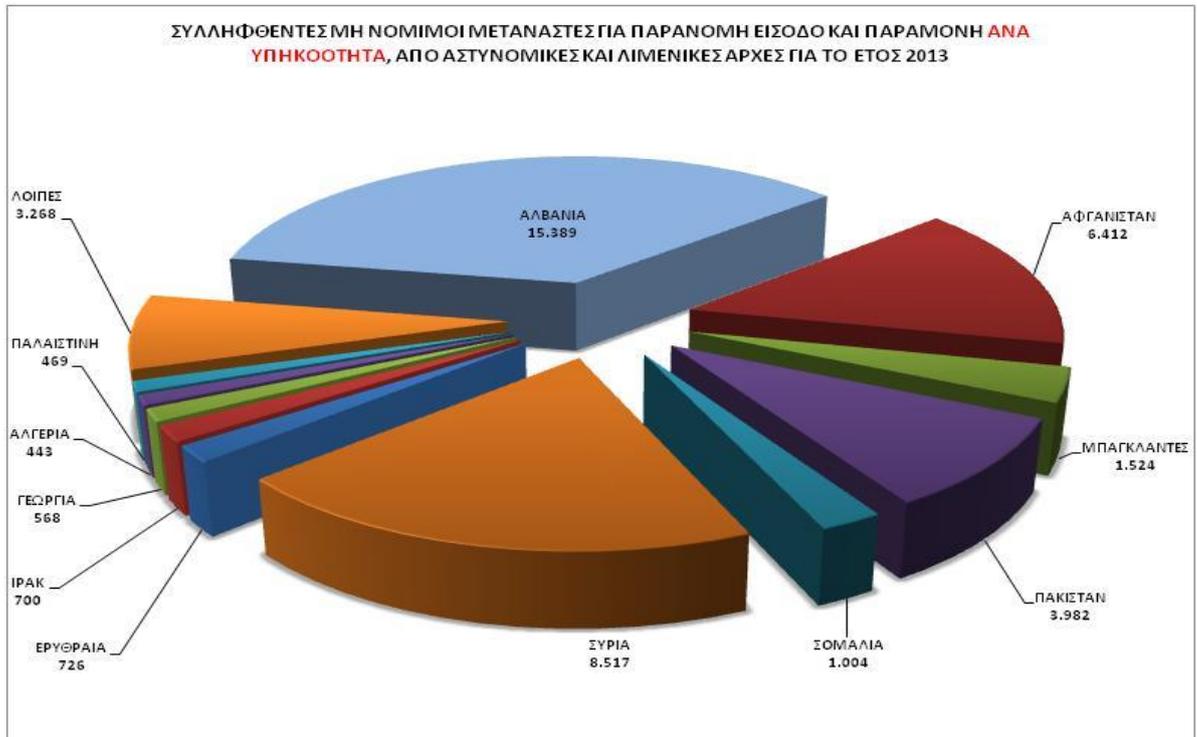
Πίνακας 1^{ος}

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ/ΕΤΗ	Συλληφθέντες ανα Υπηκοότητα		
	2012	2013	9μηνο 2014
Συρία	7927	8517	23565
Αφγανιστάν	16584	6412	8235
Αλβανία	10602	15389	11140
Πακιστάν	11136	3982	2519
Σομαλία	1765	1004	1362
Μπαγκλαντές	7863	1524	856

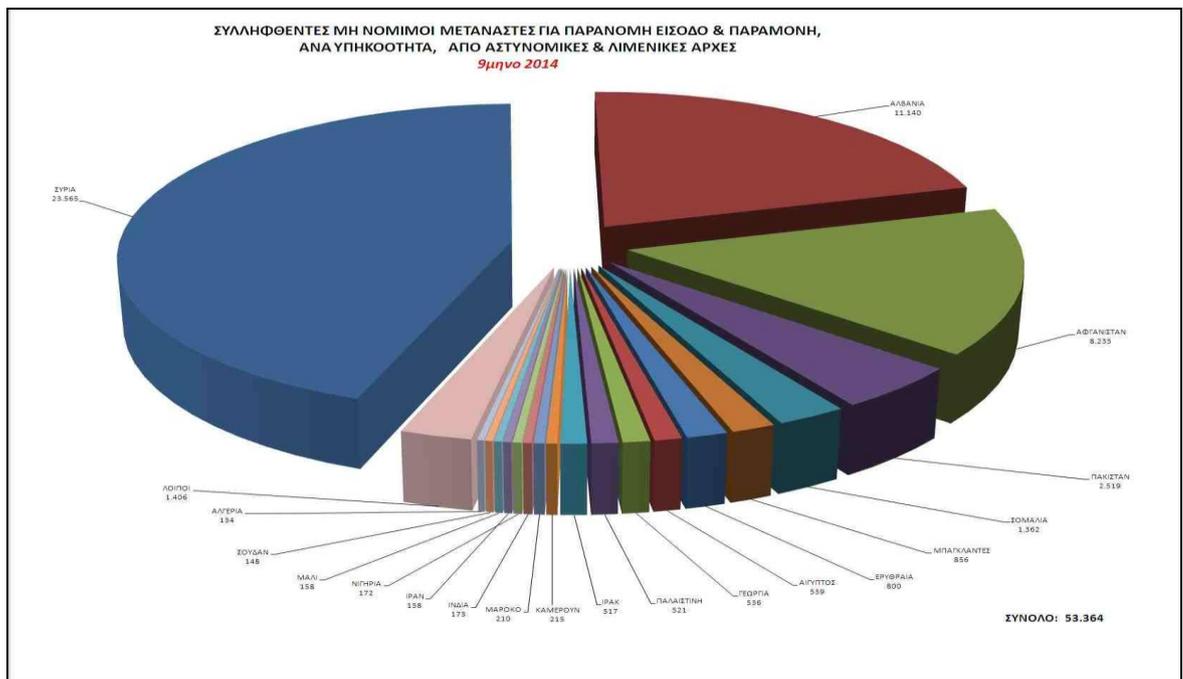
Διάγραμμα 2^ο “Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες ανα υπηκοότητα έτους 2012”. Πηγή : <http://www.astynomia.gr/Διάγραμμα 2> προσπελάστηκε 13/10/2014.

Διάγραμμα 3° “Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες ανα υπηκοότητα έτους 2013”. Πηγή : <http://www.astynomia.gr/Διάγραμμα 3> προσπελάστηκε 13/10/2014.

Διάγραμμα 4° “Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες ανα υπηκοότητα 9μηνο 2014”. Πηγή : <http://www.astynomia.gr/Διάγραμμα 4> προσπελάστηκε 13/10/2014.

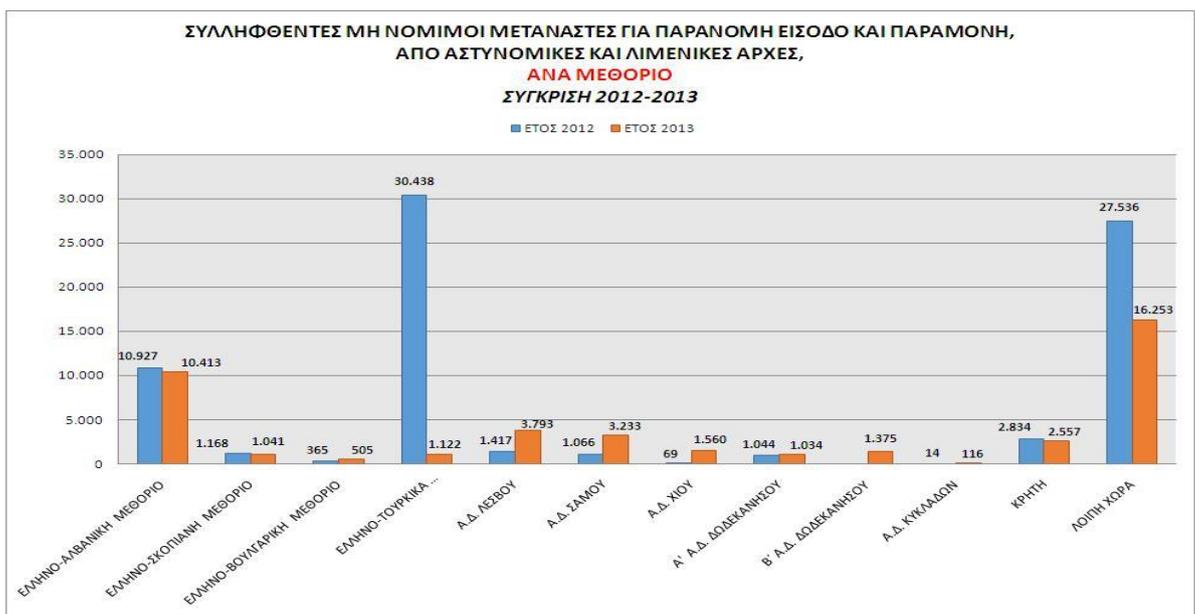

7.9.3 Διαδρομές εισόδου μη νόμιμων μεταναστών.

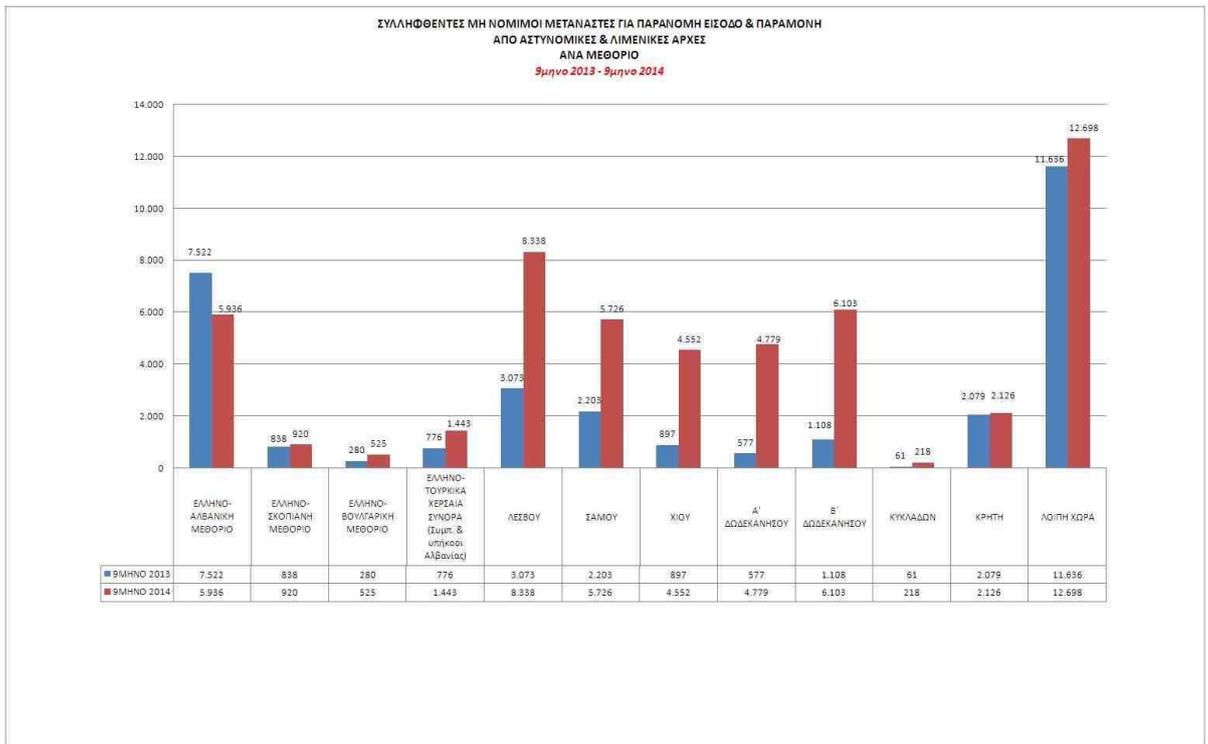
Στα διαγράμματα που ακολουθούν παρακάτω παρατηρούμε τα εξής, στο **διάγραμμα 5^ο** βλέπουμε ότι ο μεγαλύτερος όγκος μη νόμιμων μεταναστών το 2012 εισερχόταν εντός της Ελλάδα από τα χερσαία Ελληνοτουρκικά σύνορα στην Περιοχή του Νομού Έβρου με αριθμό 30.438 ενώ ο αριθμός εισερχομένων μεταναστών μέσω της θαλάσσια διόδου του Αιγαίου ήταν ελάχιστη. Σε αντίθεση στο **διάγραμμα 6^ο** παρατηρούμε ότι η διόδος του Έβρου έχει σχεδόν κλείσει με τον αριθμό να πέφτει από τις 30.438 στους 776 για το 9μηνο του 2013 και σε 1.445 για το 9μηνο του 2014. Αυτό οφείλεται κυρίως στην κατασκευή του φράστη κατά μήκος του Έβρου ποταμού αλλά και στην ενίσχυση της δύναμης ΦΡΟΝΤΕΧ και των Αστυνομικών δυνάμεων στην περιοχή. Απεναντίας τα κυλώματα βρήκαν αμέσως καινούργια δίοδο προσθώντας τον μεγαλύτερο όγκο μεταναστών στην θαλάσσια περιοχή του Αιγαίου, και ιδιαίτερα στην θαλάσσια περιοχή των νήσων Σάμος, Χίος, Λέσβος και Δωδεκάνησα, με τον αριθμό να αυξάνεται κατακόρυφα. Έτσι όπως βλέπουμε στο **διάγραμμα 7** για το 9μηνο του 2014 ο συνολικός αριθμός συλληφθέντων στη θαλάσσια περιοχή του Αιγαίου ανέρχεται σε 29.894 σε αντίθεση με τους συλληφθέντες στον Έβρο όπου είναι 1.433.

Από τα ως άνω συμπεραίνουμε ότι ως Ελλάδα θα πρέπει να εντείνουμε τις προσπάθειες μας στα θαλάσσια σύνορα με την Τουρκία με την αύξηση των λιμενικών δυνάμεων, με την ίδρυση καινούργιων κέντρων κράτησης καθώς και με νέα προγράμματα προστασίας των θαλάσσιων συνόρων με την συνδρομή και την στήριξη και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

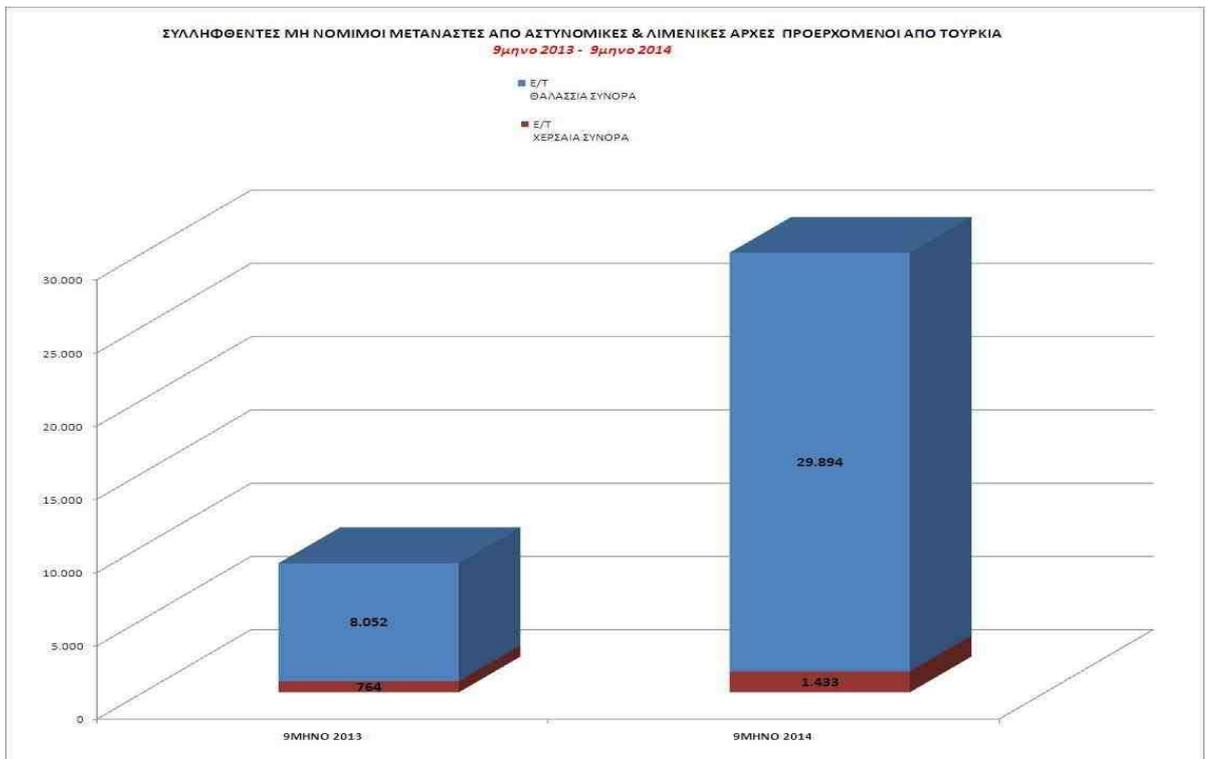
Διάγραμμα 5^ο "Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες ανα μεθόριο σύγκριση 2012-2013". Πηγή : <http://www.astynomia.gr/Διάγραμμα 5> προσπελάστηκε 13/10/2014.

Διάγραμμα 6° “Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες ανα μεθόριο σύγκριση 8μηνο 2013- 8μηνο 2014”. Πηγή: <http://www.astynomia.gr/Διάγραμμα 6> προσπελάστηκε 13/10/2014.

Διάγραμμα 7° “Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες προερχόμενοι από τουρκία κατά το χρονικό διάστημα 9μηνο 2013 - 9μηνο 2014”. Πηγή : <http://www.astynomia.gr/Διάγραμμα 7> προσπελάστηκε 13/10/2014.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 7^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

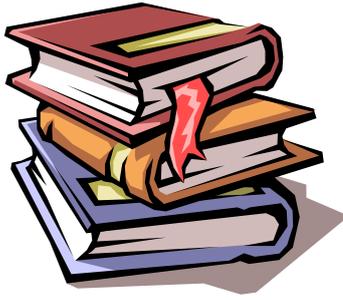
- «**Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ**» ANNA ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ εκδόσεις ‘‘ΚΡΙΤΙΚΗ’’ 2010.
- ΒΟΥΡΛΙΩΤΗ Χ. «**ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ**» ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2000.
- ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. «**ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ**» ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1999.
- http://el.wikipedia.org/wiki/Το_μεταναστευτικό_ζήτημα «το μεταναστευτικό ζήτημα στην Ελλάδα» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.et.gr/index.php/2013-01-28-14-06-23/search-laws> « Ν 1975/1991, Ν 2910/2001, Ν 3386/2005, Ν 3536/2007, Ν 3838/2010, Ν 3907/2011, Ν 4251/2014, Εθνικό τυπογραφείο» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.minocp.gov.gr/images/stories/2011/3907.pdf.pdf> «Ν 3907/2011 Περί Ασύλου»
- http://el.wikipedia.org/wiki/Κέντρα_κράτησης_πριν_το_2012 «Κέντρα κράτησης μεταναστών» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <https://diavgeia.gov.gr/decision/view/%CE%92%CE%9B%CE%92%CE%9F%CE%99-%CE%9404> «ΦΕΚ 6634/1-355613 του 2013/Φύλλο Δεύτερο/Κέντρα κράτησης» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.policenet.gr/portal/downloads/nomothetimata-allodapon/626.html> «ΦΕΚ 6634/1-355613 του 2013/Φύλλο Δεύτερο/Κέντρα κράτησης» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.kathimerini.gr/785920/article/epikairothta/ellada/epixeirhsh-aspida-sta-nhsia-toy-aigaiou> Βλέπε σχετικά «Άρθρο εφημερίδας Καθημερινή» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.hcg.gr/node/2517> «Δημοσίευμα Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.hcg.gr/node/6727> «Δελτίο τύπου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=5164&Itemid=529&lang «Ελληνική Αστυνομία/Ποσειδών 2011» Προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.hcg.gr/node/7314> «Δημοσίευμα Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.hcg.gr/node/8509> «Δημοσίευμα Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=24727&Itemid=73&lang «Διαγράμματα» προσπελάστηκε στις 13/10/2014

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Βλέπουμε λοιπόν ότι η ένωση των κρατών που ανήκουν γεωγραφικά στην Ευρώπη, σε μια ένωση χωρών επονομαζόμενη ως Ευρωπαϊκή Ένωση, συνέβαλλε σημαντικά στην ενίσχυση κάθε χώρας ξεχωριστά. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ενισχύει πλέον κάθε χώρα μέλος της, είτε σε επίπεδο ασφάλειας είτε σε επίπεδο μετανάστευσης. Επιπλέον υπάρχει συνεργασία μεταξύ των χωρών, σε θέματα πληροφόρησης αλλά και δικαστικής, αστυνομικής, τελωνειακής συνεργασίας. Με την συνθήκη Σένγκεν η μετακίνηση ατόμων μεταξύ των κρατών-μελών είναι ελεύθερη, και εντείνονται οι έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα την ΕΕ.

Στον τομέα της μετανάστευσης το κύριο βάρος πέφτει κυρίως στις χώρες του νότου όπως η Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία όπου κατά συνέπεια θα πρέπει να δοθεί και το μεγαλύτερο τμήμα Ευρωπαϊκών κονδυλίων για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Η ΕΕ χρηματοδοτεί τα κράτη μέλη της που είναι χώρες της νότιας και ανατολικής Ευρώπης, τα οποία έχουν τη βασική ευθύνη για τα χερσαία και τα θαλάσσια σύνορα της Ένωσης. Στην Ελλάδα έχουν γίνει τα πρώτα βήματα για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Βέβαια οι κοινωνικοπολιτικές συνθήκες που επικρατούν στις τρίτες χώρες είναι και αυτές που καθορίζουν τον όγκο των μεταναστευτικών ροών, εν αναμονή των αναταράξεων στην Συρία μπορεί να βρεθούμε αντιμέτωποι με μεγάλα μεταναστευτικά κύματα προσφύγων. Ευελπιστούμε στην κατανόηση του προβλήματος από τα κράτη μέλη της ΕΕ και στην ενίσχυση των νοτιοανατολικών της συνόρων (Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία) τόσο με χρηματοδοτούμενα προγράμματα αλλά και με υλικοτεχνικό και ανθρώπινο δυναμικό. Ταυτόχρονα όλες εκείνες οι Ευρωπαϊκές πολιτικές που αναλύθηκαν παραπάνω, ας ελπίσουμε ότι δεν θα μείνουν στα χαρτιά αλλά θα λάβουν «σάρκα και οστά» προλαμβάνοντας και αντιμετωπίζοντας τις επερχόμενες εξελίξεις.

Βεβαίως όλα τα προγράμματα και οι σκέψεις για την αντιμετώπιση της μη νόμιμης μετανάστευσης, θα πρέπει να γίνουν με σεβασμό στην προσωπικότητα και την ζωή όλων αυτών που προσπαθούν για μια καλύτερη ημέρα, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι και εμείς ως Έλληνες σε περιόδους δύσκολες αναγκαστήκαμε να μεταναστεύσουμε με την προοπτική μιας καλύτερης ζωής. Οπότε ας δούμε τους ανθρώπους αυτούς πάνω απ' όλα ως ανθρώπους και όχι ως μετανάστες χωρίς μέλλον. Χρειάζεται βέβαια μεγάλη προσπάθεια και συνεργασία από την πλευρά όλων. Ας ανοίξουμε τις πόρτες για μια καλύτερη ζωή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (Έντυπες και Ηλεκτρονικές πηγές).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- http://el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_ένωση «Ευρωπαϊκή ένωση» προσπελάστηκε στις 09/10/2014
- <http://el.wikipedia.org/wiki/Ιστορία> «Ιστορία» προσπελάστηκε 09/10/2014
- http://el.wikipedia.org/wiki/Κράτη_μέλη «Κράτη μέλη» προσπελάστηκε 09/10/2014

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- «ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ» ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ εκδόσεις "Α. ΣΑΚΚΟΥΛΑ" 2008
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΔΙΚΑΙΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ) ΝΙΚΟΣ.Σ.ΜΟΥΣΣΗΣ εκδόσεις "ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ" 2013.
- «Συνθήκες της Ευρωπαϊκής ένωσης» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/index_el.htm
- «Συνθήκη της Λισαβόνας» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:12007L/TXT>
- «Συνθήκη της Νίκαιας» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:12001C/TXT>
- «Η συνθήκη του Άμστερνταμ» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/treaty_of_amsterdam_el.pdf
- «Συνθήκη του Μάαστριχτ» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/treaty_on_european_union_el.pdf
- «Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη» προσπελάστηκε στις 09/10/2014 http://europa.eu/eu-law/communities_single_european_act_el.pdf

- «Συνθήκη ΕΥΡΟΤΟΜ» προσπελάστηκε στις 10/10/2014 http://europa.eu/eu-law/consolidated_version_of_the_treaty_establishing_the_european_atomic_energy_community_el.pdf
- «Οι συνθήκες σαν εργαλεία προόδου» προσπελάστηκε στις 10/10/2014 http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/6/?lang=gr&all=1&s=1&e=10

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 3^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- «**ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ SCHENGEN**» ΓΙΩΡΓΟΣ Β. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ, ΑΘΗΝΑ 2001 Γ' ΕΚΔΟΣΗ
- «**ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ SCHENGEN**» ΝΙΚΟΛΑΟΣ Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ εκδ. "Α. ΣΑΚΚΟΥΛΑ" 1995
- «**ΣΥΜΒΑΣΗ ΣΕΝΓΚΕΝ**» ΤΟΥΜΑΣΑΤΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, εκδ. "ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ" 2000
- «**Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΕΝΓΚΕΝ**» ΚΑΤΡΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, εκδ. "Α. ΣΑΚΚΟΥΛΑ" 1998
- http://el.wikipedia.org/wiki/Συμφωνία_Σένγκεν «Συμφωνία Σένγκεν» προσπελάστηκε στις 10/10/2014.
- http://el.wikipedia.org/wiki/Κράτη_μέλη_της_ζώνης_Σένγκεν «Κράτη μέλη της ζώνης Σένγκεν» προσπελάστηκε στις 10/10/2014
- http://el.wikipedia.org/wiki/Λειτουργία_της_ζώνης_Σένγκεν «Λειτουργία της ζώνης Σένγκεν» προσπελάστηκε στις 10/10/2014
- http://www.livopedia.gr/index.php/Άρθρα_1_έως_38 «κείμενο Συνθήκης Σένγκεν άρθρα 1 έως 38» προσπελάστηκε στις 10/10/2014
- http://www.livopedia.gr/index.php/Άρθρα_39_έως_119 «κείμενο Συνθήκης Σένγκεν άρθρα 39 έως 119» προσπελάστηκε στις 10/10/2014
- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32007D0533> «Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενεάς» προσπελάστηκε στις 10/10/2014.
- http://europa.eu/legislation_summaries/Σένγκεν_2 «Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενεάς» προσπελάστηκε στις 10/10/2014

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 4^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- «**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ**» ΔΟΝΑΤΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ εκδόσεις "ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ" 1999.
- «**Ο ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**» Δ. Ι. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ, εκδόσεις "ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ" 2001

- «ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΟΙΟΠΟΙΗΣΗΣ» ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ εκδόσεις "ΚΡΙΤΙΚΗ" 2001
- «Ανακοίνωση επιτροπής» προσπελάστηκε στις 11/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52009DC0313>
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l33152_el.htm «Οδηγία 2004/38/ΕΚ» προσπελάστηκε στις 11/10/2014
- [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52010XG0504\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52010XG0504(01)) «Πρόγραμμα της Στοκχόλμης» προσπελάστηκε στις 11/10/2014

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 5^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- -ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΔΙΚΑΙΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ) ΝΙΚΟΣ.Σ. ΜΟΥΣΣΗΣ εκδόσεις "ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ" 2013.
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/l33275_el.htm «Στρατηγική της ευρωπαϊκής ένωσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας» προσπελάστηκε στις 12/10/2014.
- «Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32002D0187>
- «απόφαση 2009/426/ΔΕΥ» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32009D0426>
- «ανακοίνωση COM(2007)644» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EL/2007.644>
- «Ρόλος της Eurojust και του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου» προσπελάστηκε στις 12/10/2014» http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_organised_crime/l33278_el.htm
- <http://el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπόλ> «Ευρωπόλ» προσπελάστηκε στις 12/10/2014».
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/police_customs_cooperation/l14005b_el.htm «Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία» προσπελάστηκε στις 12/10/2014.
- http://europa.eu/legislation_summaries/Ειδικό_πρόγραμμα «Ειδικό πρόγραμμα: πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας» προσπελάστηκε στις 12/10/2014.
- «Απόφαση 2007/125/ΔΕΥ» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/2007.125>

- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/133167_el.htm «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης» προσπελάστηκε στις 12/10/2014.
- «Απόφαση- πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32002F0584>
- «Ευρωπαϊκή αστυνομική ακαδημία» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/114006a_el.htm
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/133216_el.htm «Ευρωπαϊκός οργανισμός για την διαχείριση των εξωτερικών συνόρων» προσπελάστηκε στις 12/10/2014

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 6^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- «**Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ**» ΈΚΜΕ-ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ εκδόσεις "ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ" Αθήνα 2005
- «**ΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**» ΕΛΕΝΗ-ΑΝΔΡΙΑΝΗ ΣΑΜΠΑΤΑΚΟΥ εκδόσεις "ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ" 2010
- <http://el.wikipedia.org/wiki/Συμβούλια> «Ευρωπαϊκή ένωση» προσπελάστηκε στις 13/10/2014.
- «Άρθρο ενημερωτικής ιστοσελίδας Newsbomb.gr/48% αύξηση της μετανάστευσης» προσπελάστηκε στις 12/10/2014 <http://www.newsbomb.gr/politikh/story/405928/frontex-αρθρο>
- <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EL/ALL/343/2005> «Κανονισμός αριθ.343/2005» προσπελάστηκε στις 12/10/2014.
- «κανονισμός 2725/2000» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/2725>
- «Ανακοίνωση για τη μετανάστευση COM(2011)248» προσπελάστηκε στις 13/10/2014 <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EL/ALL/σχεδιο>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 7^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- «**Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 21^ο ΑΙΩΝΑ**» ANNA ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ εκδόσεις "ΚΡΙΤΙΚΗ" 2010
- ΒΟΥΡΛΙΩΤΗ Χ. «**ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ**» ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2000.
- ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. «**ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ**» ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1999.

- http://el.wikipedia.org/wiki/Το_μεταναστευτικό_ζήτημα «το μεταναστευτικό ζήτημα στην Ελλάδα» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.et.gr/index.php/2013-01-28-14-06-23/search-laws> « Ν 1975/1991, Ν 2910/2001, Ν 3386/2005, Ν 3536/2007, Ν 3838/2010, Ν 3907/2011, Ν 4251/2014, Εθνικό τυπογραφείο» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.minocp.gov.gr/images/stories/2011/3907.pdf.pdf> «Ν 3907/2011 Περί Ασύλου»
- http://el.wikipedia.org/wiki/Κέντρα_κράτησης_πριν_το_2012 «Κέντρα κράτησης μεταναστών» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <https://diavgeia.gov.gr/decision/view/%CE%92%CE%9B%CE%92%CE%9F%CE%92-%CE%9404> «ΦΕΚ 6634/1-355613 του 2013/Φύλλο Δεύτερο/Κέντρα κράτησης» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.policenet.gr/portal/downloads/nomothetimata-allodapon/626.html> «ΦΕΚ 6634/1-355613 του 2013/Φύλλο Δεύτερο/Κέντρα κράτησης» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.kathimerini.gr/785920/article/epikairothta/ellada/epixeirhsh-aspida-sta-nhsia-toy-aigaiou> Βλέπε σχετικά «Άρθρο εφημερίδας Καθημερινή» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.hcg.gr/node/2517> «Δημοσίευμα Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.hcg.gr/node/6727> «Δελτίο τύπου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=5164&Itemid=529&lang «Ελληνική Αστυνομία/Ποσειδών 2011» Προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.hcg.gr/node/7314> «Δημοσίευμα Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- <http://www.hcg.gr/node/8509> «Δημοσίευμα Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου» προσπελάστηκε στις 13/10/2014
- http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=24727&Itemid=73&lang «Διαγράμματα» προσπελάστηκε στις 13/10/2014